

**KUJAWSKO-POMORSKI
OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w Minikowie**

Program działalności na 2018 rok

Akceptuję

DYREKTOR

Bogusław Kamiński

/dyrektor/

Zatwierdzam

MINISTER

Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Krzysztof Jurgiel

/Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi/

Minikowo, 2018 rok
www.kpodr.pl
e-mail: sekretariat@kpodr.pl

Opracowanie:

Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw

Redakcja techniczna:

Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw

Kierujący:

Zastępca Dyrektora ds. rozwoju doradztwa Lidia Lewandowska

Zaopiniowany:

Rada Społeczna Doradztwa Rolniczego

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	4
A. Charakterystyka ośrodka doradztwa rolniczego.....	6
B. Zakres i metodyka procesu programowania	12
C. Działalność merytoryczna.....	18
C.1. Działania nieodpłatne	19
Zadanie 1.Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich	44
Zadanie 2.Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej	61
Zadanie 3.Prowadzenie działalności w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.....	76
Zadanie 4.Udzielanie pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych.....	77
Zadanie 5.Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji oraz gromadzenie i upowszechnianie informacji rynkowej w tym zakresie.....	79
Zadanie 6.Możliwość prowadzenia doświadczałnictwa odmianowego w ramach porejestrowego doświadczałnictwa odmianowego.....	80
Zadanie 7.Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska.....	80
Zadanie 8.Podejmowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego.....	86
Zadanie 9.Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku.....	88
Zadanie 10.Współdziałanie w realizacji zadań wynikających z programów rolno-środowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych	90
Zadanie 11.Prowadzenie analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej.....	91
C.2. Działania odpłatne.....	92
C.3. Projekty i zadanie zlecone.....	97
C.4. Działania realizowane w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR).....	103
D. Współpraca z innymi instytucjami i samorządem.....	106
E. Wykaz ważniejszych wydarzeń.....	114
F. Plan wydawniczy.....	116
G. Kształcenie i doskonalenie zawodowe kadry własnej.....	117
H. Podsumowanie.....	118
I. Załączniki elektroniczne.....	119

Wstęp

Status prawny

Od 20 sierpnia 2016 r. Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego podlega ministrowi właściwemu do spraw rozwoju wsi. Zgodnie z ustawą z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz.1149 z późn. zm.) jest państwową jednostką organizacyjną posiadającą osobowość prawną.

Podstawy funkcjonowania:

1. Ustawa o jednostkach doradztwa rolniczego

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Minikowie działa na podstawie ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz.1149 z późn. zm.).

2. Statut

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w drodze zarządzenia nr 29 z dnia 19.08.2016 r. nadał statut Kujawsko-Pomorskiemu Ośrodkowi Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Minikowie, stanowiący załącznik do zarządzenia. Zarządzenie weszło w życie z dniem 20.08.2016 r.

3. Regulamin organizacyjny

Ośrodek działa według struktury organizacyjnej określonej w Regulaminie Organizacyjnym Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie zatwierdzonym przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi i wprowadzonym Zarządzeniem przez dyrektora Ośrodka.

Rada Społeczna Doradztwa Rolniczego

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi na podstawie art. 9 z dnia 22 października 2004 roku o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. z 2016 r. poz. 356 i 1176), w związku z art. 4 ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego (DZ.U. z 2016 r. poz.1176) powołał w 2016 r. następujące osoby do składu Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego przy Kujawsko-Pomorskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Minikowie:

1. **Wojciech Mojzesowicz** – przewodniczący Rady, przedstawiciel Stowarzyszenia Kujawsko-Pomorskie Centrum Rolnicze. Przedstawiciel zgłoszony przez związki zawodowe rolników działających na obszarze województwa,
2. **Ryszard Kierzek** – zastępca przewodniczącego Rady, przedstawiciel Kujawsko-Pomorskiej Izby Rolniczej,
3. **Agnieszka Filipek**- przedstawiciel Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
4. **Piotr Depta**- przedstawiciel Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
5. **Tadeusz Dussa**- przedstawiciel Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
6. **Sławomir Kowalewski** - przedstawiciel Kujawsko-Pomorskiej Izby Rolniczej,
7. **Tomasz Kruszewski** – przedstawiciel Związku Zawodowego Rolnictwa „Samoobrona”. Przedstawiciel zgłoszony przez związki zawodowe rolników działających na obszarze województwa,

8. **Wiesław Gałązka** – przedstawiciel Wojewódzkiego Związku Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych. Przedstawiciel zgłoszony przez związki zawodowe rolników działających na obszarze województwa,
9. **Dr inż. Heliodor Banaszak** – przedstawiciel Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność”. Przedstawiciel zgłoszony przez związki zawodowe rolników działających na obszarze województwa,
10. **Prof. dr hab. inż. Zbigniew Skinder-** przedstawiciel Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy. Przedstawiciel zgłoszony przez szkoły wyższe oraz instytuty badawcze, kształcące i realizujące działania na potrzeby rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich,
11. **Dr hab. inż. Zygmunt Miatkowski** – przedstawiciel Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego w Falentach. Przedstawiciel zgłoszony przez szkoły wyższe oraz instytuty badawcze, kształcące i realizujące działania na potrzeby rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich,
12. **Andrzej Marek Wiosna** - dyrektor Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Bydgoszczy, przedstawiciel szkół ponadgimnazjalnych kształcących na potrzeby rolnictwa, działających na obszarze województwa.

Podstawa prawna sporządzania Programu działalności

Program działalności Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego opracowywany jest przez dyrektora jednostki doradztwa rolniczego zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 22 października 2004 roku o jednostkach doradztwa rolniczego (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz.1149 z późn. zm.) oraz opiniowany przez Radę Społeczną Doradztwa Rolniczego w oparciu o art. 9 ust. 3 pkt 1 wyżej wskazanej ustawy.

1. Struktura organizacyjna

2. Dane teleadresowe łącznie z Powiatowymi Zespołami Doradztwa Rolniczego.

Tab. A. Dane teleadresowe

L.p.	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	adres	telefon	fax	e-mail
1.	Centrala w Minikowie	Minikowo 89-122 Minikowo	52 386 72 14	52 386 72 27	sekretariat@kpodr.pl
	Oddziały				
2.	Oddział w Przysieku	Przysiek ul. Parkowa 1 87-134 Zławieś Wielka	56 611 09 00	56 611 09 05	przysiek@kpodr.pl
3.	Oddział w Zarzeczewie	Zarzeczewo ul. Nizinna 9 87-801 Włocławek 3	54 255 06 00	54 255 06 01 54 255 06 31	zarzeczewo@kpodr.pl
	Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego				
4.	PZDR w Aleksandrowie Kujawskim	ul. Wyspiańskiego 4 87-700 Aleksandrów Kujawski	54 282 28 95	54 282 28 95	aleksandrow@kpodr.pl
5.	PZDR w Brodnicy	ul. Wczasowa 46 87-300 Brodnica	56 498 36 53	56 498 36 53	brodnica@kpodr.pl
6.	PZDR w Bydgoszczy	ul. Kraszewskiego 1 85-240 Bydgoszcz	52 327 84 16	52 327 84 16	bydgoszcz@kpodr.pl
7.	PZDR w Chełmnie	Grubno 86-212 Stolno	56 686 32 74	56 686 32 74	chelmno@kpodr.pl
8.	PZDR w Golubiu- Dobrzyniu	ul. Koppa 1e 87-400 Golub- Dobrzyń	56 683 26 09	56 683 26 09	golub.dobrzyn@kpodr.pl
9.	PZDR w Grudziądzu	ul. Waryńskiego 32-36 86-300 Grudziądz	56 462 25 82	56 462 25 82	grudziadz@kpodr.pl
10.	PZDR w Inowrocławiu	ul. Dworcowa 52/54 88-100 Inowrocław	52 357 49 27	52 357 49 27	inowroclaw@kpodr.pl
11.	PZDR w Lipnie	ul. 3 Maja 20 87-600 Lipno	54 287 21 02	54 287 21 02	lipno@kpodr.pl
12.	PZDR w Mogilnie	ul. Jagiełły 14 88-300 Mogilno	52 315 10 71	52 315 10 71	mogilno@kpodr.pl
13.	PZDR w Nakle nad Notecią	ul. Dąbrowskiego 62 89-100 Nakło nad Notecią	52 385 38 99	52 385 38 99	naklo@kpodr.pl

14.	PZDR w Radziejowie	Radziejów Przemystka 23 88-200 Radziejów	54 285 36 88	54 285 36 88	radziejow@kpodr.pl
15.	PZDR w Rypinie	ul. Nowy Rynek 6 87-500 Rypin	54 280 27 48	54 280 27 48	rypin@kpodr.pl
16.	PZDR w Sępólnie Krajeńskim	ul. Przemysłowa 2 89-400 Sępólno Krajeńskie	52 388 22 56	52 388 22 56	sepolno@kpodr.pl
17.	PZDR w Świeciu nad Wisłą	ul. Hallera 4/25 86-100 Świecie nad Wisłą	52 331 00 11	52 331 00 11	swiecie@kpodr.pl
18.	PZDR w Toruniu	ul. Bydgoska 7 87-140 Chełmża	56 675 22 60	56 675 22 60	chelmza@kpodr.pl
19.	PZDR w Tucholi	ul. Przemysłowa 2 89-500 Tuchola	52 334 86 50	52 334 86 50	tuchola@kpodr.pl
20.	PZDR w Wąbrzeźnie	ul. 1 Maja 63 87-200 Wąbrzeźno	56 688 25 62	56 688 25 62	wabrzezno@kpodr.pl
21.	PZDR we Włocławku	Kowal ul. Piwna 33 87-820 Kowal	54 284 22 73	54 284 22 73	kowal@kpodr.pl
22.	PZDR w Żninie	ul. 700-Lecia 32 88-400 Żnin	52 302 17 09	52 302 17 09	znin@kpodr.pl

3. Zasoby ludzkie.

Tab.B.Zatrudnienie w Ośrodku Doradztwa Rolniczego, stan na dzień 31.10.2017

L.p.	Komórki organizacyjne	Liczba zatrudnionych osób
1.	Dyrektor	1
2.	Zastępca dyrektora	2
3.	Dyrektorzy Oddziałów	2
4.	Dział Technologii Produkcji Rolniczej	18
5.	Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich	11
6.	Dział Ekonomiki i Zarządzania Gospodarstwem Rolnym	12
7.	Dział Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska	6
8.	Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw	17
9.	Dział Teleinformatyki	4
10.	Dział Księgowości	16
11.	Dział Kadr i Organizacji Pracy	2
12.	Dział Administracyjno-Gospodarczy w Minikowie	9
13.	Dział Administracyjno-Gospodarczy w Przysieku	8
14.	Dział Administracyjno-Gospodarczy w Zarzeczewie	8
15.	Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego	122
16.	Pozostali pracownicy (w tym 15 zatrudnionych w ramach projektu)	17
	Razem	255

Tab.C.Zatrudnienie w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego

L.p.	Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego	Liczba gmin	Liczba pracowników
1.	PZDR w Aleksandrowie Kujawskim	9	6
2.	PZDR w Brodnicy	10	7
3.	PZDR w Bydgoszczy	8	6
4.	PZDR w Chełmnie	7	6
5.	PZDR w Golubiu Dobrzyniu	6	6
6.	PZDR w Grudziądzu	6	6
7.	PZDR w Inowrocławiu	9	8
8.	PZDR w Lipnie	9	7
9.	PZDR w Mogilnie	4	4
10.	PZDR w Nakle n/Not.	5	6
11.	PZDR w Radziejowie	7	7
12.	PZDR w Rypinie	6	6
13.	PZDR w Sępólnie Krajeńskim	4	5
14.	PZDR w Świeciu	11	10
15.	PZDR w Toruniu	9	5
16.	PZDR w Tucholi	6	5
17.	PZDR w Wąbrzeźnie	4	5
18.	PZDR we Włocławku	13	10
19.	PZDR w Żninie	6	7
Razem		139	122

Tab.D.Zatrudnienie wg specjalizacji

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba osób
1.	Specjaliści zakładowi, w tym z uprawnieniami:	
a)	doradcy rolniczego	27
b)	doradcy rolnośrodowiskowego	10
c)	do doradzania w zakresie integrowanej ochrony roślin	7
2.	Doradcy terenowi, w tym z uprawnieniami:	
a)	doradcy rolniczego	89
b)	doradcy rolnośrodowiskowego	64
c)	eksperta przyrodniczego	5
d)	do doradzania w zakresie integrowanej ochrony roślin	20

4. Zasoby materialne.**a. Sale wykładowe**

Sala szkoleniowa (Minikowo) – 100 miejsc
Sala szkoleniowa (Minikowo) – 40 miejsc
Sala szkoleniowa (Minikowo) – 25 miejsc
Sala szkoleniowa (Zarzeczewo) – 60 miejsc
Sala szkoleniowa (Zarzeczewo) – 50 miejsc
Sala szkoleniowa (Przysiek - użyczenie) – 300 miejsc

b. Tereny wystawowe

Tereny wystawowe KPODR w Minikowie – 14 ha
Tereny wystawowe KPODR Oddział w Zarzeczewie – 7 ha
Tereny wystawowe KPODR Oddział w Przysieku – 1 ha

c. Hotel

KPODR Minikowo – 11 pokoi – 22 miejsca noclegowe
KPODR Oddział w Zarzeczewie – 4 pokoje – 16 miejsc noclegowych

- d. **Ścieżka dydaktyczna „Na Krawędzi Doliny Noteci”**
– (częściowo własność częściowo dzierżawa) - długość - 3,76 km
- e. **Stacja meteo** – 20 stacji
- f. **Pasieka** – 50 pni
- g. **Budynki i budowle niezbędne do realizacji usług**

Budynki własne

Sale dydaktyczne	- 447 m ²
Powierzchnie magazynowe	- 1208 m ²
Dom zakładowy administracyjny	- 1 566 m ²
Budynek - gospodarczy – garaże	- 400 m ²
Budynek - Pasieka	- 124 m ²
Budynek magazynu (hala magazynowa)	- 208 m ²
Budynek szkoleniowy „Centrum Dziedzictwa Kulinarnego i Turystyki Wiejskiej”	- 242 m ²
Budynek – pałac	- 1 200 m ²
Budynek – WGD	- 205 m ²
Centrum Konferencyjne	- 899 m ²
Budynek garażowo-warsztatowy	- 54 m ²
Hala wystawiennicza	- 1 028 m ²
Wiaty	- 631 m ²
Wiata - myjka dla zwierząt	- 86 m ²

Budynki w użyczeniu

Budynek dydaktyczno – socjalny	- 4 485 m ²
Budynek - pawilon wystawowy	- 314 m ²
Budynek – WGD	- 162 m ²

Biura w dzierżawie

Biura Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego - powierzchnia ogółem	- 1 290 m ²
--	------------------------

5. Certyfikaty i uprawnienia

- a) **Certyfikat NC-902** ważny do 14.09.2018 r. na zgodność z normą ISO 9001 został wydany przez Biuro Certyfikacji Systemów Zarządzania Polskiego Rejestru Statków S.A. w Gdańsku. Zakres certyfikacji obejmuje realizację usług doradczych, szkoleniowych, wystawienniczo-targowych dla rolników i mieszkańców wsi.
- b) **Akredytacja** - po rozpatrzeniu wniosku z dnia 11.04.2005 r. Kujawsko-Pomorski Kurator Oświaty przyznał akredytację Kujawsko-Pomorskiemu Ośrodkowi Doradztwa Rolniczego w Minikowie z siedzibą w Minikowie w zakresie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych:
 - kurs dla osób związanych z obrotem i konfekcjonowaniem środkami ochrony roślin.

- c) **Wpis na listę instytucji szkoleniowych prowadzonych przez Wojewódzki Urząd Pracy**
Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie w dniu 26.09.2005 roku został wpisany pod numerem ewidencyjnym 2.04/00181/2005 do Rejestru Instytucji Szkoleniowych prowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.
- d) **Wpis do rejestru podmiotów wykonujących działalność w zakresie prowadzenia szkoleń w zakresie ochrony roślin**
W dniu 08.09.2010 r. Ośrodek został wpisany do „rejestru podmiotów wykonujących działalność w zakresie prowadzenia szkoleń w zakresie ochrony roślin” pod numerem 04/10/8021 przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Bydgoszczy. Z dniem 1 stycznia 2014 r. rozszerzono zakres prowadzenia szkoleń o badania sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin. W związku z powyższym KPODR ma prawo prowadzić działalność na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie:
- doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin,
 - stosowania środków ochrony roślin sprzętem naziemnym z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie,
 - integrowanej produkcji,
 - badań sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin.

6. Wdrożone systemy zarządzania

W celu systematycznego podnoszenia poziomu świadczonych usług w Ośrodku wprowadzono System Zarządzania Jakością, który jest monitorowany i dostosowywany do potrzeb klienta.

System Zarządzania Jakością w Kujawsko-Pomorskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego został wprowadzony w 2004 r. (Certyfikat NC-902 na zgodność z normą ISO 9001) i jest certyfikowany przez Biuro Certyfikacji Systemów Zarządzania Polskiego Rejestru Statków S.A. w Gdańsku. Zakres certyfikacji obejmuje realizację usług doradczych, szkoleniowych, wystawienniczo-targowych dla rolników i mieszkańców wsi.

7. Elektroniczny system wspomagania pracy doradczej

Od stycznia 2008 roku w Kujawsko-Pomorskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego funkcjonuje sieć komputerowa VPN, która łączy Oddziały i Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego z Centrum Ośrodka. W ramach sieci VPN działają programy finansowo-księgowe oraz aplikacje służące do bieżącej sprawozdawczości działań Ośrodka.

Utworzony w 2008 roku w Kujawsko-Pomorskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Minikowie elektroniczny system wspomagania pracy doradców składa się z dwóch modułów:

1. Moduł „Rejestr Usług” – baza danych zawierająca informacje o rolnikach będących klientami KPODR oraz wykonanych dla nich usługach doradczych. W bazie zapisywane są dane dotyczące lokalizacji gospodarstwa, profilu i skali produkcji oraz zarejestrowane są usługi, porady, lustracje i informacje udzielone rolnikom przez doradców. „Rejestr Usług” pomaga doradcom w generowaniu dokumentów (umowy, druki przelewów,

formularze ISO) związanych z obsługą klientów. Program pozwala na generowanie raportów, które dotyczą ilości wykonywanych usług, struktury produkcji gospodarstw, lokalizacji gospodarstw, historii wykonanych usług dla pojedynczego gospodarstwa. Program dostarcza informacji pozwalających na ocenę pracy każdego doradcy.

2. Moduł „Szkolenia” – w aplikacji doradcy zapisują informacje o planowanych i przeprowadzonych szkoleniach. System pozwala na generowanie raportów o ilości szkoleń, ich lokalizacji z podziałem na formę szkolenia, zasięg i tematykę. Program dostarcza informacji o ilości przeprowadzonych i zorganizowanych szkoleń przez każdego doradcę.

Liczba komputerów ogółem – 301

W tym:

Stacjonarne: 132

Laptopy: 169

Liczba komputerów w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego – 164

W tym:

Stacjonarne: 35

Laptopy: 129

B. Zakres i metodyka procesu programowania

1. Źródła informacji o potrzebach doradczych:

a) Polityka rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich: dokumenty UE, krajowe, regionalne/wojewódzkie

Od kilku lat realizowana jest w Europie kolejna odsłona Wspólnej Polityki Rolnej, która zgodnie z wytycznymi Parlamentu Europejskiego łączy się ze strategią „Europa 2020” przyjmując następujące cele strategiczne:

- zagwarantowanie mieszkańcom Europy długotrwałego bezpieczeństwa żywnościowego,
- wsparcie produkcji zróżnicowanej żywności wysokiej jakości produkowanej w zrównoważony sposób,
- zachowanie żywotności wiejskich społeczności, dla których rolnictwo jest dziedziną działalności stwarzającą lokalne miejsca pracy.

Praktycznym wymiarem wdrażania powyższych celów było przejście Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r., w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). W ślad za tym dokumentem został przyjęty Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, który zawiera szereg instrumentów realizacji tzw. II filara Wspólnej Polityki Rolnej.

14 lutego 2017 roku Uchwałą Rady Ministrów przyjęto „Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020”. W odniesieniu do wsi i rolnictwa zawiera ona cel „Rozwój społeczny i gospodarczy”, którego jednym z elementów będzie Pakt dla rolnictwa i obszarów wiejskich.

Zakłada on włączenie małych miast, obszarów wiejskich i rodzinnych gospodarstw rolnych w procesy rozwojowe. Głównym założeniem jest tu zróżnicowana, dochodowa gospodarka wiejska, przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu oraz skuteczne zarządzanie środowiskiem przyrodniczym i dziedzictwem kulturowym. Pakt dla obszarów wiejskich ma integrować zaangażowanie różnych podmiotów na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

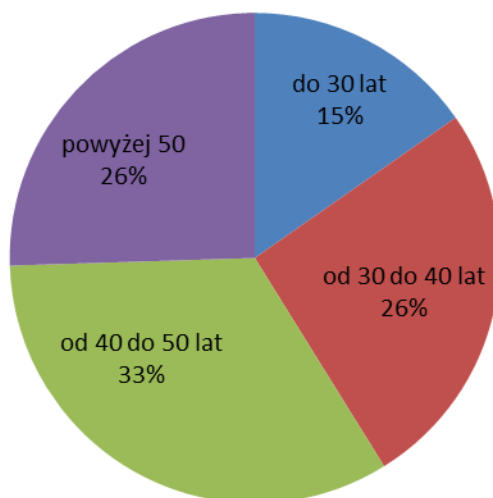
Region kujawsko-pomorski uznawany jest za jeden z najlepszych pod względem produkcji rolniczej w kraju. „Nowoczesny sektor rolno-spożywczy” został uznany jako jeden z celów strategicznych przyjętej w 2013 roku Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020, a „Najlepsza bezpieczna żywność – przetwórstwo, nawozy i opakowania” jedną z kilku specjalizacji w ramach Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Dlatego też działania doradcze KPODR będą musiały już w 2018 roku podążać za oczekiwaniami wysokospecjalistycznych i profesjonalnych gospodarstw rolnych we wszystkich dziedzinach produkcji roślinnej i zwierzęcej, co zostało przewidziane w Programie działalności. Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie będzie też adekwatnie do założeń polityki UE, krajowej i regionalnej angażować się w działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

b) Własne źródła informacji: badanie i analiza potrzeb doradczych klientów

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie w trosce o jakość świadczonych usług doradczych oraz szkoleniowych prowadzi permanentny monitoring świadczonych usług. W jego ramach prowadzone są m.in. badania ankietowe klientów w trakcie organizowanych szkoleń na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Badanie obszarów problemowych i potrzeb doradczych wśród klientów Ośrodka daje odpowiedź na pytania dotyczące partykularnych problemów w danej grupie problemowej, np. danej uprawy czy hodowli zwierząt. Odpowiedzi na te pytania pozwalają na lepsze dostosowanie oferty Ośrodka do potrzeb rolników.

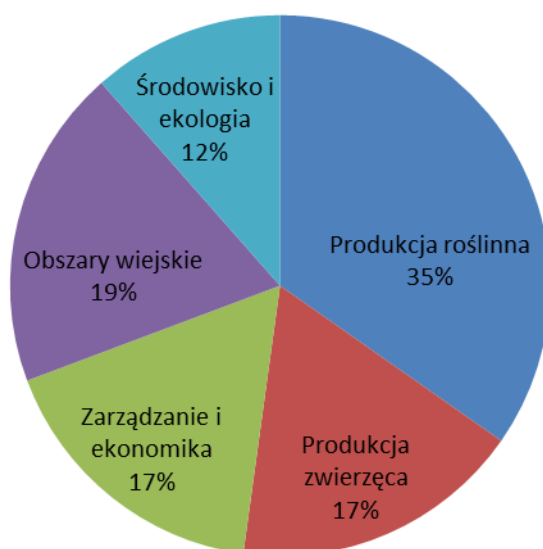
Owocem tych prac w bieżącym roku jest opracowana „Analiza potrzeb szkoleniowych i doradczych rolników i mieszkańców wsi”. Badaniem w 2016 i 2017 roku objęto teren całego województwa kujawsko-pomorskiego. Łącznie zebrano i zweryfikowano 3114 ankiet. Wiek respondentów przedstawiono na rys. 1, jak widać najwięcej było osób w grupie od 40 do 50 lat, co trzeci uczestnik badań. W przedziale powyżej 50 lat i od 30 do 40 lat było po 26%. Do 30 lat było 15% respondentów.

Rys. 1. Wiek respondentów

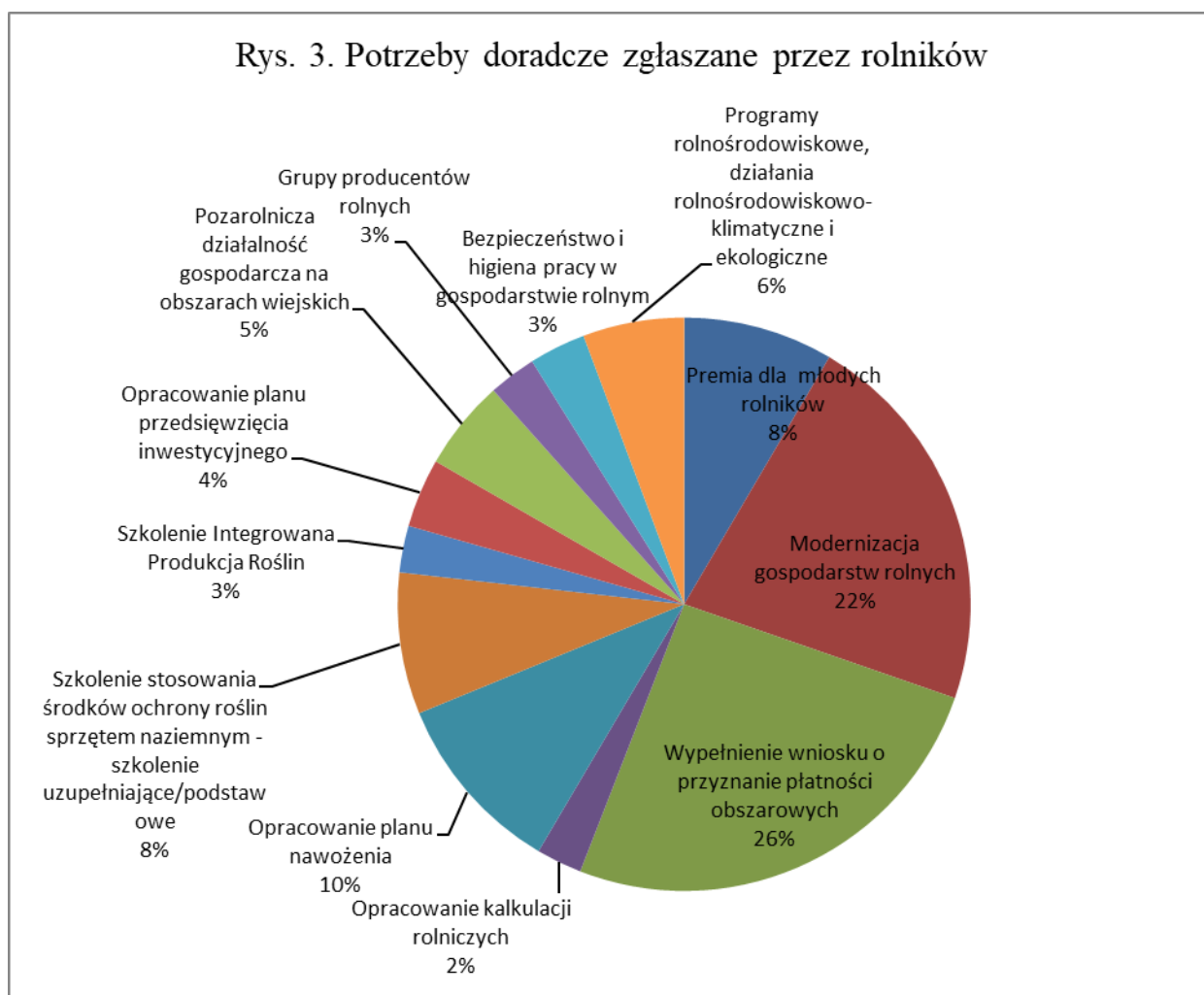
Na rysunku 2 przedstawione główne obszary problemowe. Respondenci za najważniejszy obszar uznali problemy z produkcją roślinną 35% wskazań. Kolejnym obszarem są problemy dotyczące obszarów wiejskich – społeczne i ekonomiczne – 19% odpowiedzi. Kolejne miejsca ex aequo zajmują problemy z produkcją zwierzęcą i zarządzaniem i ekonomiką gospodarstwa rolniczego po 17% wskazań. Ostatnie miejsce z 12% odpowiedzi zajęły problemy ze środowiskiem i ekologią.

Rys. 2. Obszary problemowe zgłaszane przez rolników

Kolejnym ważnym zagadnieniem są potrzeby doradcze zgłaszane przez rolników. W ramach prowadzonych badań zostały one zadeklarowane, a wyniki tych wskazań przedstawiono na rys. 3. Wskazali oni jako najważniejsze – pomoc w wypełnianiu wniosków o przyznanie płatności

obszarowych – 26 %, przygotowanie wniosków do działania Modernizacja gospodarstw rolnych – 22 %. Dalsze lokaty zajęły usługi związane z opracowaniem planu nawożenia – 10 %, ex aequo: wnioski do działania Premia dla młodego rolnika i szkolenia ze stosowania środków ochrony roślin sprzętem naziemnym – po 8 %. Kolejne lokaty to: opracowywanie wniosków rolnośrodowiskowych, rolnośrodowiskowo-klimatycznych i ekologicznych – 6 %, sporządzanie wniosków na pozarolniczą działalność gospodarczą na obszarach wiejskich – 5 % i opracowanie planu przedsięwzięcia inwestycyjnego – 4 %. Następne miejsca zajmują ex aequo: szkolenia z integrowanej produkcji roślin, usługi dla grup producentów oraz szkolenia z bhp w gospodarstwie rolnym – po 3 % wskazań. Ostatnie miejsce zajmuje opracowanie kalkulacji rolniczych – 2% odpowiedzi.

Szczegółowe problemy są przedmiotem dalszych analiz i m.in. na ich podstawie opracowano zadania do niniejszego Programu działalności na 2018 rok.

2. Priorytetowe działania w 2018 roku

2.1 Priorytety działalności doradczej określone przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

1. Upowszechnianie wiedzy i informacji na temat zapobiegania i zwalczania ASF i ptasiej grypy, z uwzględnieniem bioasekuracji.
2. Wsparcie wdrażania systemów płatności bezpośrednich w ramach WPR na lata 2015-2020:
 - a) upowszechnianie wiedzy na temat, tych systemów, w tym zmian wprowadzonych ze skutkiem od 2018 r.,
 - b) upowszechnianie wiedzy, w tym przeprowadzanie szkoleń w zakresie wypełniania wniosku o płatności w formie elektronicznej, w ścisłej współpracy z ARiMR.
3. Wzmocnienie działań na rzecz transferu wiedzy pomiędzy nauką a praktyką rolniczą w zakresie:
 - a) rozwoju specjalistycznego doradztwa technologicznego,
 - b) upowszechniania nowych rozwiązań z nauki do praktyki,
 - c) usprawnienie przepływu informacji na temat potrzeb wymagających wsparcia nauki.
4. Wsparcie wdrażania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 poprzez:
 - a) upowszechnianie wiedzy na temat PROW 2014-2020,
 - b) udzielanie porad rolnikom w ubieganiu się o środki finansowe z PROW.
5. Promowanie działań prośrodowiskowych, przeciwdziałających zmianom klimatycznym i ułatwiających dostosowania do tych zmian:
 - a) wsparcie wdrażania zasad integrowanej ochrony roślin,
 - b) upowszechnianie zasad prawidłowej gospodarki nawozowej, w tym propagowanie zasadności badania gleb i ich wapnowania oraz prawa wodnego i dyrektywy azotanowej,
 - c) upowszechnianie informacji na temat odnawialnych źródeł energii,
 - d) zwiększanie udziału roślin wysokobiałkowych w strukturze zasiewów w tym soi non GMO oraz zwiększenie ich wykorzystania w przemyśle paszowym,
 - e) upowszechnianie wiedzy i udzielanie porad w zakresie rolnictwa ekologicznego ze szczególnym uwzględnieniem przetwórstwa,
 - f) upowszechnianie wiedzy o zarządzaniu ryzykiem produkcyjnym i rynkowym w gospodarstwie.
6. Działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i pozarolniczych funkcji wsi, ze szczególnym uwzględnieniem:
 - a) wsparcia rolników w podejmowaniu i rozwoju działalności pozarolniczej,
 - b) upowszechniania wiedzy na temat produkcji żywności na niewielką skalę i wprowadzania jej na rynek w krótkich łańcuchach dystrybucji, w tym na temat działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej, rolniczego handlu detalicznego i sprzedaży bezpośredniej.
7. Upowszechnianie wiedzy na temat przeciwdziałania antybiotykooporności u ludzi i zwierząt.

2.2. Kierunki priorytetowe rozwoju rolnictwa w ramach Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego:

1. Działania podejmowane na rzecz wzrostu opłacalności produkcji rolnej, zarówno roślinnej jak i zwierzęcej nakierowane winny być na:
 - a) Wspomaganie dalszego rozwoju grup producentów rolnych w drodze zapewnienia szeroko rozumianego doradztwa i edukacji w zakresie zdobywania rynków zbytu produkcji rolnej.

- b) Tworzeniu instrumentów sprzyjających swobodnemu organizowaniu się rolników w kraju i poza jego granicami oraz sprzyjanie organizowaniu się producentów wysokiej jakości produkcji żywności.
 - c) Umożliwienie rolnikom i ich mniejszym grupom udziału także kapitałowego w grupach przetwórstwa rolnego w celu zahamowania nadmiernej koncentracji przetwórstwa rolno-spożywczego (działania monopolistyczne).
 - d) Należy wspierać rolników zorganizowanych w ruchu spółdzielczym w postaci klastrów żywności tradycyjnej, regionalnej i ekologicznej oraz w tworzonej w regionalnej sieci dziedzictwa kulinarnego poprzez stworzenie szansy na dalszy rozwój działalności związanej z promocją produkcji i zbytu.
2. Tworzenie warunków dla powstawania podmiotów świadczących usługi rolnicze.
3. Promowanie biologizacji w produkcji roślinnej i zwierzęcej w celu poprawy opłacalności produkcji.
4. Pozarolnicze miejsca pracy i aktywne społeczeństwo:
- a) Przekazywanie informacji o możliwościach przekwalifikowania osób pracujących w rolnictwie do podjęcia nowych zawodów.
 - b) Zaproponowanie form działalności pozarolniczej oraz wsparcie w uruchamianiu działalności pozarolniczej.

2.3 Priorytety działalności doradczej KPODR:

- a) Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych w województwie kujawsko-pomorskim.
- b) Podnoszenie poziomu zarządzania gospodarstwem rolnym.
- c) Wielofunkcyjny, zrównowagony rozwój obszarów wiejskich.
- d) Promowanie postępu biologicznego i technologicznego w produkcji rolniczej.

3. Etapy przygotowania programu działalności Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie

Krok 1

Dyskusje na temat priorytetów KPODR podczas spotkań kierowników i pracowników. Początki planowania – oddolne pozyskiwanie informacji od rolników i innych odbiorców usług co do ich oczekiwań oraz od doradców w zakresie ich dotychczasowych doświadczeń we wdrażaniu Programu na rok 2017. Analiza ankiet oceny szkolenia z zakresu tematyki potrzeb szkoleniowych oraz ankiet potrzeb doradczych.

Krok 2

Przedstawienie priorytetów działalności doradczej określonych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, kierunków priorytetowych rozwoju rolnictwa w ramach Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego i priorytetów działalności doradczej KPODR do Programu działalności Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie na 2018r. pracownikom Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego (PZDR), działom merytorycznym oraz Radzie Społecznej Doradztwa Rolniczego.

Krok 3

Spotkanie kierowników PZDR oraz kierowników działów merytorycznych – omówienie zadań i obszarów pracy na 2018r. oraz zasad planowania.

Krok 4

Planowanie zadań do realizacji w 2018 r. przez Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego z uwzględnieniem udziału specjalistów z Ośrodka i ekspertów zewnętrznych w realizacji zadań.

Krok 5

Działy merytoryczne otrzymują informacje na temat zadań zaplanowanych przez Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego. Na tej podstawie budują własne zadania działu, uwzględniające oczekiwania PZDR, rolników oraz własny plan pracy zgodnie z przyjętymi priorytetami.

Krok 6

Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw dokonuje połączenia poszczególnych elementów Programu, uzgadnia pomiędzy działami miejsce i sposób realizacji zadań o zbliżonym charakterze. Program zostaje uzupełniony o charakterystykę ośrodka oraz zakres i metodykę procesu planowania.

Krok 7

Dyrektor po uwzględnieniu uwag przyjmuje projekt Programu na rok 2018 i decyduje o jego przedłożeniu do zaopiniowania Radzie Społecznej Doradztwa Rolniczego i zatwierdzenia przez Ministra.

C. Działalność merytoryczna

Wstęp

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego (KPODR) będzie realizował działania edukacyjne, doradcze i upowszechnieniowe w zakresie innowacji technicznych i technologicznych produkcji rolniczej, rolnictwa ekologicznego, czy szeroko rozumianego rozwoju obszarów wiejskich.

Rolnicy województwa kujawsko-pomorskiego podnoszą poziom produkcji w swoich gospodarstwach i oczekują profesjonalnego doradztwa. Wiąże się to z ważnym aspektem działalności Ośrodka w 2018 roku jakim będzie doradztwo technologiczne ukierunkowane na wprowadzanie innowacji w produkcji roślinnej i zwierzęcej. KPODR w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich realizuje i będzie realizował zadania takie jak: upowszechnianie innowacji, wdrażanie nowych technologii, skracanie łańcucha żywnościowego, czy wspieranie przedsiębiorczości. W ramach tych działań łączy się praktykę z nauką poprzez wspieranie tworzenia i prace grup operacyjnych na rzecz innowacji w rolnictwie.

Od 2015 roku Ośrodek rozwija doradztwo w zakresie systemu wspomagania decyzji oraz monitorowania agrofagów. Bazą dla tego doradztwa są zainstalowane w każdym powiecie zautomatyzowane stacje pomiarowe, które na podstawie wyników i modeli chorobowych pozwalają rolnikom podejmować decyzje technologiczne i ekonomiczne w zarządzaniu gospodarstwem. W 2018 roku stacje zostaną doposażone w dodatkowe czujniki pomiarowe pozwalające mierzyć wilgotnienie gleby, co wesprze system monitorowania suszy. Dodatkowo w ramach projektu

„Infostrada 2.0” zostaną zakupione i zainstalowane kolejne stacje meteorologiczne, co umożliwi skuteczniejsze doradztwo w zakresie ochrony roślin, a przez to i ochrony środowiska.

Dużym wyzwaniem organizacyjnym będą zaplanowane do realizacji imprezy wystawienniczo - targowe, czy pokazy, które mają szczególne znaczenie w upowszechnianiu nowoczesnych rozwiązań technicznych i technologicznych w produkcji rolniczej oraz popularyzacji postępu biologicznego i hodowlanego, jak również pozarolniczej działalności na obszarach wiejskich.

KPODR starając się sprostać wyzwaniom jakie wynikają ze zmian strukturalnych na wsi, będzie realizował działania zachęcające rolników i mieszkańców wsi do podejmowania działalności gospodarczej, rolniczego handlu detalicznego, sprzedaży bezpośredniej, czy przetwórstwa rolno-spożywczego. Działalność edukacyjna jak i doradcza w powyższych obszarach pozwoli na dywersyfikację dochodów, tworzenie nowych miejsc pracy oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Ośrodek pełni funkcje instytucji otoczenia biznesu (IOB) zaplanował wsparcie dla istniejących i potencjalnych przedsiębiorstw. Wsparcie to jest i będzie realizowane również w ramach projektu „Usługi rozwojowe dla przedsiębiorstw”.

W kontekście dywersyfikacji dochodów Ośrodek w latach ubiegłych podjął i będzie kontynuował działania wspierające reorientację zawodową rolników. Szczególnym przykładem tych działań jest realizacja projektu „Zielona opieka – rozwój gospodarstw opiekuńczych”.

W 2018 roku poważnym wyzwaniem będzie konieczność składania przez rolników wniosków o dopłaty bezpośrednie w formie elektronicznej.

Ważnym aspektem działalności KPODR będzie prowadzenie szkoleń i kampanii informacyjnej na temat zagrożeń związanych z potencjalnym wystąpieniem chorób zakaźnych (głównie grypa ptaków i afrykański pomór świń ASF).

Aplikowanie o środki z PROW 2014-2020 jest poważnym wyzwaniem zarówno dla rolników jak i przedsiębiorców. KPODR będzie udzielał szeroko rozumianego wsparcia w korzystaniu ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Zaplanowane działania edukacyjne, informacyjne oraz doradcze w tym zakresie i to w ramach działalności nieodpłatnej jak i odpłatnej.

C.1.Zadania nieodpłatne

Kujawsko-pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w 2018 roku będzie głównie udzielał wszechstronnej pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w celu zwiększenia dochodów z gospodarstwa i działalności pozarolniczej, jak również w celu poprawy warunków życia rodzin wiejskich.

Praca doradcza będzie skoncentrowana na upowszechnianiu informacji technologicznych w produkcji rolniczej i osiągnięć nauk rolniczych.

Kolejny okres programowania wynikający ze zmian Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2014-2020 wymagać będzie od doradztwa przekazania rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich niezbędnej wiedzy na wsparcie rozwoju obszarów wiejskich.

Działalność doradcza, informacyjna i upowszechnieniowa zaplanowana w poszczególnych zadaniach będzie realizowana poprzez organizowanie i prowadzenie konferencji i szkoleń, pokazów, demonstracji, poprzez udzielanie informacji, porad, pomocy w opracowaniu dokumentacji zgodnie z zapotrzebowaniem ze strony rolników i mieszkańców wsi, jak również upowszechnianie treści

doradczych poprzez wydawnictwa (ulotki, broszury, prasa) czy audycję RTV oraz podczas imprez wystawienniczo-targowych i okolicznościowych organizowanych zarówno przez Ośrodek jak i inne instytucje. Wszystkie powyższe działania odnoszą się do zapotrzebowania ze strony rolników, mieszkańców wsi, władz samorządowych wojewódzkich i gminnych, związków rolników, szkół i uczelni rolniczych oraz innych instytucji działających na rzecz rolnictwa i rozwoju wsi.

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego będzie realizował zadania uwzględniając priorytety działalności doradczej określone przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jak również określone w ramach Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz wypracowane przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego.

I. Priorytety działalności doradczej określone przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

1. Upowszechnianie wiedzy i informacji na temat zapobiegania i zwalczania ASF i ptasiej grypy, z uwzględnieniem bioasekuracji.

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich - 104 szkolenia (tab.2-Z.1.B.6). Tematy szkoleń: „Jak zabezpieczyć swoją chlewnię w obliczu zagrożenia ASF w Polsce”, „Zagrożenie chorobą ASF w Polsce”, „Zasady bioasekuracji gospodarstw przed wirusem ptasiej grypy”, „Zasady bioasekuracji, kwarantanny i ochrony stad trzody chlewnej”, „Znakowanie trzody chlewnej”. Zagrożenie chorobą ASF i grypą ptaków spowodowało, że temat bioasekuracji jest ważny dla wszystkich gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną i drób.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej – 1822 informacje 5 informacji na stronę internetową KPODR oraz 2 artykuły w miesięczniku „Wieś Kujawsko-Pomorska” (tab.4-Z.2.B.6). W zakresie bioasekuracji w gospodarstwie rolnym ważnym działaniem będzie udzielanie informacji dotyczących zagrożeń związanych z ASF (afrykańskim pomorem świń) i grypą ptaków oraz zasad bioasekuracji w gospodarstwach rolnych i na fermach.

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska - 10 pokazów, 4 demonstracje, 8 konkursów, 1 olimpiady, 6 targów (tab. 15 - Z.7.B). W ramach tego zadania zaplanowano udzielanie porad, organizację pokazów, demonstracji upowszechnieniowych, konkursy, zorganizowanie i przeprowadzenie Olimpiady Wiedzy Rolniczej (eliminacji powiatowych i wojewódzkiej), imprez wystawienniczo-targowych oraz pozostałych form.

2. Wsparcie wdrażania systemów płatności bezpośrednich w ramach WPR na lata 2015-2020:

a) upowszechnianie wiedzy na temat, tych systemów, w tym zmian wprowadzonych ze skutkiem od 2018 r.

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich - Płatności bezpośrednie 93 szkolenia (tab. 2-Z.1.G.1.). W ramach płatności bezpośrednich zaplanowano przeprowadzenie szkoleń, których tematami będą: „Zasady wypełniania wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich na rok 2018 oraz realizacja wymogu zazielenienia” oraz „Zazielenienie - zasady realizacji”.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji - Płatności bezpośrednie 3985 informacji, informacja na stronę www., artykuł w miesięczniku KPODR, (tab. 4 -

Z.2.G.1.). Rolnicy rokrocznie oczekują informacji potrzebnych przy ubieganiu się o płatności bezpośrednie, zasad wypełniania wniosków obszarowych i rolnośrodowiskowych, w zależności od rodzajów płatności, wymogów, jakie muszą być spełnione w gospodarstwie rolnym, zmian w odniesieniu do poprzedniego roku, korzystania z aplikacji e-wniosek.

Zadanie 4. Udzielanie pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych. Płatności bezpośrednie 2345 porad indywidualne (tab. 8- Z.4.I.1.). Sporządzanie wniosków o płatności bezpośrednie i ONW 504 odbiorców (tab. 8- Z.4.II.1.). Doradztwo indywidualne z zakresu płatności bezpośrednich będzie dotyczyło zmian w płatnościach obszarowych, wymogów spełnienia warunków przyznawania poszczególnych płatności, realizacji zobowiązań w zakresie zazieleniania, wypełniania e-wniosku oraz niezbędnych załączników.

b) upowszechnianie wiedzy, w tym przeprowadzanie szkoleń w zakresie wypełniania wniosku o płatności w formie elektronicznej, w ścisłej współpracy z ARiMR

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich PROW 60 szkoleń, (tab.2-Z.1.G.2.). Prawie połowa szkoleń przybliżających uczestnikom zagadnienia związane z pozyskiwaniem środków finansowych, ujętych w Programie działalności na 2018 rok, ma związek z wdrażaniem form pomocy dostępnej w ramach PROW 2014-2020 (Z.1.G.2). Tematy zaplanowanych szkoleń dotyczyć będą przede wszystkim zasad udzielania pomocy w poszczególnych typach operacji – modernizacji gospodarstw rolnych, premii dla młodych rolników, restrukturyzacji małych gospodarstw, podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej i przetwórstwie. Część z przewidywanych szkoleń będzie traktować o wymogach obowiązujących beneficjentów podczas realizacji i rozliczania inwestycji. Istotnym elementem spotkań dotyczących pozyskiwania środków finansowych na modernizację i rozwój gospodarstw będą doświadczenia uzyskane podczas pierwszych naborów wniosków w ramach aktualnie wdrażanego PROW, ponieważ nadal zdarzają się sytuacje, w których chęć uzyskania pomocy przez niektórych wnioskodawców nie jest w pełni zgodna z potrzebami wynikającymi z długofalowego planu rozwoju ich gospodarstwa. Terminy realizacji poszczególnych tematów szkoleniowych będą skorelowane z terminami naboru wniosków.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej. PROW 2707 informacji, 7 informacji na www, 8 artykułów w miesięczniku KPODR (tab. 4 - Z.2.G.2.). Program przewiduje dużą liczbę działań informacyjnych dotyczących kwestii wiążących się z poszczególnymi działaniami, poddziałaniami i typami operacji realizowanymi ze środków PROW. Informacje będą miały charakter konsultacji. Wnioskodawcy i beneficjenci pomocy uzyskają od doradców odpowiedzi na pytania dotyczące kryteriów przyznawania dofinansowania, zasad punktacji operacji, zobowiązań, rozliczania inwestycji i wielu innych zagadnień.

3.Wzmocnienie działań na rzecz transferu wiedzy pomiędzy nauką a praktyką rolniczą w zakresie:

a) rozwoju specjalistycznego doradztwa technologicznego,

- b) upowszechniania nowych rozwiązań z nauki do praktyki,
- c) usprawnienie przepływu informacji na temat potrzeb wymagających wsparcia nauki.

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich. Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej 58 szkoleń, 24 szkolenia wyjazdowe, 7 konferencji (tab. 2 - Z.1.A.1). Zadania obejmować będą zarówno szkolenia jak i konferencje. Ich tematyka dotyczyć będzie wprowadzania innowacyjnych rozwiązań w uprawie roślin rolniczych, sadowniczych i ogrodniczych. Zaplanowano konferencję „Forum nasienne – nowości odmianowe”, podczas której omówione zostaną wyniki badań porejestrowych odmian zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Odmian. Oprócz odmian zbóż i rzepaku omówione zostaną również odmiany roślin bobowatych, w tym soi, na uprawę których kładziony jest w ostatnich latach nacisk. Związane jest to bezpośrednio z pomysłem wykorzystania własnych źródeł białka w żywieniu zwierząt, ograniczając jednocześnie wykorzystanie soi importowanej z poza Europy. Temat ten wpisuje się również w realizowany przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa PIB w Puławach, Instytut Genetyki Roślin Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu oraz Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach Program Wieloletni „Zwiększenie wykorzystania krajowego białka paszowego dla produkcji wysokiej jakości produktów zwierzęcych w warunkach zrównoważonego rozwoju”. Na konferencji wyniki swoich doświadczeń przedstawią pracownicy Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian COBORU w Chrzastowie oraz firma AgroYumis zajmująca się uprawą soi. „Rzepak – nowe rozwiązania w uprawie” to tytuł konferencji podczas której zostaną omówione nowe odmiany rzepaku ozimego oraz odmiany rekomendowane dla województwa kujawsko-pomorskiego. Podczas konferencji będą omawiane nurtujące rolników zagadnienia dotyczące stosowania środków ochrony roślin, jakie środki i w jakiej fazie rozwojowej rzepaku najlepiej zastosować preparaty aby były skuteczne. Wykładowcami będą naukowcy z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian w Chrzastowie oraz przedstawiciele koncernów chemicznych BASF, BAYER, SYNGENTA, którzy omówią zagadnienia związane z nowymi środkami ochrony roślin w uprawie rzepaku. Konferencja odbędzie się 21 lutego 2018 roku w Oddziale w Przysieku. Dla producentów ziemniaków zaplanowano konferencję pn. „Innowacyjne rozwiązania w zakresie uprawy ziemniaków przemysłowych”, podczas której omówione zostaną problemy uprawy, nawożenia, ochrony ziemniaków przeznaczonych do produkcji skrobi oraz zmiany w podejściu do uprawy, wykorzystanie postępu biologicznego oraz nowych maszyn i urządzeń do uprawy i przechowywania ziemniaka. Na konferencję zaproszeni zostaną specjaliści Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin PIB Oddział w Boninie i Oddziału w Jadwisinie oraz przedstawiciele przemysłu ziemniaczanego i hodowli ziemniaka: Przedsiębiorstwo Przemysłu Ziemniaczanego Trzemeszno sp. z oo., Hodowla Ziemniaka Zamarte sp. z o.o. – grupa IHAR, Pomorsko-Mazurska Hodowla Ziemniaka Strzekęcino, Europlant Handel Ziemniakami sp. z o.o., Solana Polska sp. z o.o., Agrico Polska sp. z o.o. Producenci zbóż będą mogli uczestniczyć w konferencji „Innowacyjne rozwiązania w produkcji pszenicy”, podczas której podjęty zostanie między innymi temat możliwości wykorzystania siewu punktowego w pszenicy, omówione będą różne technologie uprawy i najnowsze rozwiązania techniczne w uprawie, nawożeniu i siewie pszenicy. Do udziału w konferencji zaproszeni będą przedstawiciele Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa PIB w Puławach, Centralnego Ośrodka Badań Roślin Uprawnych Słupia Wielka,

Instytutu Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy z Poznania oraz Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy. Zaplanowano również konferencję „Nawożenie strategicznym czynnikiem wspomagającym uprawę”. Na spotkaniu zostaną przedstawione zalety i wady nawożenia, sposoby regulacji pH gleby oraz najnowsza oferta nawozów mineralnych. Celem szkoleń stacjonarnych i wyjazdowych będzie przekazanie najnowszych osiągnięć nauki w zakresie postępu biologicznego oraz nowych agrotechnicznych rozwiązań w zakresie nawożenia i uprawy zbóż oraz ochrony ziemniaka. Zaplanowano wiele spotkań w celu porównania odmian ziemniaków, zbóż rzepaku, kukurydzy w warunkach polowych bieżącego roku zarówno na kolekcjach odmian jak i w warunkach konkretnych gospodarstw. Podstawową platformą szkoleniową będzie kolekcja odmian roślin uprawnych realizowana w ramach Dni Pola w Grubnie oraz Gospodarstwo rolne Przedsiębiorstwa Wielobranżowego FAROL sp. z o.o. w Fałęcinie, która prowadzi doświadczenia w ramach Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego (PDO) dla zbóż rzepaku i roślin strączkowych. Oprócz tego na szkoleniach ważnym aspektem będzie problem monitorowania agrofagów i wykorzystania w ochronie roślin tzw. Systemów Wspomagania Decyzji (SWD). Do tematów poruszanych na spotkaniach z rolnikami będą należały także: „Ochrona roślin sadowniczych”, „Nowe odmiany zbóż ozimych i jarych - porównanie odporności na patogeny”, „Porównanie odmian ziemniaka w warunkach ochrony przed zarazą w oparciu o program NegFry”, „Postęp biologiczny w zakresie zbóż – nowości odmianowe pszenic, pszenżyta, żyta i jęczmienia”, „Nawozy nowej generacji w uprawach rolniczych”, „Mieszańcowe czy populacyjne, które nasiona rzepaku wybrać”, „Zalety i wady bezorkowej uprawy rzepaku ozimego”, „Strip till i compil w bezorkowej uprawie gleby”, „Innowacyjne rozwiązania w nawożeniu zbóż na różnych glebach w zależności od warunków wilgotnościowych”, „Nowe odmiany zbóż zalecenia dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz zasady przyznawania dopłat do materiału siewnego” i inne. Sadownicy będą mieli możliwość skorzystania z wielu szkoleń i konferencji. „Aspekty technologiczne upraw sadowniczych” to konferencja, podczas której omówione zostaną tematy związane z aktualną sytuacją na plantacjach upraw sadowniczych. Z uwagi na zmienne warunki pogodowe w okresie spoczynku zimowego poruszane zagadnienia dotyczyć będą stanu roślin po przezimowaniu, ich odżywieniu i zagrożeniu ze strony chorób i szkodników. Przedstawione będą również możliwości zapobiegania negatywnym skutkom działania warunków pogodowych. Obserwacje dotyczące stanu upraw oraz zagrożeń przedstawi pracownik Instytutu Ogrodnictwa ze Skierniewic oraz przedstawiciele firm obsługujących gospodarstwa sadownicze. Konferencja „Zjazd Sadowników Województwa Kujawsko-Pomorskiego – technologie integrowane w ochronie roślin sadowniczych”, która cyklicznie odbywa się od 8 lat będzie posumowaniem mijającego sezonu uprawowego. Na konferencję zaproszeni będą prelegenci z Instytutu Ogrodnictwa ze Skierniewic, którzy przedstawią problemy danego sezonu oraz możliwości ich rozwiązań. Przybyłe firmy zaprezentują nowości produktowe dla gospodarstw sadowniczych. Szkolenia będą głównie dotyczyły ochrony roślin sadowniczych, na którym sadownicy będą mieli możliwość pogłębić wiedzę na temat dostępnych środków ochrony roślin, programów ich stosowania, zapobiegania wystąpienia odporności na substancje aktywne. Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej szkolenia 21 szkoleń, 5 konferencji (tab. 2-Z.1.A.2) Będą zorganizowane szkolenia stacjonarne i wyjazdowe oraz konferencje. Ich tematyka dotyczyć będzie wprowadzania nowoczesnych rozwiązań technologicznych w produkcji

bydła mięsnego i bydła mlecznego, trzody chlewnej, drobiu i zwierząt futerkowych. Zaplanowano konferencje pn. „Nowoczesne rozwiązania w produkcji bydła mlecznego i mięsnego”, ich tematyka związana jest z nowoczesnymi technologiami i rozwiązaniami stosowanymi w chowie bydła mlecznego i mięsnego. Uczestnicy zostaną zapoznani ze światowymi trendami w produkcji mleka oraz żywca wołowego, z zasadami prawidłowego żywienia krów i zdrowia zwierząt krów oraz poznają charakterystykę pasz najczęściej stosowanych w żywieniu bydła. Wykładowcami będą naukowcy ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie i UTP w Bydgoszczy. Dla hodowców bydła mięsnego i producentów mleka zorganizowane będą konferencje „Innowacje w produkcji wołowiny” i „Innowacje w produkcji mleka”, na których zostaną omówione między innymi: System produkcji wołowiny QMP, renowacja użytków łąkowych, profilaktyka zapaleń wymienia, nowe rozwiązania technologiczne w budownictwie obór oraz trendy w żywieniu bydła mlecznego. Zasady prawidłowego żywienia, w poszczególnych grupach technologicznych bydła, zapotrzebowanie pokarmowe krów oraz charakterystyka pasz najczęściej stosowanych w żywieniu bydła będą omawiane na szkoleniach stacjonarnych w ramach tematów między innymi takich jak: „Nowe kierunki w hodowli bydła mlecznego”, „Nowe kierunki w hodowli bydła mięsnego”, „Nowoczesne technologie w chowie i hodowli bydła mlecznego”. Natomiast dla producentów trzody chlewnej tematyka szkoleń dotyczyć będzie innowacyjnych rozwiązań w budynkach inwentarskich. Szkolenia nt. „Nowoczesne rozwiązania w budynkach dla trzody chlewnej” mają na celu wychwycenie najbardziej korzystnych rozwiązań, nie tylko pod względem ekonomicznych, ale głównie pod kątem dobrostanu zwierząt. „Nowoczesne rozwiązania w hodowli drobiu grzebiącego” to konferencja cykliczna, gdzie przedstawiciele z wielu środowisk i jednej branży drobiarskiej mają okazję uczestniczyć w spotkaniu, omówić sprawy bieżące, aktualności oraz najnowsze technologie i nowe rozwiązania w produkcji drobiu grzebiącego. Tematy poruszane na konferencji dotyczą nowoczesnych technologii i aktualności związanych z branżą drobiarską. Oprócz hodowców w konferencji uczestniczą pracownicy naukowcy, lekarze weterynarii oraz przedstawiciele firm obsługujących drobiarstwo. Instytucje biorące udział w konferencji to Kujawsko-Pomorskie Zrzeszenie Hodowców Drobiu i Producentów Jaj, Krajowa Federacja Hodowców Drobiu i Producentów Jaj, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Krajowa Rada Drobiarstwa. W tym samym temacie będzie zorganizowane i przeprowadzone szkolenie stacjonarne. Natomiast hodowcy królików będą mogli uczestniczyć w szkoleniu „Nowoczesne rozwiązania w hodowli królików”, które odbędzie się w maju w Minikowie podczas Regionalnej Wystawy Drobego Inwentarza. Szkolenie dotyczyć będzie żywienia, hodowli oraz profilaktyki na fermach królików w kraju. Instytucje biorące udział w szkoleniu to Instytut Zootechniki PIB w Balicach oraz Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy. Pszczelarze będą mogli uczestniczyć w szkoleniach pn. „Całoroczna gospodarka pasieczna”.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej. Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej 694 informacje, 1 ulotka, 9 informacji na www, 40 artykułów w miesięczniku KPODR, 6 stoisk promocyjnych (tab. 4- Z.2.A.1). W ramach tematyki nowe rozwiązania w produkcji roślinnej (Z.2.A.1.) planuje się udzielanie informacji dotyczących głównie promowania postępu i innowacji oraz wdrażania i upowszechniania nowych rozwiązań

przydatnych i możliwych do zastosowania w gospodarstwach naszego regionu. Informacje dotyczyć będą także wdrażania i upowszechniania nowych odmian, nawozów i środków ochrony roślin, nowych rozwiązań technicznych i technologicznych w produkcji roślinnej. Zostaną przygotowane materiały informacyjne na stronę www oraz do wydawnictwa internetowego - Aktualności, które dotyczyć będą prac prowadzonych w 2018 roku, na kolekcji odmian w Grubnie oraz u rolników w gospodarstwach rolnych. Opracowany zostanie tradycyjnie Informator Kujawsko-Pomorskich Dni Pola Grubno 2018 oraz Forum Nasienne – nowości odmianowe zbóż. W wydawnictwach tych zawarte jest około 100 nazw i adresów firm, jednostek naukowo badawczych i innych z którymi podejmuje się współpracę w zakresie upowszechniania nowych produktów i rozwiązań technologicznych w produkcji roślinnej i nie tylko. Informacje przekazywane będą poprzez prasę lokalną drogą radiową i poprzez TV, wydawnictwa własne i obce. Planuje się nagrania dla Radia PiK oraz dla TVB. Przekazywane będą także informacje o konferencjach i szkoleniach dotyczących nowych rozwiązań w produkcji roślinnej. Planowana jest organizacja stoisk informacyjno-promocyjnych dotyczących postępu biologicznego odmian roślin uprawnych podczas Dni Pola w Grubnie oraz w Przysieku przy współpracy z IHAR PIB Oddział Bonin podczas festynu Barwy Lata Dary Jesieni dotyczące promocji odmian ziemniaków jadalnych wraz z IHAR PIB Oddział Bonin I Oddział Jadwisin a także przy współpracy z hodowlami ziemniaka. Wydana zostanie ulotka informacyjna na temat zalet uprawy soi. Artykuły będą opisywały nowoczesne metody ochrony roślin oraz nowości na rynku nasiennym. W ramach zadania poszukiwane będą rozwiązania techniczne i technologiczne w zakresie produkcji sadowniczej. Rolnicy poszukują informacji dotyczących rozwiązań doskonalących ochronę roślin jak i organizację pracy w gospodarstwie. Informacje te będą wykorzystywane przy sporządzaniu artykułów zamieszczanych w wydawnictwie KPODR. Podobna tematyka będzie poruszana w audycjach radiowych. Przykładowe tytuły: „Aktualna sytuacja na plantacjach roślin sadowniczych”, „Kondycja roślin sadowniczych po zimie. Istotnym aspektem będzie porównywanie warunków pogodowych w stosunku do zagrożeń związanych z występowaniem agrofagów. Artykuły w wydawnictwach obcych dotyczyć będą uprawy warzyw, postępu biologicznego w roślinach uprawnych, przezimowania zbóż ozimych i rzepaku, stanu upraw po zimie czy też stanu upraw w okresie wegetacji wiosenno-letniej. Prowadzona będzie współpraca z uczelniami wyższymi i instytutami naukowymi. Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej 368 informacji, 1 ulotka, 4 informacje na www, 20 artykułów w miesięczniku KPODR (tab. 4- Z.2.A.2). W ramach tematyki nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej (Z.2.A.2.) planuje się udzielanie informacji dotyczących głównie promowania postępu i innowacji oraz wdrażania i upowszechniania nowych rozwiązań przydatnych i możliwych do zastosowania w gospodarstwach naszego regionu. Informacje dotyczyć będą wdrażania i upowszechniania nowych rozwiązań technicznych i technologicznych w produkcji zwierzęcej. Tematyka informacji i artykułów obejmować będzie: nowoczesne rozwiązania w budynkach inwentarskich, poprawa warunków środowiskowych i dobrostanu zwierząt, nowe metody żywienia, nowe metody konserwacji pasz, nowe rozwiązania w budynkach w odniesieniu do utrzymania poszczególnych grup technologicznych z szczególnym uwzględnieniem prawidłowego zagospodarowania odchodów, chów bydła mlecznego i mięsnego, trzody chlewnej, drobiu i zwierząt futerkowych roślinożernych. Informacje przekazywane zainteresowanym pszczelarzom najczęściej dotyczą podstawowych

czynności, takich jak sposoby wprawiania węży czy wirowania miodu, a także ustawienie krat odgrodowych i zatworów, przekładania i odsklepianie pozostałości pokarmu zimowego, zdejmowanie rójek i osadzanie ich w ulach. Część udzielanych informacji dotyczy również dofinansowania do zakupu sprzętu pszczelarskiego, leków i pszczoł. Planowane są wydawnictwa z w/w tematyki oraz zamieszczenie informacji na stronie www.kpodr.pl, napisanie artykułów do miesięcznika *Wieś Kujawsko-Pomorska* i *Aktualności* - biuletynu informacyjno-internetowego. Przekazywane będą także informacje o konferencjach i szkoleniach dotyczących nowych rozwiązań w produkcji zwierzęcej. Planowane są nagrania dla Radia PiK dotyczące nowoczesnych rozwiązań w hodowli drobiu grzebiącego. Udział w targach - przygotowanie stoiska podczas Dni Otwartych Drzwi w Zarzeczewie. Zostanie wydana ulotka – Hodowla zwierząt futerkowych – dotyczyć będzie nowoczesnych rozwiązań dotyczących hodowli roślinożernych zwierząt futerkowych z uwzględnieniem ich dobrostanu. Prowadzona będzie współpraca z uczelniami wyższymi i instytutami naukowymi i oraz związkami hodowców zwierząt.

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska. stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze 1925 porad, (tab. 14 - Z.7.A.). Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej 3 pokazy, 12 demonstracji, 3 konkursy, 1 targi (tab. 15-Z.7.A.1). Udzielane rolnikom porady dotyczyć będą nowoczesnych rozwiązań w produkcji roślinnej; od doboru nowych odmian zbóż, rzepaku po nawożenie i ochronę przed agrofagami. Zorganizowane zostaną konkursy „Najsmaczniejsza odmiana ziemniaka Przysiek 2018”, „Najładniejsza odmiana ziemniaka Przysiek 2018” i „Ziemniak w tradycji kuchni Pomorza i Kujaw”. Na 2018 roku zaplanowano również demonstracje polowe pt. „Porównanie plonowania odmian kukurydzy w warunkach gospodarstwa rolnego”, „Monitoring śmietki kapuścianej i możliwości jej zwalczania w uprawie brokuła”, „Stosowanie wspomaganie mikroflorą w procesie nawożenia biomasą w celu użyźniania gleby”, „Postęp biologiczny w zakresie rzepaku – porównanie odmian rzepaku w warunkach gospodarstwa rolnego”, „Kolekcja odmian Dni Pola Grubno 2018”, „Porównanie odmian pszenic w warunkach gospodarstwa rolnego” oraz „Porównanie odmian ziemniaka w technologii ochrony NegFry”. Zorganizowane zostaną pokazy bezorkowej uprawy gleby. Zaplanowano również imprezę „XXII Kujawsko-Pomorskie Dni Pola - Targi Regionalne” w Grubnie. Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej 2 demonstracje (tab. 15 - Z.7.A.2), Udzielane porady dotyczyć będą nowoczesnych technologii i rozwiązań w produkcji bydła mięsnego, mlecznego i trzody chlewnej, drobiu i zwierząt futerkowych. W tym zakresie planowane jest przeprowadzenie lustracji gospodarstw rolnych. Tematy porad dotyczyć będą m.in. pozyskania odpowiedniego materiału hodowlanego, profilaktyki, możliwości rynkowych i zagrożeń wynikających z produkcji. Współpraca z rolnikami, potencjalnymi hodowcami i związkami hodowców zwierząt. W ramach nowoczesnych technologii produkcji zwierzęcej zaplanowano demonstracje nt. „Wykorzystanie nowoczesnych czujników gazów szkodliwych w budynkach inwentarskich w celu poprawy dobrostanu zwierząt”.

4. Wsparcie wdrażania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 poprzez:

a) upowszechnianie wiedzy na temat PROW 2014-2020

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich Z.1.G.2). Działanie opisane w Priorytecie 2, punkt b, strona 21.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji. PROW, 7 informacji na www, 8 artykułów w miesięczniku KPODR (tab. 4-Z.2.G.2). Działanie opisuje Priorytet 2 punkt b, strona 21.

Zadanie 10. Współdziałanie w realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych. Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna 1452 porad (tab. 23-Z.10.O.1). W ramach tematyki dotyczącej zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywy azotanowej i ramowej dyrektywy wodnej zaplanowano udzielenie porad, których tematyka dotyczyć będzie głównie zasad prowadzenia produkcji rolniczej na obszarach zagrożonych zanieczyszczeniem azotem w świetle nowych przepisów prawnych. Podczas wizyt w gospodarstwach będą udzielane porady w zakresie dostosowania gospodarstw do wymogów planowanego do wdrażania w całej Polsce programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu oraz prawidłowego prowadzenia dokumentacji z tym związanej. Program rolnośrodowiskowy PROW 2007-2013 i Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne 2014-2020 (1022 porady - tab. 23-Z.10.O.2). W ramach programu rolnośrodowiskowego i działań rolno-środowiskowo-klimatycznych tematyka porad dotyczyć będzie głównie zagadnień prowadzenia pakietu rolnictwo zrównoważone w programie rolno-środowiskowo-klimatycznym oraz prowadzenia nawożenia zgodnego z planowanym wdrożeniem w całej Polsce programem działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu u rolników będących jednocześnie beneficjentami działania rolno-środowiskowo-klimatycznego. Porady będą dotyczyły także zasad i wymogów oraz prowadzenia niezbędnej dokumentacji w ramach poszczególnych pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych. Zainteresowanie pakietami działania rolno-środowiskowo-klimatycznego wśród rolników jest duże, a szczególnie w zakresie zmian wymagań uczestnictwa w tym działaniu. Działalność kształceniowa dotycząca realizacji zadań wynikających z Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego oraz przyszłego programu działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych będzie realizowana poprzez zorganizowanie i przeprowadzenie szkoleń stacjonarnych organizowanych przez wszystkie Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego.

b) udzielanie porad rolnikom w ubieganiu się o środki finansowe z PROW

Zadanie 4. Udzielanie pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych. Płatności bezpośrednie 2345 porad (tab. 8-Z.4.I.1). PROW 1883 porad (tab. 8 - Z.4.I.2). Wraz ze wzrostem liczby pozytywnych decyzji i zawieranych umów o udzieleniu pomocy w ramach PROW 2014-2020 przewidywane jest rosnące zapotrzebowanie na doradztwo indywidualne. W programie działalności na 2018 rok ujęto porady, które uzyskają beneficjenci

wsparcia, a które będą przez nich oczekiwane na kolejnych etapach realizacji operacji. Szczególnie duże potrzeby w tym zakresie mogą przejawiać rolnicy realizujący założenia biznesplanów opracowanych w ramach „Restrukturyzacji małych gospodarstw” mający w większości mniejsze doświadczenie w procedurach ubiegania się o środki finansowe niż osoby kierujące większymi gospodarstwami.

5. Promowanie działań prośrodowiskowych, przeciwdziałających zmianom klimatycznym i ułatwiających dostosowania do tych zmian:

a) wsparcie wdrażania zasad integrowanej ochrony roślin

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich. Zasady integrowanej produkcji 2 szkolenia (tab. 2-Z.1.L.1). Zasady integrowanej produkcji będą przekazywane na szkoleniach pn. „Integrowana produkcja - rośliny sadownicze” i „Integrowana produkcja - rośliny rolnicze”. Szkolenia mają na celu przybliżenie producentom nie tylko ogólnych zasad z tej tematyki ale również uświadomienia znaczenia różnych systemów produkcji dla środowiska. Zasady integrowanej ochrony roślin 13 szkoleń (tab. 2-Z.1.L.2). Szkolenia z tego zadania będą dotyczyły głównie roślin rolniczych, gdzie nakład na środki ochrony roślin jest bardzo wysoki. Tematami szkoleń będą: „Integrowana ochrona roślin rolniczych z uwzględnieniem zbóż, rzepaku ozimego”, „Integrowana ochrona roślin z uwzględnieniem roślin zbożowych”, „Integrowana ochrona - rośliny rolnicze”, „Integrowana ochrona zbóż ozimych (pszenica, pszenżyto)” i „Integrowana ochrona roślin”. Celem tych szkoleń jest zarówno upowszechnianie wśród rolników obowiązku stosowania zasad integrowanej ochrony jak również wskazywania znaczenia nie chemicznych metod ochrony w kontekście minimalizowania zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz środowiska. Szczególną grupą, do których skierowane będą szkolenia w zakresie integrowanej ochrony roślin będą Młodzi Rolnicy korzystający ze wsparcia w ramach PROW 2014-2020 a rozpoczynających działalność produkcyjną. Przedstawione zostaną zagadnienia związane z wymogami Ustawy o środkach ochrony roślin z 8 marca 2013 r. Omówione będą zasady stosowania środków ochrony roślin zgodnie z założeniami integrowanej ochrony ze szczególnym uwzględnieniem niechemicznych metod ochrony przed agrofagami.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji.

Zasady integrowanej produkcji 119 informacji, 1 informacja na www, 1 artykuł w miesięczniku KPODR, 1 stoisko promocyjne (tab. 4-Z.2.L.1). W ramach zadania planowane jest udzielenie informacji, zamieszczenie informacji na stronie www Ośrodka oraz artykułu we Wsi Kujawsko-Pomorskiej. Zasady integrowanej ochrony roślin 319 informacji, 1 artykuł w miesięczniku KPODR (tab. 4-Z.2.L.2). Integrowana ochrona roślin stała się obowiązkiem rolników od 2014 roku. Jest stałym elementem wszystkich szkoleń technologicznych jak i specjalistycznych. Planuje się udzielanie informacji nt. korzyści dla środowiska wynikających z ograniczenia stosowania środków ochrony roślin oraz możliwości wykorzystania zasad integrowanej ochrony w prowadzeniu gospodarstw, planowane są artykuły w miesięczniku Wieś Kujawsko-Pomorska oraz Aktualnościach przypominające o obowiązkach wynikających regulacji prawnych w tym zakresie. Informacje zamieszczone na stronie www dotyczyć będą organizowanych szkoleń w zakresie powyższej

tematyki. Rolnicy zapoznają się z wymogami ustawowymi dotyczącymi realizacji prawa w tym zakresie.

b) upowszechnianie zasad prawidłowej gospodarki nawozowej, w tym propagowanie zasadności badania gleb i ich wapnowania oraz prawa wodnego i dyrektywy azotanowej

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich. Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej Z.1.A.1. Działanie opisane w Priorytecie 3, strona 22.

Technologia produkcji roślinnej 56 szkoleń, 1 konferencja (tab. 2 -Z.1.B.1). będą poruszane tematy suszy, uprawy, nawożenia i ochrony roślin uprawnych, sadowniczych i warzyw. Zaplanowano konferencję pt. „Prawidłowa uprawa rzepaku” na której rolnicy zapoznają się z właściwą agrotechniką tej rośliny oraz sposobami jej skutecznej ochrony. Celem szkoleń stacjonarnych będzie rozwiązywanie bieżących problemów technologicznych z wykorzystaniem osiągnięć nauki w zakresie postępu biologicznego oraz najlepszych agrotechnicznych rozwiązań w zakresie nawożenia i uprawy zbóż oraz ochrony ziemniaka. Zaplanowano szkolenia w celu porównania odmian ziemniaków, zbóż rzepaku, kukurydzy w warunkach polowych bieżącego roku zarówno na kolekcji odmian jak i w gospodarstwach rolnych na demonstracjach upowszechnieniowych. Podstawową platformą szkoleniową będzie kolekcja odmian roślin uprawnych realizowana w ramach Dni Pola w Grubnie. Szkolenia realizowane z wykorzystaniem specjalistów IHAR PIB Oddział w Boninie oraz przedstawicieli firm hodowlanych i nasiennych. Szkolenie przeznaczone dla rolników producentów zbóż, ziemniaków, kukurydzy i rzepaku. Szczególną grupą do których skierowane będą szkolenia w zakresie technologii zbóż i rzepaku będą młodzi rolnicy korzystający ze wsparcia w ramach PROW 2014-2020. Dla producentów warzyw zaplanowano szkolenia dotyczące między innymi: ochrony przed chorobami i nawożenia pomidorów gruntowych, ochrony warzyw kapustnych przed chorobami i szkodnikami oraz ochrony cebuli przed chwastami i chorobami. Tematyka ważniejszych szkoleń: „System wspomagania podejmowania decyzji NegFry w ochronie ziemniaka przed zarazą w praktyce”, „Technologia produkcji roślin zbożowych”, „Szkodniki zagrożeniem dla uprawy rzepaku ozimego”, „Choroby ograniczające plony w produkcji zbóż i rzepaku”, „Uciążliwe chwasty w produkcji roślinnej”, „Uprawa kukurydzy na kiszonkę i ziarno”, „Poprawa jakości gleb poprzez zmianę jej pH”, „Uprawa roślin bobowatych”, „Ochrona zbóż przed chorobami grzybowymi”, „Jesienna ochrona zbóż”, „Miejsce roślin bobowatych w uprawie głównej, w międzyplonach (poplonach)”, „Porównanie metod uprawy zbóż ozimych i jarych - zalety i wady (tradycyjne, uproszczone, siew bezpośredni)”, „Ochrona przed chorobami i nawożenie pomidorów gruntowych”, „Ochrona warzyw kapustnych przed chorobami szkodnikami”, „Ochrona cebuli przed chwastami, chorobami i szkodnikami”, „Co w polu piszczy?”, „Rośliny strączkowe, jako element zmianowania w strukturze zasiewów”, „Zalecenia wiosennej ochrony roślin”. Na poletkach doświadczalnych odmianowych oraz poletkach demonstracyjnych producenci rolni będą mieli możliwość porównania odmian roślin uprawnych, zaobserwowania różnic na doświadczeniach herbicydowych, czy pod okiem fachowców nauki rozpoznawania objawów chorobowych i oznak żerowania szkodników w uprawach zbożowych. W 2018 roku Ośrodek będzie współorganizatorem V Forum Rolniczego. W tej cyklicznej imprezie uczestnikami będą rolnicy i przedsiębiorcy rolni, przedstawiciele nauki, członkowie organizacji branżowych,

doradcy oraz przedstawiciele firm działających na rzecz rolnictwa. Podczas Forum odbędą się panele tematyczne z obszaru produkcji roślinnej, zwierzęcej oraz przetwórstwa. Planowana jest również debata z udziałem obecnego kierownictwa resortu rolnictwa i byłych ministrów rolnictwa. Forum kończy gala wręczania nagród w plebiscycie „Nasz sołtys” i „Rolnik Roku”. Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna 2 szkolenia (tab. 2- Z.1.O.1.). W ramach zadania zaplanowano zorganizowanie szkoleń, których tematyka związana będzie z zasadami prowadzenia produkcji rolniczej zgodnie z programem działań mających na celu ograniczanie odpływu azotu ze źródeł rolniczych. Zaplanowano również dla rolników gospodarujących na tych obszarach szkolenia nt. „Produkcja rolna na terenach objętych programem działań na OSN – obowiązki i wymogi dla rolników”. W zakresie zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywa azotanowa i wodna zostaną zorganizowane i przeprowadzone szkolenia, na których przedstawione będą wymogi dyrektywy wodnej i dyrektywy azotanowej. Tematami szkoleń będą: „Dyrektywa Azotanowa w świetle Ustawy Prawo Wodne” i „Ochrona wód płynących przed zanieczyszczeniami azotem pochodzenia rolniczego”. Program rolno-środowiskowy i Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne 25 szkoleń (tab. 2-Z.1.O.2.). Zainteresowanie działaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym wśród rolników jest duże, a szczególnie w zakresie zmian wymagań uczestnictwa w takim działaniu. Działalność kształceniowa dotycząca realizacji zadań wynikających z programów rolno-środowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych będzie realizowana poprzez zorganizowanie i przeprowadzenie szkoleń stacjonarnych organizowanych przez wszystkie Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego. Tematyka organizowanych szkoleń dotyczyć będzie „Realizacji działań rolno-środowiskowo-klimatycznych” oraz „Program rolno-środowiskowo-klimatyczny 2014-2020 – wymagania i obowiązki - zmiany na rok 2018”.

c) upowszechnianie informacji na temat odnawialnych źródeł energii

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym 6 szkoleń, 1 konferencja, (tab. 2-Z.1.L.5). Tematyka wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym będzie omawiana podczas konferencji i szkoleń. Konferencja „XIV Forum Energii Odnawialnej” jest wydarzeniem cyklicznym. Podczas Forum będą omówione różnego rodzaju źródła energii odnawialnej, dobór tematu wynika to z zapotrzebowania chwilowych odbiorców. Dobierając zakres tematyczny śledzimy potrzeby naszych odbiorców. Staramy się aby podczas Forum zakres tematyczny był dopasowany do ich potrzeb oraz wynikał z bieżącej sytuacji w kraju. Tematyka szkoleń to między innymi: „Kolektory słoneczne, fotowoltaika jako samowystarczalne źródło energii w gospodarstwie” i „Wykorzystanie pomp ciepła w gospodarstwie rolnym”. Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie planuje organizację działań edukacyjnych poświęconych problematyce związanej z gospodarką wodno-ściekową oraz postępowanie z odpadami ze szczególnym uwzględnieniem azbestu, innych działań na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji.

Energetyka prosumencka 25 informacji (tab. 4-Z.2.L.4.). Informacje dotyczyć będą m.in. dywersyfikacji źródeł pozyskiwania energii elektrycznej i obniżenie jej kosztu w obrębie gospodarstwa rolnego. Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym (199 informacji, 1 informacja na www, 5 artykułów w wydawnictwie KPODR (tab. 4-Z.2.L.5.). W skład OZE wchodzi rośliny szybkiej rotacji, energia słoneczna, geotermalna, biogazownie itp. Rolnicy poszukują informacji z zakresu OZE, instalacji fotoogrzew i szukają obiektywnej opinii na temat dostępnych możliwości na rynku. Z powyższej tematyki planowane jest udzielanie informacji, napisanie artykułu do miesięcznika Wieś Kujawsko-Pomorska oraz zamieszczenie informacji na stronie internetowej Ośrodka.

d) zwiększanie udziału roślin wysokobiałkowych w strukturze zasiewów w tym soi non GMO oraz zwiększenie ich wykorzystania w przemyśle paszowym

Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej Z.1.A.1. Działanie opisane w Priorytecie 3, strona 22.

e) upowszechnianie wiedzy i udzielanie porad w zakresie rolnictwa ekologicznego ze szczególnym uwzględnieniem przetwórstwa

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich. Rolnictwo ekologiczne 8 szkoleń, 1 konferencja (tab. 2-Z.1.D1.). Z „produkcji metodami ekologicznymi” zaplanowano szkolenia: „Rolnictwo ekologiczne a ochrona środowiska”, „Zagadnienia agrotechniczne w rolnictwie ekologicznym”, „Rolnictwo ekologiczne w świetle zmian regulacji prawnych”, „Metody uprawy roślin, nawożenia i ochrony roślin w rolnictwie ekologicznym”, „Ekologiczna uprawa ziół – zastosowanie i działanie”. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom producentów i przetwórców żywności ekologicznej program powyższych szkoleń uwzględnia zasady produkcji przetworzonej żywności ekologicznej. Szkolenia skierowane są do rolników i przetwórców w celu ułatwienia nawiązywania kontaktów i współpracy pomiędzy poszczególnymi podmiotami. Podejmowana tematyka pozwoli na zniwelowanie wielu problemów, które stanowią barierę dla rozwoju rolnictwa ekologicznego i przetwórstwa. Wszystkie działania edukacyjne i doradcze w powyższej tematyce pozwolą na usprawnienie procesu produkcyjnego w gospodarstwach. Jest to szansa na rozwój przetwórstwa i w efekcie wprowadzenie na rynek polskich produktów ekologicznych. W ramach rolnictwa ekologicznego zaplanowano organizację konferencji wojewódzkiej pn. „Wiem co jem - cała prawda o rolnictwie ekologicznym”. W ramach (Z.1.D.3.) zaplanowano szkolenie pn. „Zasady realizacji działania „Rolnictwo ekologiczne” w ramach PROW 2014-2020”.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej. W ramach tematu produkcja metodami ekologicznymi 151 informacji, 3 informacje na www, 4 artykuły, 1 stoisko promocyjne (tab. 4 -Z.2.D.1.). Zaplanowano informacje wynikające z zapytań ze strony rolników, konsumentów i instytucji działających na rzecz rolnictwa ekologicznego. W planie na rok 2018 uwzględniono aktualizację strony internetowej w części dotyczącej dziedziny rolnictwa ekologicznego, w tym celu zaplanowane są informacje na stronie www. Dodatkowo zaplanowano artykuły do miesięcznika „Wieś Kujawsko-Pomorska” oraz stoisko informacyjno-

promocyjne. Organizację stoiska informacyjno-promocyjnego przewidziano na miesiąc maj 2018 roku, podczas Targów Turystyczno-Ogrodnich „Lato na Wsi”. W ramach stoiska planowana jest promocja ekologicznych metod produkcji żywności, edukacja konsumentów oraz promocja działalności doradczej w powyższym temacie. W roku 2018 planuje się propagowanie rolnictwa ekologicznego za pośrednictwem mediów lokalnych i regionalnych. W tym celu zaplanowano audycje radiowe i telewizyjne. Doradcy zaplanowali również udział w komisjach konkursowych oraz posiedzeniach Rady Rolnictwa Ekologicznego działającej przy Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W ramach tematu sprzedaż produktów ekologicznych 25 informacji, 1 artykuł (tab. 4 -Z.2.D.2.), zaplanowano informacje wynikające z zapotrzebowania rolników, konsumentów żywności ekologicznej. Informacje w powyższej tematyce dotyczyć będą głównie problematyki związanej zasadami sprzedaży produktów w jakości ekologicznej, sposobu ich wyszukiwania na rynku oraz znakowania. W temacie tym planuje się również przygotowanie artykułu do wydawnictwa periodycznego „Wieś Kujawsko-Pomorska”. Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego odnotowuje się ok. 400 gospodarstw ekologicznych, które w znacznej części korzystają z dostępnych funduszy unijnych. Wśród rolników ekologicznych zainteresowaniem cieszy się działanie „Rolnictwo ekologiczne” w ramach PROW 2014- 2020 52 informacje, 1 artykuł (tab. 4 -Z.2.D.3.), które wymaga wyjaśnień w zakresie jego wymogów. W tym celu udzielane będą informacje wynikające z potrzeb rolników. Zaplanowano także artykuł w miesięczniku „Wieś Kujawsko-Pomorska” oraz udział w posiedzeniu organizowanym przez MRiRW, które dotyczyć będzie zmian na rok 2018w działaniu „Rolnictwo ekologiczne” w ramach PROW 2014-2020.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej. 1244 informacje, 1 broszura, 13 informacji na www, 48 artykułów w wydawnictwach KPODR, 7 stoisk promocyjnych (tab. 4- Z.2.B.1.). Planowane jest udzielanie informacji z agrotechniki roślin (Z.2.B.1.), aktualnej sytuacji na polach i plantacjach. Informacje dotyczą nawożenia mineralnego i organicznego, stosowania środków ochrony roślin zgodnie z integrowaną ochroną (herbicydy w zbożach, stosowanie środków owadobójczych w rzepaku ozimym, środków grzybobójczych w zbożach i rzepaku, stosowanie środków owadobójczych i grzybobójczych w uprawach warzywnych i sadowniczych, ochrona upraw warzyw i sadów przed chwastami), nawożenie upraw ogrodnich polepszających jakość i plony uzyskiwanych oraz pozostałych zagadnień związanych z technologią uprawy w produkcji roślinnej – zboża, rośliny bobowate, rzepak, warzywa, owoce etc. Informacje, wydawnictwa i prace podejmowane w zakresie technologii produkcji roślinnej dotyczą rozwiązywania problemów technologicznych wynikających z aktualnej sytuacji gospodarstw naszego regionu oraz warunków pogodowo-klimatycznych w jakich te gospodarstwa będą funkcjonować. Informacje o bieżącej sytuacji na polach przekazywane będą poprzez wydawnictwa, drogą radiową, poprzez TV i stronę www. Planowane są nagrania dla Radia PiK oraz dla TVB. Ważnym elementem jest również opracowywanie i omawianie warunków pogodowych jakie panują w województwie, dlatego też analizowany jest przebieg pogody (przede wszystkim opadów i temperatury) oraz porównywany z analogicznymi warunkami w latach poprzednich. Prowadzona będzie współpraca z uczelniami wyższymi i instytutami naukowymi oraz związkami hodowców zwierząt.

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska. Rolnictwo ekologiczne 148 porad (tab. 14 –Z.7.D). Planowane porady będą wynikiem

zapotrzebowania rolnika, producenta i przetwórcy żywności ekologicznej. W ramach doradztwa wykorzystywane będą dobre praktyki upowszechniające systemy produkcji ekologicznej. W celach upowszechnieniowych w ramach tematu (Z.7.D.1.) „Produkcja metodami ekologicznymi” na rok 2018 zaplanowano konkursy: „Poznaję produkt ekologiczny” oraz „Na najlepsze gospodarstwo ekologiczne”. Realizacja konkursu pn. „Poznaję produkt ekologiczny” planowana jest w miesiącu maju 2018 roku na stoisku informacyjno-promocyjnym podczas Targów Turystyczno–Ogrodniczych „Lato na Wsi” w Minikowie. Beneficjentami powyższego konkursu będą rolnicy oraz potencjalni konsumenci żywności ekologicznej. Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego na przełomie II i III kwartału 2018 roku zaplanowano organizację wojewódzkiego etapu konkursu „Na najlepsze gospodarstwo ekologiczne”, którego współorganizatorem jest Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Radomiu. Wychodząc naprzeciw rolnikowi w ramach powyższego tematu w roku 2018 zaplanowano lustracje gospodarstw ekologicznych położonych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Planowane lustracje pozwolą na nawiązanie kontaktu z rolnikami ekologicznymi województwa oraz zweryfikowanie problemów, wynikających z prowadzenia gospodarstwa metodami ekologicznymi. Porady w ramach sprzedaży produktów ekologicznych (Z.7.D.2.) udzielane będą zarówno rolnikom ekologicznym, jak i konsumentom w zakresie pozyskania oraz możliwości sprzedaży surowca ekologicznego. W program działalności ekologicznej PROW (Z.7.D.3.) porady udzielane będą w zakresie wymogów i możliwości skorzystania ze wsparcia w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” PROW 2014-2020, jak i PROW 2007-2013 „Program rolnośrodowiskowy”, pakiet 2. „Rolnictwo ekologiczne”. Beneficjentami powyższych porad będą certyfikowani rolnicy ekologiczni, jak również rolnicy zainteresowani przedstawieniem gospodarstwa na ekologiczny system produkcji żywności.

6. Działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i pozarolniczych funkcji wsi, ze szczególnym uwzględnieniem:

a) wsparcia rolników w podejmowaniu i rozwoju działalności pozarolniczej

Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich przyczynia się do zrównoważonego rozwoju tych obszarów. Mieszkańcy wsi poszukują wiedzy na temat rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz na temat dostępnych źródeł finansowania stanowiących pomoc w podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej. (Z.1.E).

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich 4 szkolenia (tab. 2- Z.1.E) obejmuje głównie działania informacyjne oraz doradcze. W związku z powyższym w ramach tematu zaplanowano jedno szkolenie, podczas którego zostaną omówione zagadnienia związane z rejestracją i prowadzeniem firmy, w tym związane z analizą i wyborem formy opodatkowania. Tradycyjne zawody i rękodzieło 36 szkoleń (tab. 2- Z.1.M.4). Uczestnicy szkoleń będą mieli możliwość wzięcia udziału w szkoleniach nt.: „Odkrywanie umiejętności rękodzielniczych”, „Jak dawniej świętowano - ozdoby i dekoracje”, „Rękodzieło jako element podtrzymania dziedzictwa kulturowego wsi.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji. Prowadzenie działalności pozarolniczej 319 informacji, 1 informacja na www, 1 artykuł w wydawnictwie KPODR (tab. 4- Z.2.E.1). W ramach tematu udzielane informacje będą obejmowały

zagadnienia związane z podejmowaniem i prowadzeniem działalności pozarolniczej. Informacje, które zaplanowano na poziomie 319, dotyczyły będą procedury rejestracji działalności gospodarczej, wyboru odpowiedniej formy opodatkowania, kwestii związanych z ubezpieczeniem społecznym, w tym podleganiu ubezpieczeniu w KRUS oraz ZUS, jak również możliwości rozwoju firmy. W ramach obszaru tematycznego zaplanowano również jeden artykuł w miesięczniku ODR oraz informację na stronę www. Tradycyjne zawody i rękodzieło 111, 1 informacja na www, 3 artykuły (tab. 4 - Z.2.M.4) Zostaną udzielone informacje dotyczące umiejętności rękodzielniczych, wykonywania tradycyjnych ozdób i dekoracji związanych z obchodzonymi świętami.

Zadanie 9. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku Z.9.N 469 porad (tab. 20). Wśród wielu zagadnień związanych z tematyką rozwoju turystyki wiejskiej i agroturystyki w 2018 roku postanowiono skupić się przede wszystkim na rozpowszechnianiu wiedzy na temat gospodarstw opiekuńczych. Ta innowacyjna specjalizacja oferty gospodarstw rolnych cieszy się coraz większym zainteresowaniem ze strony rolników i może w przyszłości stanowić chętnie wybieraną przez klientów możliwość spędzenia jesieni życia. Nadal najwięcej porad będzie dotyczyło bezpośrednio działalności agroturystycznej i turystycznej: zagospodarowania zagrody pod potrzeby turystów, aktualnych przepisów prawnych obowiązujących w turystyce wiejskiej, przygotowania bazy noclegowej i tworzenia ciekawej oferty turystycznej oraz możliwości pozyskania zewnętrznego finansowania planowanych działań. Zaplanowano również doradztwo dla rolników zainteresowanych utworzeniem zagrody edukacyjnej. Promocja agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku będzie prowadzona również na imprezach wystawienniczotargowych - między innymi na XIX Targach Turystyczno-Ogrodniczych „Lato na Wsi”, podczas konkursu „Turniej Powiatów” oraz w audycjach RTV i na stronie internetowej Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego.

b) upowszechniania wiedzy na temat produkcji żywności na niewielką skalę i wprowadzania jej na rynek w krótkich łańcuchach dystrybucji, w tym na temat działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej, rolniczego handlu detalicznego i sprzedaży bezpośredniej

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich. Z zakresu przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (Z.1.A.3.) zaplanowano szkolenie „Wymagania prawne i higieniczno-sanitarne działalności MLO”. Jest to kontynuacja szkoleń jakie przeprowadzono w roku 2017 w związku z nowymi warunkami Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 marca 2016 roku, w sprawie szczegółowych warunków uznania działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej, które weszły w życie z dniem 1 czerwca 2016 roku.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji. Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO) - 55 informacji, 2 artykuły w wydawnictwie KPODR (tab. 4- Z.2.A.3). Zaplanowane jest udzielenie informacji, które będą dotyczyć zmian w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków uznania działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej. Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 czerwca 2016 r. i dotyczy

w szczególności: założenia działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO), tworzenia procesów technologicznych w zakładzie zwłaszcza w zakresie układu „dróg czystych i brudnych” w procesie produkcyjnym. Zaplanowano opublikowanie artykułów w miesięczniku ODR. Założono również inne formy doradztwa, będzie to udział w posiedzeniach i spotkaniach. Promocja produktów lokalnych i regionalnych 315 informacji, 4 informacje na www, 6 artykułów w wydawnictwie KPODR (tab. 4- Z.2.J). W związku z dużym zainteresowaniem możliwością legalnej sprzedaży produktów lokalnych oraz ich promowaniem wśród konsumentów zaplanowano udzielenie informacji, publikację artykułów w miesięczniku „Wiś Kujawsko-Pomorska” i udział w audycjach radiowych. Zaplanowano również udzielenie informacji związanych ze sprzedażą bezpośrednią oraz publikację artykułów w miesięczniku ODR i materiałów na stronie internetowej. Tworzenie sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego 13 informacji (tab. 4- Z.2.H 2). W zadaniu planuje się udzielenie informacji związanych z problematyką współpracy w ramach łańcucha żywnościowego, czy uzyskania zwrotu kosztów kontroli dla gospodarstw ekologicznych w ramach działania „Uczestnictwo rolników w systemach jakości” PROW 2014-2020.

7. Upowszechnianie wiedzy na temat przeciwdziałania antybiotykooporności u ludzi i zwierząt.

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich - 104 szkolenia (tab.2-Z.1.B.6). Działanie opisane w Priorytecie 1, strona 20. Normy i wymogi wzajemnej zgodności (w tym dobrostanu zwierząt) 14 szkoleń (tab. 2 –Z.1.B.3.). W ramach normy i wymagania wzajemnej zgodności (Z.1.B.3.) zaplanowano zorganizowanie szkoleń stacjonarnych, których tematyka dotyczyć będzie „Wymogów dobrostanu bydła”, „Norm i wymagań wzajemnej zgodności w gospodarstwie rolnym” oraz „Spełnienia wymagań zasady wzajemnej zgodności w gospodarstwach rolnych”, gdzie poza omówieniem zakresu wymogów w poszczególnych obszarach będzie przekazywana również wiedza jak dostosować gospodarstwo w tym zakresie.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej – (tab.4-Z.2.B.6). Działanie opisane w Priorytecie 1, strona 20. Normy i wymogi wzajemnej zgodności (w tym dobrostanu zwierząt) - 643 informacje, 6 artykułów w miesięczniku KPODR. (tab. 4-Z.2.B.3). Informacje i wydawnictwa będą dotyczyć dobrostanu warunków środowiskowych w budynkach inwentarskich ze szczególnym uwzględnieniem naturalnych zachowań behawioralnych zwierząt, warunków dobrostanu związanego z hodowlą trzody chlewnej, drobiu, bydła i zwierząt futerkowych roślinożernych, powierzchni na jakich powinny być utrzymywane zwierzęta oraz odpowiedniej obsady zwierząt. Informacje z tego zakresu przekazywane będą również w postaci artykułów we Wsi Kujawsko-Pomorskiej.

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska. Normy i wymogi wzajemnej zgodności (w tym dobrostanu zwierząt) (Z.7.B.3.). Planowane porady dotyczyć będą dobrostanu, warunków środowiskowych w budynkach inwentarskich ze szczególnym uwzględnieniem naturalnych zachowań behawioralnych zwierząt, warunków dobrostanu związanego z hodowlą trzody chlewnej, drobiu, bydła i zwierząt futerkowych roślinożernych, powierzchni na jakich powinny być utrzymywane zwierzęta oraz odpowiedniej obsady zwierząt Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym (Z.7.B.6.). Ważnym działaniem będzie udzielanie porad dotyczących zagrożeń związanych z ASF (afrykańskim pomorem świń) i grypą ptaków oraz zasad bioasekuracji

w gospodarstwach i na fermach Współpraca z rolnikami, hodowcami, Państwowym Instytutem Weterynaryjnym PIB w Puławach, Wojewódzkim Inspektorem Weterynarii w Bydgoszczy oraz powiatowymi lekarzami weterynarii - planowane są również lustracje w gospodarstwach rolnych i na fermach.

II. Kierunki priorytetowe rozwoju rolnictwa w ramach Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego:

1. Działania podejmowane na rzecz wzrostu opłacalności produkcji rolnej, zarówno roślinnej jak i zwierzęcej nakierowane winny być na:

- a. Wspomaganie dalszego rozwoju grup producentów rolnych w drodze zapewnienia szeroko rozumianego doradztwa i edukacji w zakresie zdobywania rynków zbytu produkcji rolnej.
- b. Tworzenie instrumentów sprzyjających swobodnemu organizowaniu się rolników w kraju i poza jego granicami oraz sprzyjanie organizowaniu się producentów wysokiej jakości produkcji żywności.
- c. Umożliwienie rolnikom i ich mniejszym grupom udziału także kapitałowego w grupach przetwórstwa rolnego w celu zahamowania nadmiernej koncentracji przetwórstwa rolno-spożywczego (działania monopolistyczne).
- d. Należy wspierać rolników zorganizowanych w ruchu spółdzielczym w postaci klastrów żywności tradycyjnej, regionalnej i ekologicznej oraz w tworzonej w regionalnej sieci dziedzictwa kulinarnego poprzez stworzenie szansy na dalszy rozwój działalności związanej z promocją produkcji i zbytu.

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich. W ramach zadania Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji -13 szkoleń, 1 konferencja, (tab. 2 - Z.1.H.1.). Konferencja nt. „Zasady organizowania i funkcjonowania grup producentów rolnych w ramach PROW 2014-2020”. Szkolenia nt. „Zasady organizowania i funkcjonowania grup producentów rolnych”. Tematyka szkoleń dotyczyła będzie możliwości i zasad organizowania grup producentów rolnych, zasad funkcjonowania tych grup, możliwości pozyskania i wykorzystania środków pomocowych przeznaczonych dla grup producentów w ramach PROW 2014-2020 oraz wdrażanie nowego prawodawstwa dla grup producentów rolnych. Wdrażanie zadania skierowane będzie dla rolników, którzy nie byli zorganizowani w branżowe grupy producentów w ramach PROW 2004 – 2006 i 2007–2013, a ich działanie będzie miało na celu dostosowanie produktów rolnych i procesu produkcyjnego do wymogów rynkowych, wspólne wprowadzania towarów do obrotu, w tym przygotowanie do sprzedaży, centralizacji sprzedaży i dostawy do odbiorców hurtowych, ustanowienie wspólnych zasad dotyczących informacji o produkcji ze szczególnym uwzględnieniem, zbiorów i dostępności produktów rolnych, rozwijanie umiejętności biznesowych, marketingowych oraz organizowanie i ułatwianie procesów, wprowadzania innowacji i ochronę środowiska naturalnego. Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych, 6 szkoleń, 15 szkoleń wyjazdowych (tab. 2- Z.1.J.1). Zaplanowano szkolenia o tematyce „Technologia tradycyjnego peklowania i wędzenia mięsa”, „Upowszechnianie wiedzy na temat legalnej sprzedaży produktów lokalnych i tradycyjnych z branży rolno-spożywczej oraz tworzenie kanałów sprzedaży”,

„Inkubator oraz zakład przetwórczy jako sposób na legalną sprzedaż produktów przetworzonych”, „Marketing i sprzedaż produktów wysokiej jakości”. Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona 8 szkoleń (tab. 2- Z.1.J.2.). Zaplanowano szkolenia nt. „Zasady legalnej sprzedaży produktów pierwotnych i przetworzonych”, „Sprzedaż bezpośrednia produktów rolnych” oraz „Sprzedaż bezpośrednia w gospodarstwie rolnym”. PROW 60 szkoleń (tab. 2–Z.1.G.2) - Ponad połowa szkoleń przybliżających uczestnikom zagadnienia związane z pozyskiwaniem środków finansowych, ujętych w Programie działalności na 2018r. ma związek z wdrażaniem form pomocy dostępnej w ramach PROW 2014-2020. Przewidziano zorganizowanie i przeprowadzenie otwartych spotkań szkoleniowych, w które dotyczyć będą przede wszystkim zasad udzielania pomocy w poszczególnych typach operacji – modernizacji gospodarstw rolnych, premii dla młodych rolników, restrukturyzacji małych gospodarstw, podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej i przetwórstwie. Część z przewidywanych szkoleń będzie traktować o wymogach obowiązujących beneficjentów podczas realizacji i rozliczania inwestycji. Istotnym elementem spotkań dotyczących pozyskiwania środków finansowych na modernizację i rozwój gospodarstw będą doświadczenia uzyskane podczas pierwszych naborów wniosków w ramach aktualnie wdrażanego PROW, ponieważ nadal zdarzają się sytuacje, w których chęć uzyskania pomocy przez niektórych wnioskodawców nie jest w pełni zgodna z potrzebami wynikającymi z długofalowego planu rozwoju ich gospodarstwa. Terminy realizacji poszczególnych tematów szkoleniowych będą skorelowane z terminami naboru wniosków. W programie działalności nie przewidziano szkoleń dotyczących pozyskiwania pomocy finansowej z funduszy regionalnych.

Zadanie 2. Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku. Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji – 88 informacji 2 informacje na www, 5 artykułów w wydawnictwie KPODR (tab. 4-Z.2.H.1.). Szeroko pojęty zakres informacji dotyczyć będzie zasad organizowania i funkcjonowania grup producentów rolnych w ramach PROW 2014–2020. Informacje będą udzielane na bieżąco dla zainteresowanych. Planowane są informacje na stronie internetowej oraz artykuły we Wsi Kujawsko-Pomorskiej.

2. Tworzenie warunków dla powstawania podmiotów świadczących usługi rolnicze.

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich. Działalność Ośrodka w obszarze „Prowadzenie działalności pozarolniczej” 1 szkolenie (tab. 2 Z.1.E.1.) obejmuje głównie działania informacyjne oraz doradcze. W związku z powyższym w ramach tematu zaplanowano jedno szkolenie, podczas którego zostaną omówione zagadnienia związane z rejestracją i prowadzeniem firmy, w tym związane z analizą i wyborem formy opodatkowania. Ubieganie się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych, lub zagranicznych Z.1.G.2. Działanie opisane w Priorytecie 2 MRiRW, punkt b strona 21.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej. Z.2.E.1. Działanie opisane w Priorytecie 6 MRiRW, punkt a strona 34.

3. Promowanie biologizacji w produkcji roślinnej i zwierzęcej w celu poprawy opłacalności produkcji.

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich. W technologii produkcji zwierzęcej 33 szkolenia, 1 szkolenie wyjazdowe, 3 konferencje, (tab. 2 - Z.1.B.2.) będzie dominowała tematyka żywienia zwierząt, rozrodu oraz profilaktyki chorób. Zaplanowano zorganizowanie konferencji, szkoleń stacjonarnych i wyjazdowych. Tematyka konferencji dotyczyć będzie warunków chowu i hodowli drobiu wodnego – „Aktualne tendencje w hodowli i chowie drobiu wodnego” oraz celowości stosowania pożytecznych mikroorganizmów (ProBioEmów) w gospodarstwie rolnym, a także ich znaczenia dla poprawy warunków mikroklimatycznych w budynkach inwentarskich – „Gospodarstwo ProBio Ekonomiczne drogą do zrównoważonego rolnictwa”. W ramach technologii produkcji zwierzęcej będą zorganizowane szkolenia stacjonarne i wyjazdowe. Ich tematyka dotyczyć będzie wprowadzania nowoczesnych rozwiązań z zakresu zakiszania pasz, identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz dobrostanu zwierząt i żywienia poszczególnych grup technologicznych trzody chlewnej. W drugim półroczu 2018 roku zostanie zorganizowane i przeprowadzone szkolenie na temat „Wpływ żywienia na płodność i plenność loch oraz kondycję prosiąt”. Szkolenie to skierowane będzie dla hodowców świń prowadzących stada w cyklu zamkniętym. Podczas szkolenia omówione zostanie żywienie i utrzymanie poszczególnych grup technologicznych świń, jak również przedstawione zostaną prawidłowe metody prowadzenia bioasekuracji. „Nowoczesne wyposażenie budynków inwentarskich” – szkolenie dla hodowców bydła, na przykładzie obory przedstawienie nowoczesnych rozwiązań w infrastrukturze organizacyjnej; wyposażenie gospodarstwa w niezbędny sprzęt, poprawa bezpieczeństwa, warunków pracy oraz dobrostan zwierząt. Szkolenie „Aktualna sytuacja i zagadnienia produkcji owczarskiej w województwie kujawsko-pomorskim” dotyczyć będzie zagadnień związanych z hodowlą owiec i kóz w województwie kujawsko-pomorskim. Instytucje biorące udział w szkoleniu to Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy, Regionalny Związek Hodowców Owiec i Kóz w Bydgoszczy, Instytut Zootechniki PIB Zakład Doświadczalny w Kołudzie Wielkiej. „Przyzagrodowy chów gęsi” to szkolenie cykliczne, mające na celu promowanie i upowszechnianie wiedzy technologicznej dotyczącej chowu gęsi w warunkach przyzagrodowych, dających szansę na dodatkowe źródło dochodów w gospodarstwie. Dla hodowców szynszyli zorganizowana zostanie konferencja pn. „Kujawsko-Pomorskie Seminarium Hodowców Szynszyli”. Uczestniczyć w niej będą specjaliści z Instytutu Zootechniki oraz hodowcy z całej Polski zajmujący się hodowlą szynszyli. Wydarzenie, jak co roku połączone będzie z pokazem prawidłowego przygotowania skór do sprzedaży. Tematyka szkoleń dotyczyć będzie technologii chowu zwierząt gospodarskich, żywienia zwierząt oraz organizacji bazy paszowej. Produkcja kiszonek w województwie kujawsko-pomorskim jest powszechna. Hodowcy bydła zainteresowani są stałym podnoszeniem jakości swojej kisonki oraz minimalizacją strat. Dla nich zorganizowane będą szkolenia nt. „ABC zakiszania pasz” oraz „Efektywne zakiszanie soczystych pasz objętościowych”. Większość szkoleń dotyczyć będzie żywienia trzody chlewnej i bydła mięsnego, dobrostanu i prawidłowego odchowu zwierząt np. „Wpływ żywienia na płodność i plenność loch oraz kondycję prosiąt”, „Organizacja bazy paszowej w gospodarstwach produkujących żywiec wieprzowy”, „Identyfikacja i rejestracja zwierząt”, „Dobrostan oraz żywienie poszczególnych grup

technologicznych trzody chlewnej”, „Żywnienie bydła opasowego”, „Odchów cieląt i jałówek ras mlecznych”, „Technologia utrzymania bydła mlecznego”, „Opłacalność produkcji bydła mięsnego”, „Technologia chowu bydła mlecznego z uwzględnieniem prawidłowego żywienia”, „Efektywne żywienie bydła mięsnego - podstawa do uzyskania zysku”, „Przyzagrodowy chów gęsi”, „Aktualna sytuacja i zagadnienia produkcji owczarskiej w województwie kujawsko-pomorskim”. Dla pszczelarzy będą organizowane szkolenia stacjonarne nt. „Wpływ zapylaczy na poprawę plonowania roślin owadopylnych” oraz „Wymiana matek pszczelich jako sposób na zwiększenie wydajności miodowej”. Pszczelarze będą mogli uczestniczyć w organizowanym „XXVII Forum Pszczelarzy”. Konferencji towarzyszą targi z produktami pszczelimi i sprzętem do pasieki.

4. Pozarolnicze miejsca pracy i aktywne społeczeństwo:

- a) Przekazywanie informacji o możliwościach przekwalifikowania osób pracujących w rolnictwie do podjęcia nowych zawodów.
- b) Zaproponowanie form działalności pozarolniczej oraz wsparcie w uruchamianiu działalności pozarolniczej.

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich. Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich 1 szkolenie (tab. 2- Z.1.E.4). Temat szkolenia „Wspólne działanie szansą aktywizacji i integracji lokalnego społeczeństwa. Tradycyjne zawody i rękodzieło 36 szkoleń (tab. 2- Z.1.M.4). Uczestnicy szkoleń będą mieli możliwość wzięcia udziału w szkoleniach pt. „Odkrywanie umiejętności rękodzielniczych”, „Jak dawniej świętowano – ozdoby i dekoracje”, „Rękodzieło jako element podtrzymania dziedzictwa kulturowego wsi. Rozwój turystyki i agroturystyki wiejskiej, tworzenie sieci współpracy 5 szkoleń, 3 szkolenia wyjazdowe, 1 konferencja (tab.2 - Z.1.N.1.). Współczesny klient branży turystycznej ma określone oczekiwania co do miejsca swojego wypoczynku i poszukuje ofert odpowiadających jego skonkretyzowanym potrzebom. Z tego powodu największy nacisk zostanie położony na upowszechnianie wiedzy na temat możliwości i sposobów specjalizacji oferty turystycznej, obiektów działających na obszarach wiejskich. Stale istnieje też zapotrzebowanie na szkolenia z zakresu obowiązujących przepisów prawnych oraz przygotowania zagrody wiejskiej do realizacji działalności turystycznej. Zorganizowana zostanie również konferencja pn.: „Specjalizacja oferty kluczem do sukcesu – rozwój oferty obiektów turystyki wiejskiej” podczas której zostaną zaprezentowane popularne kierunki rozwoju oferty turystycznej obiektów wiejskich (zagrody edukacyjne, gospodarstwa opiekuńcze, itp.).

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej. Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich 177 informacji, 4 artykuły w miesięczniku KPODR (tab. 4 - Z.2.E.4). W ramach działań informacyjnych służących aktywizacji mieszkańców zostaną udzielone informacje związane z podejmowaniem własnej działalności oraz integracją lokalnych społeczności. Tradycyjne zawody i rękodzieło 111 informacji, 1 informacja na www, 3 artykuły w miesięczniku KPODR (tab. 4 - Z.2.M.4). W ramach tradycyjnych zawodów i rękodzieła zostaną udzielone informacje dotyczące umiejętności rękodzielniczych, wykonywania tradycyjnych ozdób i dekoracji związanych z obchodzonymi świętami. Rozwój turystyki i agroturystyki wiejskiej, tworzenie sieci współpracy 184 informacje, 3 informacje na www, 7 artykułów w wydawnictwie

KPODR, 1 stoisko promocyjne (tab. 4 -Z.2.N.1). Osoby działające w obszarze branży turystyki wiejskiej, jak również osoby planujące rozpocząć tego typu działalność stają się coraz bardziej zorientowane na potrzeby współczesnego klienta. Specjalizacja oferty staje się koniecznością dla osób chcących wyróżnić swoją działalność wśród konkurencji, więc oprócz poznania podstaw prawnych i organizacyjnych.

Zadanie 3. Prowadzenie działalności w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich. 1147 informacji, 100 porad (tab. 6 Z.3).

W ramach zadania zaplanowano udzielenie informacji i porad w zakresie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich, jak również uzupełnienia kwalifikacji rolniczych, obowiązkowych uprawnień dla rolników oraz umieszczania informacji o możliwości podnoszenia kwalifikacji na stronach internetowych Ośrodka. Dodatkowo będzie prowadzone doradztwo zawodowe dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich. Zaplanowano zorganizowanie szkoleń dla uczniów szkół rolniczych w zakresie stosowania środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu naziemnego przeznaczonego do stosowania tych środków z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie – szkolenia podstawowe. W miarę zapotrzebowania będą również organizowane szkolenia podnoszące kwalifikacje lub nadające uprawnienia do zakładania własnej działalności gospodarczej.

III. Priorytety działalności doradczej KPODR będą realizowane poprzez poniższe działania.

1. Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych w województwie kujawsko-pomorskim:

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich - konferencje i szkolenia z obszarów produkcji roślinnej i zwierzęcej, prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej, ograniczonej (MLO), norm i wymagań wzajemnej zgodności (w tym dobrostan zwierząt), BHP, bioasekuracji w gospodarstwach rolnych, prowadzenia rachunkowości w gospodarstwach rolnych, rolnictwa ekologicznego, rozwoju przedsiębiorczości wiejskiej, unowocześniania gospodarstwa domowego, dofinansowania ze środków UE i krajowych, tworzenia i funkcjonowania grup producentów rolnych, owoców i warzyw, systemów bezpieczeństwa żywności, zarządzania gospodarstwem rolnym, promocji produktów lokalnych i regionalnych, dobrej praktyki rolniczej (ustawa Prawo wodne), integrowanej produkcji i ochrony roślin, wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej, prowadzenia działalności na obszarach szczególnie narażonych azotanami pochodzenia rolniczego, (tab.2 - Z.1.A, Z.1.B, Z.1.C, Z.1.D, Z.1.E, Z.1.F, Z.1.G, Z.1.H, Z.1.I, Z.1.J, Z.1.K, Z.1.L, Z.1.M, Z.1.N, Z.1.O).

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej - informacje indywidualne, informacje na stronę internetową KPODR, artykuły w miesięczniku „Wieś Kujawsko-Pomorska, Biuletynie internetowym „Aktualności” oraz wydanie broszur ulotek w zakresie z obszarów produkcji roślinnej i zwierzęcej, prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej, ograniczonej (MLO), norm i wymagań wzajemnej zgodności (w tym dobrostan zwierząt), BHP, bioasekuracji w gospodarstwach rolnych, rachunkowości w gospodarstwach rolnych, rolnictwa ekologicznego, rozwoju przedsiębiorczości wiejskiej, unowocześniania gospodarstwa domowego, dofinansowania ze środków UE i krajowych, tworzenia

i funkcjonowania grup producentów rolnych, owoców i warzyw, systemów bezpieczeństwa żywności, zarządzania gospodarstwem rolnym, promocji produktów lokalnych i regionalnych, dobrej praktyki rolniczej (ustawa Prawo wodne), integrowanej produkcji i ochrony roślin, wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej, prowadzenia działalności na obszarach szczególnie narażonych azotanami pochodzenia rolniczego (tab.4 - Z.2.A, Z.2.B, Z.2.C, Z.1.D, Z.1.E, Z.1.F, Z.2.G, Z.2.H, Z.2.I, Z.2.J, Z.2.K, Z.2.L, Z.1.M, Z.1.N, Z.2.O).

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska – porady, pokazy, demonstracje upowszechnieniowe, konkursy, imprezy wystawienniczo-targowe między innymi w zakresie nowych rozwiązań w produkcji roślinnej i zwierzęcej, technologii produkcji, poprawy stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach, rolnictwa ekologicznego, modernizacji gospodarstw rolnych, BHP, gospodarki wodno-ściekowej, działań na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa (tab.15 - Z.7).

Zadanie 10. Współdziałanie w realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych - W ramach zadania zaplanowano udzielenie 2497 porad (tab. 23 –Z.10.O). W ramach tematyki dotyczącej zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywy azotanowej i ramowej dyrektywy wodnej zaplanowano udzielenie porad, których tematyka dotyczyć będzie głównie zasad prowadzenia produkcji rolniczej na obszarach zagrożonych zanieczyszczeniem azotem w świetle nowych przepisów prawnych. Podczas wizyt w gospodarstwach będą udzielane porady w zakresie dostosowania gospodarstw do wymogów planowanego do wdrażania w całej Polsce programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu oraz prawidłowego prowadzenia dokumentacji z tym związanej.

W ramach Programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013 i Działan rolno-środowiskowo-klimatycznych PROW 2014-2020 tematyka porad dotyczyć będzie głównie zagadnień prowadzenia pakietu rolnictwo zrównoważone w programie rolno-środowiskowo-klimatycznym oraz prowadzenia nawożenia zgodnego z planowanym wdrożeniem w całej Polsce programem działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu u rolników będących jednocześnie beneficjentami działania rolno-środowiskowo-klimatycznego. Porady będą dotyczyły także zasad i wymogów oraz prowadzenia niezbędnej dokumentacji w ramach poszczególnych pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych. Zainteresowanie pakietami działania rolno-środowiskowo-klimatycznego wśród rolników jest duże, a szczególnie w zakresie zmian wymagań uczestnictwa w tym działaniu. Działalność kształceniowa dotycząca realizacji zadań wynikających z Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego oraz przyszłego programu działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych będzie realizowana poprzez zorganizowanie i przeprowadzenie szkoleń stacjonarnych organizowanych przez wszystkie Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego.

W ramach tematu ochrona bioróżnorodności, w tym NATURA 2000 zaplanowane porady dotyczyć będą zagadnień związanych z ochroną gatunków zagrożonych, prowadzenia działalności rolniczej na obszarach Natura 2000, ochrony i pielęgnacji starych drzew owocowych czy zwalczaniu roślin inwazyjnych w tym Barszczu Sosnowskiego, stanowiących istotny problem w środowisku wiejskim.

2. Podnoszenie poziomu zarządzania gospodarstwem rolnym:

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich - szkolenia z zakresu prowadzenia rachunkowości w gospodarstwach rolnych, ubezpieczeń społecznych, możliwości korzystania z dofinansowania inwestycji z funduszy UE i środków krajowych oraz zarządzania gospodarstwem rolnym (tab.2 - Z.1.C, Z.1.G, Z.1.I).

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej - informacje indywidualne, informacje na stronę internetową KPODR, artykuły w miesięczniku „Wieś Kujawsko-Pomorska”, Biuletynie internetowym „Aktualności” w zakresie rachunkowości w gospodarstwach rolnych, ubezpieczeń społecznych, możliwości korzystania z dofinansowania inwestycji z funduszy UE i środków krajowych oraz zarządzania gospodarstwem rolnym (tab.4 - Z.2.C, Z.2.G, Z.2.I).

Zadanie 5. Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji oraz gromadzenie i upowszechnianie informacji rynkowej w tym zakresie - monitorowanie i analiza cen środków do produkcji oraz płodów rolnych i ich upowszechnianie na stronach internetowych KPODR, w miesięczniku „Wieś Kujawsko-Pomorska”, Biuletynie internetowym „Aktualności” (tab.10 - Z.5.I).

Zadanie 11. Prowadzenie analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej - porady indywidualne w zakresie rachunkowości w gospodarstwach rolnych, ubezpieczeń społecznych, zarządzania gospodarstwem rolnym oraz opracowanie kalkulacji rolniczych (tab.25 - Z.11.C, Z.11.I).

3. Wielofunkcyjny, zrównoważony rozwój obszarów wiejskich:

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich - konferencje i szkolenia w zakresie działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej, rozwoju przedsiębiorczości, unowocześniania wiejskiego gospodarstwa domowego, możliwości korzystania z dofinansowania na rozwój wsi z funduszy UE i środków krajowych, modernizacji gospodarstw rolnych, promocji produktów lokalnych i regionalnych, działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i kulinarnego wsi oraz rozwoju agroturystyki, turystyki, promocji wsi poprzez gospodarstwa edukacyjne i opiekuńcze (tab.2 - Z.1.A.3, Z.1.E, Z.1.F, Z.1.G, Z.1.H, Z.1.J, Z.1.M, Z.1.N).

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej - informacje indywidualne, informacje na stronę internetową KPODR, artykuły w miesięczniku „Wieś Kujawsko-Pomorska”, Biuletynie internetowym „Aktualności” w zakresie działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej, rozwoju przedsiębiorczości, unowocześniania wiejskiego gospodarstwa domowego, możliwości korzystania z dofinansowania na rozwój wsi z funduszy UE i środków krajowych, modernizacji gospodarstw rolnych, promocji produktów lokalnych i regionalnych, działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i kulinarnego wsi oraz rozwoju agroturystyki, turystyki, promocji wsi poprzez gospodarstwa edukacyjne i opiekuńcze (tab.4 - Z.2.A.3, Z.2.E, Z.2.F, Z.2.G, Z.2.H, Z.2.J, Z.2.M, Z.2.N).

Zadanie 8. Podejmowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego – zaplanowano udzielenie 638 porad, organizację konkursów, pokazów, imprez wystawienniczotargowych oraz pozostałych form. Każda z planowanych do udzielenia porad, jest ważna, ponieważ dotyczy istotnych tematów z zakresu omawianego zadania i zostanie udzielona konkretnemu odbiorcy, który oczekuje rzetelnej oceny i analizy problemu oraz racjonalnej, pragmatycznej porady. W 2018 roku największego zainteresowania oczekuje się z zakresu profilaktyki prozdrowotnej, estetyzacji wiejskiej zagrody, dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów i rękodzieła oraz tradycji kulinarnych. Wielu mieszkańców obszarów wiejskich jest zainteresowanych sprzedażą oraz zakupem produktów tradycyjnych, dlatego w tym zakresie zostaną udzielone porady oraz przeprowadzone lustracje. Wielu wytwórców planuje wpisanie swoich wyrobów na listę produktów tradycyjnych. W związku z powyższym zaplanowano również pomoc w przygotowaniu wniosków, wypełnienie dokumentacji rejestrowej dla produktów i wytwórców. Ze względu na zaistniałe zmiany w polskim prawodawstwie dotyczące legalnej sprzedaży produktów pierwotnych i przetworzonych udzielane będą porady z zakresu sprzedaży bezpośredniej. Przepuszczalnie znacznie mniej osób będzie potrzebowało doradztwa z zakresu zachowania tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi, wyrobów artystów ludowych i żywności proekologicznej. Zadanie będzie realizowane również poprzez przeprowadzenie pokazów wykonywania stroików okolicznościowych podczas Jarmarku Wielkanocnego i Adwentowego. Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego będzie organizatorem konkursów pt.: „Piękna zagroda” i „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów”. Zaplanowano także imprezy wystawienniczotargowe: „XXIV Barwy Lata – Dary Jesieni”, „IX Jarmark Wielkanocny”, „XI Jarmark Adwentowy”, „VIII Święto Gęsi na Krajnie” i „V Jesienny Jarmark Ogrodniczy – Karp nie tylko na Święta”, które stanowią cenną formę promocji produktów kulinarnych i rękodzielniczych. (tab.18 - Z.8.F. Z.8.M).

Zadanie 9. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku – porady, konkurs, impreza wystawienniczotargowa w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej, promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku (tab.20- Z.9.E, Z.9.N i tab. 21 Z.9.N).

4. Promowanie postępu biologicznego i technologicznego w produkcji rolniczej:

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej - broszury, ulotki, materiały informacyjne na stronę internetową KPODR, artykuły w miesięczniku „Wieś Kujawsko-Pomorska”, Biuletynie internetowym „Aktualności” w zakresie stosowania nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowli oraz przetwórstwa rolno-spożywczego, rozwiązywania problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych w gospodarstwach rolnych (tab.4 – Z.2.A, Z.2.B).

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska – pokazy, demonstracje upowszechnieniowe, konkursy, Olimpiada Wiedzy Rolniczej, imprezy wystawienniczotargowe w zakresie stosowania nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowli oraz przetwórstwa rolno-spożywczego, rozwiązywania problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych w gospodarstwach rolnych (tab.15 - Z.7.A, Z.7.B).

Zadanie 1.

Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

Wdrażanie zadania „Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich” polegać będzie na prowadzeniu działalności szkoleniowej obejmującej szkolenia stacjonarne, szkolenia wyjazdowe i konferencje. Ich tematyka będzie zróżnicowana, planowana zgodnie z sugestiami i oczekiwaniami rolników oraz innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Planuje się zorganizowanie 894 szkoleń stacjonarnych, 82 szkoleń wyjazdowych oraz 26 konferencji. Łącznie w działalności szkoleniowej zaplanowano udział 20710 uczestników.

Z.1.A. Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze

W zakresie stosowania nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze będą realizowane szkolenia i konferencje w ramach nowych rozwiązań w produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz prowadzenia przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO).

Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej (Z.1.A.1.) obejmować będą zarówno szkolenia jak i konferencje. Ich tematyka dotyczyć będzie wprowadzania innowacyjnych rozwiązań w uprawie roślin rolniczych, sadowniczych i ogrodniczych. Zaplanowano konferencję „Forum nasienne – nowości odmianowe”, podczas której omówione zostaną wyniki badań porejestrowych odmian zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Odmian. Oprócz odmian zbóż i rzepaku omówione zostaną również odmiany roślin bobowatych, w tym soi, na uprawę których kładziony jest w ostatnich latach nacisk. Związane jest to bezpośrednio z pomysłem wykorzystania własnych źródeł białka w żywieniu zwierząt, ograniczając jednocześnie wykorzystanie soi importowanej z poza Europy. Temat ten wpisuje się również w realizowany przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa PIB w Puławach, Instytut Genetyki Roślin Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu oraz Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach Program Wieloletni „Zwiększenie wykorzystania krajowego białka paszowego dla produkcji wysokiej jakości produktów zwierzęcych w warunkach zrównoważonego rozwoju”. Na konferencji wyniki swoich doświadczeń przedstawią pracownicy Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian COBORU w Chrzastowie oraz firma AgroYumis zajmująca się uprawą soi.

„Rzepak – nowe rozwiązania w uprawie” to tytuł konferencji podczas której zostaną omówione nowe odmiany rzepaku ozimego oraz odmiany rekomendowane dla województwa kujawsko-pomorskiego. Podczas konferencji będą omawiane nurtujące rolników zagadnienia dotyczące stosowania środków ochrony roślin, jakie środki i w jakiej fazie rozwojowej rzepaku najlepiej zastosować preparaty aby były skuteczne. Wykładowcami będą naukowcy z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian w Chrzastowie oraz przedstawiciele koncernów chemicznych BASF, BAYER, SYNGENTA, którzy omówią zagadnienia związane z nowymi środkami ochrony roślin w uprawie rzepaku. Konferencja odbędzie się 21 lutego 2018 roku w Oddziale w Przysieku. Dla producentów ziemniaków zaplanowano konferencję pn. „Innowacyjne rozwiązania w zakresie uprawy ziemniaków przemysłowych”, podczas której

omówione zostaną problemy uprawy, nawożenia, ochrony ziemniaków przeznaczonych do produkcji skrobi oraz zmiany w podejściu do uprawy, wykorzystanie postępu biologicznego oraz nowych maszyn i urządzeń do uprawy i przechowywania ziemniaka. Na konferencję zaproszeni zostaną specjaliści Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin PIB Oddział w Boninie i Oddziału w Jadwisinie oraz przedstawiciele przemysłu ziemniaczanego i hodowli ziemniaka: Przedsiębiorstwo Przemysłu Ziemniaczanego Trzemeszno sp. z oo., Hodowla Ziemniaka Zamarte sp. z o.o. – Grupa IHAR, Pomorsko-Mazurska Hodowla Ziemniaka Strzekęcino, Europlant Handel Ziemniakami sp. z o.o., Solana Polska sp. z o.o., Agrico Polska sp. z o.o. Producenci zbóż będą mogli uczestniczyć w konferencji „Innowacyjne rozwiązania w produkcji pszenic”, podczas której podjęty zostanie między innymi temat możliwości wykorzystania siewu punktowego w pszenicy, omówione będą różne technologie uprawy i najnowsze rozwiązania techniczne w uprawie, nawożeniu i siewie pszenicy. Do udziału w konferencji zaproszeni będą przedstawiciele Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa PIB w Puławach, Centralnego Ośrodka Badań Roślin Uprawnych Słupia Wielka, Instytutu Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy z Poznania oraz Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy.

Zaplanowano również konferencję „Nawożenie strategicznym czynnikiem wspomagającym uprawę”. Na spotkaniu zostaną przedstawione zalety i wady nawożenia, sposoby regulacji pH gleby oraz najnowsza oferta nawozów mineralnych.

Celem szkoleń stacjonarnych i wyjazdowych będzie przekazanie najnowszych osiągnięć nauki w zakresie postępu biologicznego oraz nowych agrotechnicznych rozwiązań w zakresie nawożenia i uprawy zbóż oraz ochrony ziemniaka. Zaplanowano wiele spotkań w celu porównania odmian ziemniaków, zbóż rzepaku, kukurydzy w warunkach polowych bieżącego roku zarówno na kolekcjach odmian jak i w warunkach konkretnych gospodarstw. Podstawową platformą szkoleniową będzie kolekcja odmian roślin uprawnych realizowana w ramach Dni Pola w Grubnie oraz Gospodarstwo rolne Przedsiębiorstwa Wielobranżowego FAROL sp. z o.o. w Falęcinie, która prowadzi doświadczenia w ramach Porejstrowego Doświadczalnictwa Odmianowego (PDO) dla zbóż rzepaku i roślin strączkowych. Oprócz tego na szkoleniach ważnym aspektem będzie problem monitorowania agrofagów i wykorzystania w ochronie roślin tzw. Systemów Wspomagania Decyzji (SWD). Do tematów poruszanych na spotkaniach z rolnikami będą należały także: „Ochrona roślin sadowniczych”, „Nowe odmiany zbóż ozimych i jarych - porównanie odporności na patogeny”, „Porównanie odmian ziemniaka w warunkach ochrony przed zarazą w oparciu o program NegFry”, „Postęp biologiczny w zakresie zbóż – nowości odmianowe pszenic, pszenżyta, żyta i jęczmienia”, „Nawozy nowej generacji w uprawach rolniczych”, „Mieszańcowe czy populacyjne, które nasiona rzepaku wybrać”, „Zalety i wady bezorkowej uprawy rzepaku ozimego”, „Strip till i compil w bezorkowej uprawie gleby”, „Innowacyjne rozwiązania w nawożeniu zbóż na różnych glebach w zależności od warunków wilgotnościowych”, „Nowe odmiany zbóż zalecenia dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz zasady przyznawania dopłat do materiału siewnego” i inne.

Sadownicy będą mieli możliwość skorzystania z wielu szkoleń i konferencji. „Aspekty technologiczne upraw sadowniczych” to konferencja, podczas której omówione zostaną tematy związane z aktualną sytuacją na plantacjach upraw sadowniczych. Z uwagi na zmienne warunki pogodowe w okresie spoczynku zimowego poruszane zagadnienia dotyczyć będą stanu roślin po

przezimowaniu, ich odżywieniu i zagrożeniu ze strony chorób i szkodników. Przedstawione będą również możliwości zapobiegania negatywnym skutkom działania warunków pogodowych. Obserwacje dotyczące stanu upraw oraz zagrożeń przedstawi pracownik Instytutu Ogrodnictwa ze Skierniewic oraz przedstawiciele firm obsługujących gospodarstwa sadownicze. Konferencja „Zjazd Sadowników Województwa Kujawsko-Pomorskiego – technologie integrowane w ochronie roślin sadowniczych”, która cyklicznie odbywa się od 8 lat będzie posumowaniem mijającego sezonu uprawowego. Na konferencję zaproszeni będą prelegenci z Instytutu Ogrodnictwa ze Skierniewic, którzy przedstawią problemy danego sezonu oraz możliwości ich rozwiązań. Przybyłe firmy zaprezentują nowości produktowe dla gospodarstw sadowniczych. Szkolenia będą głównie dotyczyły ochrony roślin sadowniczych, na których sadownicy będą mieli możliwość pogłębić wiedzę na temat dostępnych środków ochrony roślin, programów ich stosowania, zapobiegania wystąpienia odporności na substancje aktywne.

W ramach nowych rozwiązań w produkcji zwierzęcej (Z.1.A.2.) będą zorganizowane szkolenia stacjonarne i wyjazdowe oraz konferencje. Ich tematyka dotyczyć będzie wprowadzania nowoczesnych rozwiązań technologicznych w produkcji bydła mięsnego i bydła mlecznego, trzody chlewnej, drobiu i zwierząt futerkowych.

Zaplanowano konferencje pn. „Nowoczesne rozwiązania w produkcji bydła mlecznego i mięsnego”, ich tematyka związana jest z nowoczesnymi technologiami i rozwiązaniami stosowanymi w chowie bydła mlecznego i mięsnego. Uczestnicy zostaną zapoznani ze światowymi trendami w produkcji mleka oraz żywca wołowego, z zasadami prawidłowego żywienia krów i zdrowia zwierząt krów oraz poznają charakterystykę pasz najczęściej stosowanych w żywieniu bydła. Wykładowcami będą naukowcy ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego i UTP w Bydgoszczy. Dla hodowców bydła mięsnego i producentów mleka zorganizowane będą konferencje „Innowacje w produkcji wołowiny” i „Innowacje w produkcji mleka”, na których zostaną omówione między innymi: system produkcji wołowiny QMP, renowacja użytków łąkowych, profilaktyka zapaleń wymienia, nowe rozwiązania technologiczne w budownictwie obór oraz trendy w żywieniu bydła mlecznego.

Zasady prawidłowego żywienia, w poszczególnych grupach technologicznych bydła, zapotrzebowanie pokarmowe krów oraz charakterystyka pasz najczęściej stosowanych w żywieniu bydła będą omawiane na szkoleniach stacjonarnych w ramach następujących tematów „Nowe kierunki w hodowli bydła mlecznego”, „Nowe kierunki w hodowli bydła mięsnego”, „Nowoczesne technologie w chowie i hodowli bydła mlecznego”.

Natomiast dla producentów trzody chlewnej tematyka szkoleń dotyczyć będzie innowacyjnych rozwiązań w budynkach inwentarskich. Szkolenia nt. „Nowoczesne rozwiązania w budynkach dla trzody chlewnej” mają na celu wychwycenie najbardziej korzystnych rozwiązań, nie tylko pod względem ekonomicznym, ale głównie pod kątem dobrostanu zwierząt.

„Nowoczesne rozwiązania w hodowli drobiu grzebiącego” to konferencja cykliczna, gdzie przedstawiciele z wielu środowisk i jednej branży drobiarskiej mają okazję uczestniczyć w spotkaniu, omówić sprawy bieżące, aktualności oraz najnowsze technologie i nowe rozwiązania w produkcji drobiu grzebiącego. Tematy poruszane na konferencji dotyczyć będą nowoczesnych technologii i aktualności związanych z branżą drobiarską. Oprócz hodowców w konferencji uczestniczyć

pracownicy naukowcy, lekarze weterynarii oraz przedstawiciele firm obsługujących branżę drobiarską. Instytucje biorące udział w konferencji to Kujawsko-Pomorskie Zrzeszenie Hodowców Drobiu i Producentów Jaj, Krajowa Federacja Hodowców Drobiu i Producentów Jaj, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Krajowa Rada Drobiarstwa. W tym samym temacie będzie zorganizowane i przeprowadzone szkolenie stacjonarne.

Natomiast hodowcy królików będą mogli uczestniczyć w szkoleniu „Nowoczesne rozwiązania w hodowli królików”, które odbędzie się w maju w Minikowie podczas Regionalnej Wystawy Drobno Inwentarza. Szkolenie dotyczy będzie żywienia, hodowli oraz profilaktyki na fermach królików w kraju. Instytucje biorące udział w szkoleniu to Instytut Zootechniki PIB w Balicach oraz Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy.

Pszczelarze będą mogli uczestniczyć w szkoleniach pn. „Całoroczna gospodarka pasieczna”.

Z zakresu przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (Z.1.A.3.) zaplanowano szkolenie „Wymagania prawne i higieniczno-sanitarne działalności MLO”. Jest to kontynuacja szkoleń jakie przeprowadzono w roku 2017 w związku z nowymi warunkami Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 marca 2016 roku, w sprawie szczegółowych warunków uznania działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej, które weszły w życie z dniem 1 czerwca 2016 roku.

Z.1.B. Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych.

W ramach powyższej tematyki będą zorganizowane konferencje i szkolenia z zakresu poprawy stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego gospodarstw rolnych, technologii produkcji roślinnej i zwierzęcej, bioasekuracji, norm i wymogów wzajemnej zgodności oraz bhp w gospodarstwie.

W obszarze technologii produkcji roślinnej (Z.1.B.1.) będą poruszane tematy suszy, uprawy, nawożenia i ochrony roślin uprawnych, sadowniczych i warzyw.

Zaplanowano konferencję pt. „Prawidłowa uprawa rzepaku” na której rolnicy zapoznają się z właściwą agrotechniką tej rośliny oraz sposobami jej skutecznej ochrony.

Celem szkoleń stacjonarnych będzie rozwiązywanie bieżących problemów technologicznych z wykorzystaniem osiągnięć nauki w zakresie postępu biologicznego oraz najlepszych agrotechnicznych rozwiązań w zakresie nawożenia i uprawy zbóż oraz ochrony ziemniaka. Zaplanowano szkolenia w celu porównania odmian ziemniaków, zbóż rzepaku, kukurydzy w warunkach polowych bieżącego roku zarówno na kolekcji odmian jak i w gospodarstwach rolnych na demonstracjach upowszechnieniowych. Podstawową platformą szkoleniową będzie kolekcja odmian roślin uprawnych realizowana w ramach Dni Pola w Grubnie. Szkolenia realizowane z wykorzystaniem specjalistów IHAR PIB Oddział w Boninie oraz przedstawicieli firm hodowlanych i nasiennych jak: Hodowla Ziemniaka Zamarte Sp. z o.o. – Grupa IHAR, Pomorsko-Mazurska Hodowla Ziemniaka Strzekęcino, Europlant Handel Ziemniakami sp. z o.o., Solana Polska Sp. z o.o., Agrico Polska Sp. z o.o. a także KWS Lochow Polska Sp. z o.o., Rapool Polska Sp. z o.o., Saatbau Polska sp.z o.o., DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o., Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o. – Grupa IHAR. Szkolenie przeznaczone dla rolników producentów zbóż, ziemniaków, kukurydzy i rzepaku.

Szczególną grupą do których skierowane będą szkolenia w zakresie technologii zbóż i rzepaku będą młodzi rolnicy korzystający ze wsparcia w ramach PROW 2014-2020. Dla producentów warzyw zaplanowano szkolenia dotyczące między innymi: ochrony przed chorobami i nawożenia pomidorów gruntowych, ochrony warzyw kapustnych przed chorobami i szkodnikami oraz ochrony cebuli przed chwastami i chorobami.

Tematyka ważniejszych szkoleń: „System wspomagania podejmowania decyzji NegFry w ochronie ziemniaka przed zarazą w praktyce”, „Technologia produkcji roślin zbożowych”, „Szkodniki zagrożeniem dla uprawy rzepaku ozimego”, „Choroby ograniczające plony w produkcji zbóż i rzepaku”, „Uciążliwe chwasty w produkcji roślinnej”, „Uprawa kukurydzy na kiszonkę i ziarno”, „Poprawa jakości gleb poprzez zmianę jej pH”, „Uprawa roślin bobowatych”, „Ochrona zbóż przed chorobami grzybowymi”, „Jesienna ochrona zbóż”, „Miejsce roślin bobowatych w uprawie głównej, w międzyplonach (poplonach)”, „Porównanie metod uprawy zbóż ozimych i jarych - zalety i wady (tradycyjne, uproszczone, siew bezpośredni)”, „Ochrona przed chorobami i nawożenie pomidorów gruntowych”, „Ochrona warzyw kapustnych przed chorobami szkodnikami”, „Ochrona cebuli przed chwastami, chorobami i szkodnikami”, „Co w polu piszczy?”, „Rośliny strączkowe, jako element zmianowania w strukturze zasiewów”, „Zalecenia wiosennej ochrony roślin”.

Na poletkach doświadczalnych odmianowych oraz poletkach demonstracyjnych producenci rolni będą mieli możliwość porównania odmian roślin uprawnych, zaobserwowania różnic na doświadczeniach herbicydowych, czy pod okiem fachowców nauki rozpoznawania objawów chorobowych i oznak żerowania szkodników w uprawach zbożowych.

W 2018 roku Ośrodek będzie współorganizatorem V Forum Rolniczego. W tej cyklicznej imprezie uczestnikami będą rolnicy i przedsiębiorcy rolni, przedstawiciele nauki, członkowie organizacji branżowych, doradcy oraz przedstawiciele firm działających na rzecz rolnictwa. Podczas Forum odbędą się panele tematyczne z obszaru produkcji roślinnej, zwierzęcej oraz przetwórstwa. Planowana jest również debata z udziałem obecnego kierownictwa resortu rolnictwa i byłych ministrów rolnictwa. Forum kończy gala wręczania nagród w plebiscycie „Nasz sołtys” i „Rolnik Roku”.

W obszarze technologii produkcji zwierzęcej (Z.1.B.2.) będzie dominowała tematyka żywienia zwierząt, rozrodu oraz profilaktyki chorób. Zaplanowano zorganizowanie konferencji, szkoleń stacjonarnych i wyjazdowych. Tematyka konferencji dotyczyć będzie warunków chowu i hodowli drobiu wodnego – „Aktualne tendencje w hodowli i chowie drobiu wodnego” oraz celowości stosowania pożytecznych mikroorganizmów (ProBioEmów) w gospodarstwie rolnym, a także ich znaczenia dla poprawy warunków mikroklimatycznych w budynkach inwentarskich – „Gospodarstwo ProBio Ekonomiczne drogą do zrównoważonego rolnictwa”.

W ramach technologii produkcji zwierzęcej będą zorganizowane szkolenia stacjonarne i wyjazdowe. Ich tematyka dotyczyć będzie wprowadzania nowoczesnych rozwiązań z zakresu zakiszania pasz, identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz dobrostanu zwierząt i żywienia poszczególnych grup technologicznych trzody chlewnej. W drugim półroczu 2018 roku zostanie zorganizowane i przeprowadzone szkolenie na temat „Wpływ żywienia na płodność i plenność loch oraz kondycję prosiąt”. Szkolenie to skierowane będzie dla hodowców świń prowadzących stada

w cyklu zamkniętym. Podczas szkolenia omówione zostanie żywienie i utrzymanie poszczególnych grup technologicznych świń, jak również przedstawione zostaną prawidłowe metody prowadzenia bioasekuracji. „Nowoczesne wyposażenie budynków inwentarskich” – szkolenie dla hodowców bydła, na przykładzie obory przedstawienie nowoczesnych rozwiązań w infrastrukturze organizacyjnej; wyposażenie gospodarstwa w niezbędny sprzęt, poprawa bezpieczeństwa, warunków pracy oraz dobrostan zwierząt.

Szkolenie „Aktualna sytuacja i zagadnienia produkcji owczarskiej w województwie kujawsko-pomorskim” dotyczy będzie zagadnień związanych z hodowlą owiec i kóz w województwie kujawsko-pomorskim. Instytucje biorące udział w szkoleniu to Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy, Regionalny Związek Hodowców Owiec i Kóz w Bydgoszczy, Instytut Zootechniki PIB Zakład Doświadczalny w Kołudzie Wielkiej. „Przyzagrodowy chów gęsi” to szkolenie cykliczne, mające na celu promowanie i upowszechnianie wiedzy technologicznej dotyczącej chowu gęsi w warunkach przyzagrodowych, dających szansę na dodatkowe źródło dochodów w gospodarstwie.

Dla hodowców szynszyli zorganizowana zostanie konferencja pn. „Kujawsko-Pomorskie Seminarium Hodowców Szynszyli”. Uczestniczyć w niej będą specjaliści z Instytutu Zootechniki oraz hodowcy z całej Polski zajmujący się hodowlą szynszyli. Wydarzenie, jak co roku połączone będzie z pokazem prawidłowego przygotowania skór do sprzedaży.

Tematyka szkoleń dotyczy będzie technologii chowu zwierząt gospodarskich, żywienia zwierząt oraz organizacji bazy paszowej. Produkcja kiszonek w województwie kujawsko-pomorskim jest powszechna. Hodowcy bydła zainteresowani są stałym podnoszeniem jakości swojej kiszonki oraz minimalizacją strat. Dla nich zorganizowane będą szkolenia nt. „ABC zakiszania pasz” oraz „Efektywne zakiszanie soczystych pasz objętościowych”. Większość szkoleń dotyczy będzie żywienia trzody chlewnej i bydła mięsnego, dobrostanu i prawidłowego odchowu zwierząt np. „Wpływ żywienia na płodność i plenność loch oraz kondycję prosiąt”, „Organizacja bazy paszowej w gospodarstwach produkujących żywiec wieprzowy”, „Identyfikacja i rejestracja zwierząt”, „Dobrostan oraz żywienie poszczególnych grup technologicznych trzody chlewnej”, „Żywienie bydła opasowego”, „Odchów cieląt i jałówek ras mlecznych”, „Technologia utrzymania bydła mlecznego”, „Opłacalność produkcji bydła mięsnego”, „Technologia chowu bydła mlecznego z uwzględnieniem prawidłowego żywienia”, „Efektywne żywienie bydła mięsnego - podstawa do uzyskania zysku”, „Przyzagrodowy chów gęsi”, „Aktualna sytuacja i zagadnienia produkcji owczarskiej w województwie kujawsko-pomorskim”.

Dla pszczelarzy będą organizowane szkolenia stacjonarne nt. „Wpływ zapylaczy na poprawę plonowania roślin owadopylnych” oraz „Wymiana matek pszczelich jako sposób na zwiększenie wydajności miodowej”. Pszczelarze będą mogli uczestniczyć w organizowanym „XXVII Forum Pszczelarzy”. Konferencji towarzyszą targi z produktami pszczelimi i sprzętem do pasieki.

W ramach normy i wymagania wzajemnej zgodności (Z.1.B.3.) zaplanowano zorganizowanie szkoleń stacjonarnych, których tematyka dotyczy będzie „Wymogów dobrostanu bydła”, „Norm i wymagań wzajemnej zgodności w gospodarstwie rolnym” oraz „Spełnienia wymagań zasady wzajemnej zgodności w gospodarstwach rolnych”, gdzie poza omówieniem zakresu wymogów

w poszczególnych obszarach będzie przekazywana również wiedza jak dostosować gospodarstwo w tym zakresie.

W zakresie poprawy stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych (Z.1.B.4.) będzie zorganizowana konferencja pt. „W jaki sposób efektywnie zarządzać stadem świń”. Na konferencji tej zostaną przedstawione nowoczesne metody prowadzenia i zarządzania stadem loch z uwzględnieniem nowoczesnych rozwiązań technicznych i technologicznych wpływających na poprawę opłacalności produkcji trzody chlewnej.

W ramach Centrum Techniki Rolniczej (CTR) zaplanowano szkolenie pn. „Renowacja i poprawa stanu technicznego maszyn rolniczych”. Jest to nowe zagadnienie realizowane w ramach CTR, które wychodzi naprzeciw szkołom rolniczym, aby zaangażować młodzież do praktycznego podejścia do tematu związanego z nowymi maszynami rolniczymi. Dlatego też w szkołach jako pierwszy etap tego przedsięwzięcia będzie przeprowadzany turniej Młodego mechanizatora, podczas którego młodzież na platformie internetowej uczy się a następnie podchodzi do egzaminu internetowego. Na platformie widać wyniki poszczególnych uczniów ze szkół rolniczych, których najlepsze osoby z wynikami przystępują do egzaminu praktycznego przed komisją. Etap praktycznego egzaminu odbędzie w KPODR w Minikowie pod nadzorem komisji oraz partnerów, którzy zadeklarowali chęć uczestnictwa w projekcie. Partnerami docelowo będą firmy takie jak: Raitech, Agroland, Agroma Sępólno itp. Ostatecznym etapem rywalizacji między uczniami/szkołami będzie wytypowanie finalisty, który otrzyma do renowacji starą maszynę lub urządzenie rolnicze. Szkoła która odrestauruje maszynę będzie mogła zaprezentować swój projekt podczas targów w Minikowie oraz będzie wyróżniona na Arenie Motor Show w Poznaniu.

W zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (Z.1.B.5.) zaplanowano szkolenia nt. „Zasady BHP w gospodarstwach sadowniczych”, „Bezpieczeństwo i higiena pracy w gospodarstwie rolnym”, „Bezpieczne stosowanie środków ochrony roślin w produkcji roślinnej”.

W obszarze bioasekuracji w gospodarstwie rolnym (Z.1.B.6.) zaplanowano zorganizowanie szkoleń dla hodowców i producentów trzody chlewnej oraz dla rolników utrzymujących drób. Będą to szkolenia nt. „Jak zabezpieczyć swoją chlewnię w obliczu zagrożenia ASF w Polsce”, „Zagrożenie chorobą ASF w Polsce”, „Zasady bioasekuracji gospodarstw przed wirusem ptasiej grypy”, „Zasady bioasekuracji, kwarantanny i ochrony stad trzody chlewnej”. Znakowanie trzody chlewnej”. Zagrożenie chorobą ASF i grypą ptaków spowodowało, że temat bioasekuracji jest ważny dla wszystkich gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną i drób.

Z.1.C. Rachunkowość w gospodarstwach rolnych

Działalność szkoleniowa z rachunkowości w gospodarstwach rolnych będzie obejmowała takie zagadnienia jak rachunkowość rolna i podatkowa oraz ubezpieczenia społeczne rolników.

Szkolenia z rachunkowości rolnej (Z.1.C.1) będą dotyczyły: „Prowadzenia rachunkowości w gospodarstwie rolnym”, „Co to jest i jakie korzyści daje sporządzanie bilansu majątkowego”, „Rachunek wyników – czyli rezultaty działalności rolniczej”, „Przepływy pieniężne – najważniejsze jest utrzymanie płynności finansowej”, „Zasady prowadzenia ewidencji przychodów i rozchodów dla beneficjentów PROW 2014-2020”. Powyższe tematy mają na celu wsparcie rolników w podejmowaniu decyzji inwestycyjno – organizacyjnych w gospodarstwie.

Zagadnienia rachunkowości podatkowej (Z.1.C.2) będą prezentowane na szkoleniach z następujących tematów: „Podatek od towarów i usług ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień w rolnictwie”, „Podatek VAT w praktyce”, „Podatek VAT „Zasady rozliczania podatku VAT w rolnictwie”, „Kontrola skarbową – prawa i obowiązki podatnika”, „Zmiany w podatku VAT od 1 stycznia 2018 r. Podczas szkoleń rolnicy zapoznają się zasadami rozliczania podatku na zasadach ogólnych, czym jest podatek ryczałtowy oraz jak przygotować się do kontroli skarbowej.

Z ubezpieczeń społecznych rolników oraz majątkowych zaplanowano (Z.1.C.3) szkolenia nt. „Jak legalnie zatrudnić pracownika w rolnictwie”.

Z.1.D. Rolnictwo ekologiczne

W ramach rolnictwa ekologicznego w roku 2018 zaplanowano działalność edukacyjną w formie szkoleń stacjonarnych i konferencji wojewódzkiej. Powyższe działania realizowane będą w celu podniesienia wiedzy i kwalifikacji rolników, uczniów, studentów i doradców w zakresie ekoroelnictwa.

Na rok 2018 w temacie głównym (Z.1.D.1.) „Produkcja metodami ekologicznymi” zaplanowano szkolenia pt. „Rolnictwo ekologiczne a ochrona środowiska”, „Zagadnienia agrotechniczne w rolnictwie ekologicznym”, „Rolnictwo ekologiczne w świetle zmian regulacji prawnych”, „Metody uprawy roślin, nawożenia i ochrony roślin w rolnictwie ekologicznym”, „Ekologiczna uprawa ziół – zastosowanie i działanie”. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom producentów i przetwórców żywności ekologicznej program powyższych szkoleń uwzględnia zasady produkcji przetworzonej żywności ekologicznej. Szkolenia skierowane są do rolników i przetwórców w celu ułatwienia nawiązywania kontaktów i współpracy pomiędzy poszczególnymi podmiotami. Podejmowana tematyka pozwoli na zniwelowanie wielu problemów, które stanowią barierę dla rozwoju rolnictwa ekologicznego i przetwórstwa. Wszystkie działania edukacyjne i doradcze w powyższej tematyce pozwolą na usprawnienie procesu produkcyjnego w gospodarstwach. Jest to szansa na rozwój przetwórstwa i w efekcie wprowadzenie na rynek polskich produktów ekologicznych. W ramach rolnictwa ekologicznego zaplanowano organizację konferencji wojewódzkiej pn. „Wiem co jem - cała prawda o rolnictwie ekologicznym”. W program konferencji wpisany jest również element przetwórstwa ekologicznego. Celem konferencji będzie upowszechnienie wiedzy w zakresie tworzenia krótkich łańcuchów dostaw, co w przyszłości pozwoli na podejmowanie przez rolników oddolnej decyzji o zorganizowanej formie współdziałania np. w zakresie przetwórstwa surowców ekologicznych.

W ramach tematu „Rolnictwo ekologiczne w ramach PROW 2007-2013, 2014-2020” (Z.1.D.3.) zaplanowano szkolenie pn. „Zasady realizacji działania „Rolnictwo ekologiczne” w ramach PROW 2014-2020”.

Z.1.E. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich przyczynia się do zrównoważonego rozwoju tych obszarów. Mieszkańcy wsi poszukują wiedzy na temat rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz na temat dostępnych źródeł finansowania stanowiących pomoc w podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej.

Działalność Ośrodka w obszarze prowadzenie działalności pozarolniczej (Z.1.E.1.) obejmuje głównie działania informacyjne oraz doradcze. W związku z powyższym w ramach tematu zaplanowano jedno szkolenie, podczas którego zostaną omówione zagadnienia związane z rejestracją i prowadzeniem firmy, w tym związane z analizą i wyborem formy opodatkowania.

Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich (Z.1.E.4.) będzie realizowana poprzez szkolenie pt. „Wspólne działanie szansą aktywizacji i integracji lokalnego społeczeństwa”. Ponadto zostanie przeprowadzone szkolenie z zakresu zakładania i prawnych podstaw funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej (Z.1.E.2).

Program LEADER (Z.1.E.5.) będzie prezentowany na szkoleniu nt. „Wsparcie na wdrożenie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”.

Z.1.F. Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego

Temat „Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego” (Z.1.F.) zostanie zrealizowany poprzez organizację i przeprowadzenie szkoleń stacjonarnych zgodnie z zapotrzebowaniem beneficjentów.

Profilaktyka prozdrowotna i racjonalne żywienie (Z.1.F.1.) będzie omawiana podczas szkoleń, w ramach następujących tematów: „Rola i znaczenie przydomowych sadów tradycyjnych”, „Zioła w ogrodzie przydomowym”, „Nie tylko pszenica - kuchnia bezglutenowa”. Uczestnicy szkoleń dowiedzą się także o „Znaczeniu i wykorzystaniu warzyw i ziół w żywieniu człowieka”. Na szkoleniach omawiane będą również „Zmieniające się tendencje żywieniowe i ich wpływ na zdrowie człowieka”.

Ważnym zagadnieniem szkoleń będzie estetyzacja wiejskiej zagrody (Z.1.F.2.). Z tego zakresu zaplanowano tematy: „Ogród przydomowy jako element estetyki zagrody”, „Jak właściwie poprowadzić ogród przydomowy - ABC prac pielęgnacyjnych”, „Planowanie i zakładanie ogrodu - krok po kroku”.

Coraz większym zainteresowaniem cieszy się tematyka wpływu odżywiania na zdrowie człowieka – zaplanowano szkolenie „Promocja żywności proekologicznej na rynku konsumenckim”.

Z.1.G. Ubieganie się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych

W ramach powyższej tematyki będą zorganizowane szkolenia z zakresu płatności obszarowych, innych programów oraz szkolenia i konferencja w zakresie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

W ramach płatności bezpośrednich (Z.1.G.1.) zaplanowano przeprowadzenie szkoleń, których tematami będą: „Zasady wypełniania wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich na rok 2018 oraz realizacja wymogu zazielenienia”, „Zazielenienie - zasady realizacji”, które Ośrodek realizował będzie w pierwszym kwartale 2018 roku.

Ponad połowa szkoleń przybliżających uczestnikom zagadnienia związane z pozyskiwaniem środków finansowych, ujętych w Programie działalności na 2018r. ma związek z wdrażaniem form pomocy dostępnej w ramach PROW 2014-2020 (Z.1.G.2). Przewidziano zorganizowanie i przeprowadzenie otwartych spotkań szkoleniowych, w które dotyczyć będą przede wszystkim zasad udzielania pomocy w poszczególnych typach operacji – modernizacji gospodarstw rolnych,

premii dla młodych rolników, restrukturyzacji małych gospodarstw, podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej i przetwórstwie. Część z przewidywanych szkoleń będzie traktować o wymogach obowiązujących beneficjentów podczas realizacji i rozliczania inwestycji. Istotnym elementem spotkań dotyczących pozyskiwania środków finansowych na modernizację i rozwój gospodarstw będą doświadczenia uzyskane podczas pierwszych naborów wniosków w ramach aktualnie wdrażanego PROW, ponieważ nadal zdarzają się sytuacje, w których chęć uzyskania pomocy przez niektórych wnioskodawców nie jest w pełni zgodna z potrzebami wynikającymi z długofalowego planu rozwoju ich gospodarstwa. Terminy realizacji poszczególnych tematów szkoleniowych będą skorelowane z terminami naboru wniosków. W programie działalności nie przewidziano szkoleń dotyczących pozyskiwania pomocy finansowej z funduszy regionalnych (Z.1.G.3), ponieważ wsparcie to dotyczy relatywnie wąskiej grupy odbiorców, a inwestycje mają bardzo zróżnicowany charakter. W tym temacie prowadzone będzie doradztwo indywidualne.

W odniesieniu do innych programów (Z.1.G.5), z których można uzyskać pomoc finansową zaplanowano przeprowadzenie szkolenia. Często zagadnienia związane z programami wspierania różnych działań na obszarach wiejskich, czy wsparciem dla poszczególnych sektorów produkcji stanowią część treści szkoleń technologicznych.

Z.1.H. Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku

W zakresie powyższej tematyki zostaną zorganizowane konferencja, szkolenia dotyczące zasad tworzenia i funkcjonowania grup producentów rolnych w ramach aktualnych przepisów, a także przyszłości i bieżącego funkcjonowania grup producentów, problemów z jakimi spotykają się rolnicy, jak również tematyki systemów żywności.

W ramach obszaru (Z.1.H.1.) zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji odbędzie się konferencja nt. „Zasady organizowania i funkcjonowania grup producentów rolnych w ramach PROW 2014-2020” oraz szkolenia nt. „Zasady organizowania i funkcjonowania grup producentów rolnych”.

Tematyka szkoleń dotyczyła będzie możliwości i zasad organizowania grup producentów rolnych, zasad funkcjonowania tych grup, możliwości pozyskania i wykorzystania środków pomocowych przeznaczonych dla grup producentów w ramach PROW 2014-2020 oraz wdrażanie nowego prawodawstwa dla grup producentów rolnych. Wdrażanie zadania skierowane będzie dla rolników, którzy nie byli zorganizowani w branżowe grupy producentów w ramach PROW 2004 – 2006 i 2007 – 2013, a ich działanie będzie miało na celu dostosowanie produktów rolnych i procesu produkcyjnego do wymogów rynkowych, wspólne wprowadzania towarów do obrotu, w tym przygotowanie do sprzedaży, centralizacji sprzedaży i dostawy do odbiorców hurtowych, ustanowienie wspólnych zasad dotyczących informacji o produkcji ze szczególnym uwzględnieniem, zbiorów i dostępności produktów rolnych, rozwijanie umiejętności biznesowych, marketingowych oraz organizowanie i ułatwianie procesów, wprowadzania innowacji i ochronę środowiska naturalnego.

Lokalni wytwórcy żywności pragną pozyskać wiedzę związaną z wymogami jakie musi spełnić proces produkcyjny prowadzony w gospodarstwie i małym zakładzie (Z.1.H.4.), ważne są dla nich również możliwości dystrybucji produktów na rynku konsumenckim, z której to tematyki zaplanowano szkolenie (Z.1.H.2.).

Z.1.I. Zarządzanie gospodarstwem rolnym

W zakresie zarządzania gospodarstwem rolnym zostaną zorganizowane szkolenia obejmujące tematykę dotyczącą kształtowania się dochodów, kosztów i ich przydatności w zarządzaniu gospodarstwem rolnym.

„Wykorzystanie komputera w zarządzaniu gospodarstwem rolnym”, „Wykorzystanie raportów Polskiego FADN w zarządzaniu gospodarstwem rolnym” to tematy szkoleń z zakresu zarządzania gospodarstwem (Z.1.I.1).

W ramach kształtowania się dochodów, kosztów i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej (Z.1.I.2) zaplanowano przeprowadzenie szkoleń nt. „Sytuacja ekonomiczna gospodarstw rolnych w województwie kujawsko-pomorskim”, „Kalkulacje rolnicze – narzędzie rachunku ekonomicznego”. Konferencja w tym obszarze będzie dotyczyła analizy wyników ekonomicznych oraz możliwości inwestowania w gospodarstwach rolnych w województwie kujawsko-pomorskim na tle innych regionów. Tematem konferencji będzie „Sytuacja ekonomiczna gospodarstw rolnych w województwie kujawsko-pomorskim”.

Ponadto KPODR w Minikowie wspólnie z Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie/ Oddział w Poznaniu będzie współorganizatorem konferencji pt. „XIV Dni Przedsiębiorcy Rolnego”.

Z.1.J. Promocja produktów lokalnych i regionalnych

W zakresie promocji i sprzedaży produktów lokalnych i regionalnych (Z.1.J.1.) zaplanowano szkolenia o tematyce „Technologia tradycyjnego peklowania i wędzenia mięsa”, „Upowszechnianie wiedzy na temat legalnej sprzedaży produktów lokalnych i tradycyjnych z branży rolno-spożywczej oraz tworzenie kanałów sprzedaży”, „Inkubator oraz zakład przetwórczy jako sposób na legalną sprzedaż produktów przetworzonych”, „Marketing i sprzedaż produktów wysokiej jakości”.

Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona (Z.1.J.2.) będą omawiane na szkoleniach między innymi nt. „Zasady legalnej sprzedaży produktów pierwotnych i przetworzonych”, „Sprzedaż bezpośrednia produktów rolnych” oraz „Sprzedaż bezpośrednia w gospodarstwie rolnym”.

Z dniem 01.01.2017 r. weszła w życie ustawa (z dnia 16 listopada 2016 r.) dotycząca rolniczego handlu detalicznego (Z.1.J.3.). Daje ona możliwość sprzedaży produktów wytworzonych w przez rolników we własnym gospodarstwie. W tym zakresie zaplanowano szkolenia pt. „Rolniczy Handel Detaliczny” w większości powiatowych zespołów doradztwa rolniczego, które są kontynuacją działań podjętych w roku 2017.

Z.1.K. Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne

W ramach obszaru (Z.1.K.) Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne zorganizowane zostaną szkolenia, których

tematyka dotyczyć będzie prowadzenia produkcji rolnej na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Będą to szkolenia: „Zalecenia dobrej praktyki rolniczej w świetle ustawy Prawo wodne”, „Obszary Szczególnie Narażone w świetle nowych przepisów prawnych”, „Badanie gleby jako narzędzie do ustalania dawek nawozowych” oraz „Produkcja rolna na terenach objętych programem działań na OSN - obowiązki i wymogi”.

Z.1.L. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska

Zasady integrowanej produkcji (Z.1.L.1.) będą przekazywane na szkoleniach pn. „Integrowana produkcja – rośliny sadownicze” i „Integrowana produkcja – rośliny rolnicze”. Szkolenia mają na celu przybliżenie producentom nie tylko ogólnych zasad z tej tematyki ale również uświadomienia znaczenia różnych systemów produkcji dla środowiska.

Z zasad integrowanej ochrony roślin (Z.1.L.2.) szkolenia będą dotyczyły głównie roślin rolniczych, gdzie nakład na środki ochrony roślin jest bardzo wysoki. Tematami szkoleń będą: „Integrowana ochrona roślin rolniczych z uwzględnieniem zbóż, rzepaku ozimego”, „Integrowana ochrona roślin z uwzględnieniem roślin zbożowych”, „Integrowana ochrona - rośliny rolnicze”, „Integrowana ochrona zbóż ozimych (pszenica, pszenżyto)” i „Integrowana ochrona roślin”. Celem tych szkoleń jest zarówno upowszechnianie wśród rolników obowiązku stosowania zasad integrowanej ochrony jak również wskazywania znaczenia niechemicznych metod ochrony w kontekście minimalizowania zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz środowiska.

Szczególną grupą, do których skierowane będą szkolenia w zakresie integrowanej ochrony roślin będą młodzi rolnicy korzystający ze wsparcia w ramach PROW 2014-2020 a rozpoczynających działalność produkcyjną. Przedstawione zostaną zagadnienia związane z wymogami Ustawy o środkach ochrony roślin z 8 marca 2013 r. Omówione będą zasady stosowania środków ochrony roślin zgodnie z założeniami integrowanej ochrony ze szczególnym uwzględnieniem niechemicznych metod ochrony przed agrofagami.

Tematyka wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym (Z.1.L.5.) będzie omawiana podczas konferencji i szkoleń. Konferencja „XIV Forum Energetyki Odnawialnej” jest wydarzeniem cyklicznym. Podczas Forum będą omówione różnego rodzaju źródła energii odnawialnej, dobór tematu wynika to z zapotrzebowania chwilowego odbiorców. Dobierając zakres tematyczny śledzimy potrzeby naszych odbiorców. Staramy się aby podczas Forum zakres tematyczny był dopasowany do ich potrzeb oraz wynikał z bieżącej sytuacji w kraju. Jednakże biorąc pod uwagę poprzednie edycje Forum systematycznie omawiane były źródła OZE. Podczas realizacji wydarzenia do współpracy będą zaproszeni przedstawiciele firm, wykładowcy akademicki, przedstawiciele Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu oraz Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin PIB, Oddział w Bydgoszczy. Przewidywany termin realizacji 14 listopada 2018r. Na Forum będą zaproszeni rolnicy z regionu zainteresowani tematem OZE jak i uczniowie szkół oraz przedstawiciele administracji samorządowej.

Tematyka szkoleń to między innymi: „Kolektory słoneczne, fotowoltaika jako samowystarczalne źródło energii w gospodarstwie” i „Wykorzystanie pomp ciepła w gospodarstwie rolnym”.

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie planuje organizację działań edukacyjnych poświęconych problematyce związanej z gospodarką wodno-ściekową oraz postępowanie z odpadami ze szczególnym uwzględnieniem azbestu, innych działań na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa.

Na rok 2018 w ramach tematyki gospodarka wodno-ściekowa oraz postępowanie z odpadami (Z.1.L.6.) zaplanowano szkolenia o tematyce: „Właściwe postępowanie z odpadami niebezpiecznymi pochodzenia rolniczego oraz azbestem”, „Sporządzanie kompostu, jego rola i znaczenie” oraz konferencję - Forum Ochrony Środowiska pn. „Zarządzanie gospodarką odpadami”. Beneficjenci Forum będą mieli możliwość uzyskania na miejscu odpowiedzi na pytania, od praktyków, specjalistów w dziedzinie ochrony środowiska, w tym gospodarki odpadami, jak i gospodarki wodno-ściekowej.

W zakresie upowszechniania przepisów ustawy o ochronie zwierząt (Z.1.L.7.) zorganizowane zostaną szkolenia pn. „Ochrona zwierząt w gospodarstwie rolnym, prawa i obowiązki rolników” oraz „Ochrona zwierząt gospodarskich i domowych”.

W obrębie innych działań na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa (Z.1.L.8.) zaplanowano szkolenia nt. „Zasad ekologicznego zagospodarowania zagrody wiejskiej” oraz konferencję pn. „Ekologiczne zagospodarowanie zagrody wiejskiej”.

Z.1.M Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzenia gospodarstwa rolnego

Zadanie Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzenia gospodarstwa rolnego (Z.1.M.) będzie realizowane przez organizację i przeprowadzenie szkoleń stacjonarnych, szkoleń wyjazdowych oraz pokazów.

Dziedzictwo kultury materialnej wsi (Z.1.M.1.) będzie omawiane na szkoleniach stacjonarnych, w ramach tematów: „Czym chata bogata - nakrywanie i dekoracja stołu oraz obsługa gości, „Magiczno-praktyczne właściwości ziół”, „Co warto ocalić od zapomnienia?”, „Jak dawniej dekorowano?”, „W poszukiwaniu śladów przeszłości – przedmioty i narzędzia używane w zagrodzie wiejskiej”. To zadanie będzie również realizowane podczas szkoleń wyjazdowych na temat: „Dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze różnych rejonów kraju” oraz w czasie pokazów wykonywania stroików świątecznych.

Obszar zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi (Z.1.M.2.) będzie omawiany na szkoleniach pt. „Barwa i zapach przydomowych ogrodów”.

Najwięcej szkoleń zostanie przeprowadzonych na temat tradycyjnych zawodów i rękodzieła (Z.1.M.4.). Uczestnicy szkoleń będą mieli możliwość wzięcia udziału w szkoleniach nt.: „Odkrywanie umiejętności rękodzielniczych”, „Jak dawniej świętowano - ozdoby i dekoracje”, „Rękodzieło jako element podtrzymania dziedzictwa kulturowego wsi.

Tematyka tradycji kulinarnych (Z.1.M.5.) będzie realizowana w ramach tematów: „Przy biesiadnym stole – jak ugościć gości w zależności od okoliczności”, „Polskie tradycje kulinarne”, „Dekorowanie potraw” i „Tradycyjne metody przetwarzania żywności”.

Z.1.N. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku.

Współczesny klient branży turystycznej ma określone oczekiwania co do miejsca swojego wypoczynku i poszukuje ofert odpowiadających jego skonkretyzowanym potrzebom. Z tego powodu największy nacisk zostanie położony na upowszechnianie wiedzy na temat możliwości i sposobów specjalizacji oferty turystycznej (Z.1.N.1.) obiektów działających na obszarach wiejskich. Stale istnieje też zapotrzebowanie na szkolenia z zakresu obowiązujących przepisów prawnych oraz przygotowania zagrody wiejskiej do realizacji działalności turystycznej. Zorganizowana zostanie również konferencja pn.: „Specjalizacja oferty kluczem do sukcesu – rozwój oferty obiektów turystyki wiejskiej” podczas której zostaną zaprezentowane popularne kierunki rozwoju oferty turystycznej obiektów wiejskich (zagrody edukacyjne, gospodarstwa opiekuńcze, itp.).

Organizowane będą również szkolenia dotyczące konkretnych form działalności prowadzonych na bazie gospodarstwa rolnego np. zagrody edukacyjne (Z.1.N.2). Podczas szkoleń z tego zakresu zostanie przekazana wiedza na temat idei i funkcjonowania Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych, w tym aspekty prawne prowadzenia działalności edukacyjnej w gospodarstwie rolnym.

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego zapoczątkował w województwie kujawsko-pomorskim powstawanie gospodarstw opiekuńczych (Z.1.N.3), czyli gospodarstw rolnych, w których prowadzona jest opieka nad osobami niesamodzielnymi. Podczas szkoleń z tego zakresu tematycznego uczestnikom zostanie przedstawiona idea i korzyści płynące z podjęcia tego typu działalności, a także jej prawne uwarunkowania. Na szkoleniach „Funkcjonowanie osób starszych w rodzinie - aspekty psychologiczne” zostanie również poruszony bardzo ważny temat potrzeb i uwarunkowań psychologicznych potencjalnych podopiecznych oraz opiekunów. W czasie trwania projektu „Zielona opieka – gospodarstwa opiekuńcze w woj. kujawsko-pomorskim”, koordynowanego przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie, okazało się, że jest to niezwykle istotny aspekt w tego rodzaju działalności oraz, że zapotrzebowanie na tego typu szkolenia jest bardzo wysokie. Odbędzie się również konferencja, podsumowująca działania zrealizowane w projekcie.

W obszarze „Promocja wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku” (Z.1.N.4) zaplanowano dwa szkolenia wyjazdowe, które mają na celu zaprezentowanie uczestnikom przykładów dobrych praktyk z tego zakresu.

Z.1.O. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych

Działalność kształceniowa dotycząca realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych będzie realizowana poprzez zorganizowanie i przeprowadzenie szkoleń stacjonarnych.

W ramach tematyki dotyczącej zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywy azotanowej i ramowej dyrektywy wodnej (Z.1.O.1.) zaplanowano zorganizowanie szkoleń, których tematyka związana będzie z zasadami prowadzenia produkcji rolniczej na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Zaplanowano również dla rolników gospodarujących na tych obszarach szkolenia

nt. „Produkcja rolna na terenach objętych programem działań na OSN – obowiązki i wymogi dla rolników”. W zakresie zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywa azotanowa i wodna zostaną zorganizowane i przeprowadzone szkolenia, na których przedstawione będą wymogi dyrektywy wodnej i dyrektywy azotanowej. Tematami szkoleń będą: „Dyrektywa Azotanowa w świetle Ustawy Prawo Wodne” i „Ochrona wód płynących przed zanieczyszczeniami azotem pochodzenia rolniczego”.

Zainteresowanie działaniami rolno-środowiskowo-klimatycznymi (Z.1.O.2.) wśród rolników jest duże, a szczególnie w zakresie zmian wymagań uczestnictwa w takim działaniu. Działalność kształceniowa dotycząca realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych będzie realizowana poprzez zorganizowanie i przeprowadzenie szkoleń stacjonarnych organizowanych przez wszystkie Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego. Tematyka organizowanych szkoleń dotyczyć będzie „Realizacja działań rolno-środowiskowo-klimatycznych” oraz „Program rolno-środowiskowo-klimatyczny 2014-2020 - wymagania i obowiązki - zmiany na rok 2018”.

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego planuje wspierać działania wspomagające zrozumienie zależności między człowiekiem, jego działalnością i przyrodą. W ramach działań z ochrony bioróżnorodności, w tym Natura 2000 (Z.1.O.3.) przewidziane jest szkolenie pt. „Rośliny inwazyjne zagrożeniem dla bioróżnorodności”. Zorganizowana zostanie konferencja pt. „Czy rolnikowi opłaca się chronić przyrodę?”, realizowana w ramach umowy ze Stowarzyszeniem Ptaki Polskie. Celem konferencji ma być przekazanie rolnikom zalet ochrony bioróżnorodności w agroekosystemach. Planowanymi prelegentami mają być pracownicy naukowcy Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy oraz przedstawiciele Stowarzyszenia Ptaki Polskie. W 2018 roku zaplanowano również konferencję pt. „Ochrona przyrody a zagrożenia”, na której zostaną omówione zasoby przyrodnicze województwa kujawsko-pomorskiego, w tym obszary Natura 2000 i tereny przyrodniczo cenne.

Tab.1.Działalność szkoleniowa wg form

L.p.	Forma	Liczba form	Liczba uczestników
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1	szkolenia	894	20 710
2	szkolenia wyjazdowe	82	
3	konferencje	26	

Tab. 2. Działalność szkoleniowa wg form i tematów

Symbol	Tematyka*)	Szkolenie	Szkolenie wyjazdowe	Konferencja	Ogólna liczba form	Łączna liczba uczestników
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>
Z.1.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	80	24	12	116	2870
Z.1.A.1.	Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej	58	24	7	89	2125
Z.1.A.2.	Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej	21		5	26	725
Z.1.A.3.	Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)	1			1	20
Z.1.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	219	33	5	257	5270
Z.1.B.1.	Technologia produkcji roślinnej	56		1	57	1180
Z.1.B.2.	Technologia produkcji zwierzęcej	33	1	3	37	875
Z.1.B.3.	Normy i wymogi wzajemnej zgodności (w tym dobrostanu zwierząt)	14			14	270
Z.1.B.4.	Poprawa stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych	5	32	1	38	810
Z.1.B.5.	BHP	7			7	130
Z.1.B.6.	Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym	104			104	2005
Z.1.C.	Rachunkowość w gospodarstwach rolnych	62	-	-	62	1355
Z.1.C.1.	Rachunkowość rolna	14			14	275
Z.1.C.2.	Rachunkowość podatkowa	46			46	980
Z.1.C.3.	Ubezpieczenia społeczne oraz majątkowe	2			2	100
Z.1.D.	Rolnictwo ekologiczne	9	-	1	10	225
Z.1.D.1.	Produkcja metodami ekologicznymi	8		1	9	205
Z.1.D.3.	Rolnictwo ekologiczne w ramach PROW 2007-2013, 2014-2020	1			1	20
Z.1.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	4	-	-	4	75
Z.1.E.1.	Prowadzenie działalności pozarolniczej	1			1	20
Z.1.E.2.	Tworzenie i funkcjonowanie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej	1			1	15
Z.1.E.4.	Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich	1			1	20
Z.1.E.5.	Program LEADER	1			1	20
Z.1.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	36	-	-	36	610
Z.1.F.1.	Profilaktyka prozdrowotna i racjonalne żywienie	27			27	445
Z.1.F.2.	Estetyzacja wiejskiej zagrody	8			8	150

Z.1.F.3.	Świadomość konsumencka i ekologiczna	1			1	15
Z.1.G.	Ubieganie się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych, lub zagranicznych	154	-	-	154	2975
Z.1.G.1.	Płatności bezpośrednie	93			93	1805
Z.1.G.2.	PROW	60			60	1150
Z.1.G.5.	Inne programy	1			1	20
Z.1.H.	Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku	15	-	1	16	305
Z.1.H.1.	Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji	13		1	14	275
Z.1.H.2.	Tworzenie sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego	1			1	15
Z.1.H.4.	Systemy bezpieczeństwa żywności, dobre praktyki higieniczne, produkcyjne przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP	1			1	15
Z.1.I.	Zarządzanie gospodarstwem rolnym	7	-	1	8	370
Z.1.I.1.	Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym	2			2	45
Z.1.I.2.	Wyliczanie dochodów, kosztów i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej	5		1	6	325
Z.1.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	27	15	-	42	790
Z.1.J.1.	Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych	6	15		21	410
Z.1.J.2.	Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona	8			8	160
Z.1.J.3.	Rolniczy handel detaliczny	13			13	220
Z.1.K.	Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	134	-	-	134	2610
Z.1.L.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska /7/	38	-	2	40	800
Z.1.L.1.	Zasady integrowanej produkcji	2			2	40
Z.1.L.2.	Zasady integrowanej ochrony roślin	13			13	215
Z.1.L.5.	Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym	6		1	7	170
Z.1.L.6.	Gospodarka wodno-ściekowa oraz postępowanie z odpadami	3		1	4	105
Z.1.L.7.	Ustawa o ochronie zwierząt	10			10	200

Z.1.L.8.	Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa	4			4	70
Z.1.M.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzenia gospodarstwa rolnego /8/	67	3	-	70	1275
Z.1.M.1.	Dziedzictwo kultury materialnej wsi	15	3		18	365
Z.1.M.2.	Zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi	2			2	40
Z.1.M.4.	Tradycyjne zawody i rękodzieło	36			36	620
Z.1.M.5.	Tradycje kulinarne	14			14	250
Z.1.N.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku /9/	14	7	2	23	550
Z.1.N.1.	Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej, tworzenie sieci współpracy	5	3	1	9	225
Z.1.N.2.	Zagrody edukacyjne	1	1		2	45
Z.1.N.3.	Gospodarstwa opiekuńcze	8	1	1	10	215
Z.1.N.4.	Promocje wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku		2		2	65
Z.1.O.	Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych /10/	28	-	2	30	630
Z.1.O.1.	Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna	2			2	40
Z.1.O.2.	Program rolno-środowiskowy i Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne	25			25	470
Z.1.O.3.	Ochrona bioróżnorodności, w tym NATURA 2000	1		2	3	120
RAZEM		894	82	26	1002	20710

Zadanie 2.

Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej

Działalność informacyjna w zakresie wsparcia produkcji rolniczej ma charakter doradczy, informacyjny i upowszechnieniowy. Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego planuje udzielenie 23697 informacji. Opracowanie i wydanie broszur, ulotek, materiałów konferencyjnych, gazety „Wieś Kujawsko-Pomorska”, biuletynu internetowego „Aktualności” i innych. Opracowanie i umieszczenie materiałów informacyjnych na stronie internetowej Ośrodka. Upowszechnianie informacji poprzez wywiady radiowe, telewizyjne i prasowe czy organizowanie stoisk informacyjnych lub promocyjnych na imprezach własnych i zewnętrznych. Dodatkowo Ośrodek udziela się w komisjach konkursowych, posiedzeniach, zebraniach i spotkaniach na szczeblu samorządowym oraz w ramach współpracy między innymi z: izbą rolniczą, związkami rolników, lokalnymi i regionalnymi organizacjami czy zebraniach wiejskich i kół gospodyń wiejskich. Pracownicy Ośrodka biorą udział w komisjach konkursowych, komisjach kłękowych oraz

w targach. Łącznie Ośrodek zaplanował wykonanie 1035 działań informacyjno-upowszechnieniowych. W ramach poszczególnych obszarów tematycznych planuje się:

Z.2.A. Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze

W ramach tematyki nowe rozwiązania w produkcji roślinnej (Z.2.A.1.) planuje się udzielanie informacji dotyczących głównie promowania postępu i innowacji oraz wdrażania i upowszechniania nowych rozwiązań przydatnych i możliwych do zastosowania w gospodarstwach naszego regionu. Informacje dotyczyć będą także wdrażania i upowszechniania nowych odmian, nawozów i środków ochrony roślin, nowych rozwiązań technicznych i technologicznych w produkcji roślinnej. Zostaną przygotowane materiały informacyjne na stronę www oraz do wydawnictwa internetowego - Aktualności, które dotyczyć będą prac prowadzonych w 2018 roku, na kolekcji odmian w Grubnie oraz u rolników w gospodarstwach rolnych. Opracowany zostanie tradycyjnie Informator Kujawsko-Pomorskich Dni Pola Grubno 2018 oraz Forum Nasienne – nowości odmianowe zbóż. W wydawnictwach tych zawarte jest około 100 nazw i adresów firm, jednostek naukowo-badawczych i innych z którymi podejmuje się współpracę w zakresie upowszechniania nowych produktów i rozwiązań technologicznych w produkcji roślinnej i nie tylko.

Informacje przekazywane będą poprzez prasę lokalną drogą radiową i poprzez TV, wydawnictwa własne i obce. Planuje się nagrania dla Radia PiK oraz dla TVB. Przekazywane będą także informacje o konferencjach i szkoleniach dotyczących nowych rozwiązań w produkcji roślinnej. Planowana jest organizacja stoisk informacyjno-promocyjnych dotyczących postępu biologicznego odmian roślin uprawnych podczas Dni Pola w Grubnie oraz w Przysieku przy współpracy z IHAR PIB Bonin podczas festynu Barwy lata Dary Jesieni dotyczące promocji odmian ziemniaków jadalnych wraz z IHAR PIB, Oddział Bonin i Oddział Jadwisin a także przy współpracy z hodowlami ziemniaka.

Wydana zostanie ulotka informacyjna na temat zalet uprawy soi. Artykuły będą opisywały nowoczesne metody ochrony roślin oraz nowości na rynku nasiennym. W ramach zadania poszukiwane będą rozwiązania techniczne i technologiczne w zakresie produkcji sadowniczej. Rolnicy poszukują informacji dotyczących rozwiązań doskonalących ochronę roślin jak i organizację pracy w gospodarstwie. Informacje te będą wykorzystywane przy sporządzaniu artykułów zamieszczanych w wydawnictwie KPODR. Podobna tematyka będzie poruszana w audycjach radiowych. Przykładowe tytuły: „Aktualna sytuacja na plantacjach roślin sadowniczych”, „Kondycja roślin sadowniczych po zimie”. Istotnym aspektem będzie porównywanie warunków pogodowych w stosunku do zagrożeń związanych z występowaniem agrofagów. Artykuły w wydawnictwach obcych dotyczyć będą uprawy warzyw, postępu biologicznego w roślinach uprawnych, przezimowania zbóż ozimych i rzepaku, stanu upraw po zimie czy też stanu upraw w okresie wegetacji wiosenno-letniej.

W ramach produkcji roślinnej prowadzona będzie współpraca z uczelniami wyższymi i instytutami badawczymi.

W ramach tematyki nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej (Z.2.A.2.) planuje się udzielanie informacji dotyczących głównie promowania postępu i innowacji oraz wdrażania i upowszechniania

nowych rozwiązań przydatnych i możliwych do zastosowania w gospodarstwach naszego regionu. Informacje dotyczyć będą wdrażania i upowszechniania nowych rozwiązań technicznych i technologicznych w produkcji zwierzęcej. Tematyka informacji i artykułów obejmować będzie: nowoczesne rozwiązania w budynkach inwentarskich, poprawa warunków środowiskowych i dobrostanu zwierząt, nowe metody żywienia, nowe metody konserwacji pasz, nowe rozwiązania w budynkach w odniesieniu do utrzymania poszczególnych grup technologicznych z szczególnym uwzględnieniem prawidłowego zagospodarowania odchodów, chów bydła mlecznego i mięsnego, trzody chlewnej, drobiu i zwierząt futerkowych roślinożernych. Informacje przekazywane zainteresowanym pszczelarzom najczęściej dotyczą podstawowych czynności, takich jak sposoby wprawiania węzy czy wirowania miodu, a także ustawienie krat odgradowych i zatworów, przekładania i odsklepianie pozostałości pokarmu zimowego, zdejmowanie rójek i osadzanie ich w ulach. Część udzielanych informacji dotyczy również dofinansowania do zakupu sprzętu pszczelarskiego, leków i pszczoł. Planowane są wydawnictwa z w/w tematyki oraz zamieszczenie informacji na stronie www., napisanie artykułów do miesięcznika Wieś Kujawsko-Pomorska i Aktualności - biuletynu informacyjno-internetowego. Przekazywane będą także informacje o konferencjach i szkoleniach dotyczących nowych rozwiązań w produkcji zwierzęcej. Planowane są nagrania dla Radia PiK dotyczące nowoczesnych rozwiązań w hodowli drobiu grzebiącego. Udział w targach – przygotowanie stoiska podczas Dni Otwartych Drzwi w Zarzeczewie. Zostanie wydana ulotka pt. „Hodowla zwierząt futerkowych”, która dotyczyć będzie nowoczesnych rozwiązań dotyczących hodowli roślinożernych zwierząt futerkowych z uwzględnieniem ich dobrostanu. Prowadzona będzie współpraca z uczelniami wyższymi i instytutami naukowymi i oraz związkami hodowców zwierząt.

W zakresie prowadzenia przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (Z.2.A.3.) zaplanowane jest udzielenie informacji, które będą dotyczyć zmian w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków uznania działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej. Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 czerwca 2016 r. i dotyczy w szczególności: założenia działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO), tworzenia procesów technologicznych w zakładzie zwłaszcza w zakresie układu „dróg czystych i brudnych” w procesie produkcyjnym. Zaplanowano opublikowanie artykułów w miesięczniku KPODR. Założono również inne formy doradztwa, będzie to udział w posiedzeniach i spotkaniach.

Z.2.B.Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych.

Planowane jest udzielanie informacji z agrotechniki roślin (Z.2.B.1.), aktualnej sytuacji na polach i plantacjach. Informacje dotyczą nawożenia mineralnego i organicznego, stosowania środków ochrony roślin zgodnie z integrowaną ochroną (herbicydy w zbożach, stosowanie środków owadobójczych w rzepaku ozimym, środków grzybobójczych w zbożach i rzepaku, stosowanie środków owadobójczych i grzybobójczych w uprawach warzywnych i sadowniczych, ochrona upraw warzyw i sadów przed chwastami), nawożenie upraw ogrodniczych polepszających jakość i plony uzyskiwanych oraz pozostałych zagadnień związanych z technologią uprawy w produkcji

roślinnej – zboża, rośliny bobowate, rzepak, warzywa, owoce etc. Informacje, wydawnictwa i prace podejmowane w zakresie technologii produkcji roślinnej dotyczą rozwiązywania problemów technologicznych wynikających z aktualnej sytuacji gospodarstw naszego regionu oraz warunków pogodowo-klimatycznych w jakich te gospodarstwa będą funkcjonować. Informacje o bieżącej sytuacji na polach przekazywane będą poprzez wydawnictwa, drogą radiową, poprzez TV i stronę www. Planowane są nagrania dla Radia PiK oraz dla TVB. Ważnym elementem jest również opracowywanie i omawianie warunków pogodowych jakie panują w województwie, dlatego też analizowany jest przebieg pogody (przede wszystkim opadów i temperatury) oraz porównywany z analogicznymi warunkami w latach poprzednich. Prowadzona będzie współpraca z uczelniami wyższymi i instytutami badawczymi oraz związkami hodowców zwierząt.

Planowane jest udzielanie informacji z zakresu (Z.2.B.2.) hodowli zwierząt – problemy zdrowotne zwierząt, możliwości zakupu zwierząt zarodowych, ochrona zwierząt, przepisy weterynaryjne czy identyfikacja zwierząt. Szczegółowe zagadnienia będą dotyczyć m.in. żywienia i pielęgnacji cieląt, jałowic, żywienie bydła mięsnego, optymalne warunki mikroklimatu w oborze lub cieleńniku, technologia sporządzania kiszzonek, technologii produkcji drobiu, trzody chlewnej i zwierząt futerkowych, pszczół i produktów pszczelich, ich przechowywania i wpływu na organizm człowieka. Zagadnienia zwykle dotyczą spraw związanych z rozpoczęciem hodowli, spraw bieżących, wystaw zwierząt i warunków uczestnictwa. Informacje o bieżących wydarzeniach przekazywane będą poprzez wydawnictwa, drogą radiową, poprzez TV i stronę www. Planowane są nagrania dla Radia PiK oraz dla TVB. Przekazywane będą także informacje o konferencjach i szkoleniach dotyczących technologii produkcji zwierzęcej czy wystawach zwierząt. Uczestnictwo w komisji konkursowej Agroliga 2018. Wydana zostanie broszura pt. „Kujawsko-Pomorskie Seminarium Szynszyli”. Jest to cykliczna broszura wydawana przed Kujawsko-Pomorskim Seminarium dla Hodowców Szynszyli. Znajdują się tam bieżące tematy dotyczące technologii produkcji tych zwierząt, żywienia, rozrodu, profilaktyki oraz „Aktualne tendencje w hodowli i chowie drobiu wodnego” - jest to cykliczna broszura wydawana przed konferencją o tym samym tytule. Znajdują się tam bieżące tematy dotyczące technologii produkcji drobiu wodnego, żywienia, rozrodu, profilaktyki. Prowadzona będzie współpraca z hodowcami zwierząt, potencjalnymi hodowcami, uczelniami wyższymi i instytutami badawczymi oraz związkami hodowców zwierząt, lekarzami weterynarii.

Informacje i wydawnictwa będą dotyczyć dobrostanu (Z.2.B.3.), warunków środowiskowych w budynkach inwentarskich ze szczególnym uwzględnieniem naturalnych zachowań behawioralnych zwierząt, warunków dobrostanu związanego z hodowlą trzody chlewnej, drobiu, bydła i zwierząt futerkowych roślinożernych, powierzchni na jakich powinny być utrzymywane zwierzęta oraz odpowiedniej obsady zwierząt. Informacje z tego zakresu przekazywane będą również w postaci artykułów we Wsi Kujawsko-Pomorskiej.

W ramach poprawy stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych (Z.2.B.4.) w zakresie Centrum Techniki Rolnej, zostanie zorganizowany Turniej Młodego Mechanizatora. Informacje zostaną przekazane na stronę internetową oraz w miesięczniku Wieś Kujawsko-Pomorska. Jeżeli będzie konieczność szerszego rozdysponowania informacji o realizacji wydarzenia to realizowane będą bezpośrednie wizyty i spotkania w szkołach. Prowadzona będzie

współpraca ze szkołami rolniczymi w regionie oraz z firmami, które prezentują się podczas targów „AGRO-TECH” w Minikowie.

W zakresie BHP (Z.2.B.5.) planuje się udzielanie informacji dotyczących zagadnień BHP w gospodarstwie rolnym m.in. przy obsłudze zwierząt gospodarskich. Wydane zostaną broszury - BHP przy stosowaniu środków ochrony roślin. Broszura powinna pomóc rolnikom w prawidłowym i bezpiecznym wykonywaniu zabiegów ochronnych. Uwzględnić będzie obowiązujące przepisy prawne w tym zakresie oraz zasady dobrej praktyki ochrony roślin. Obecnie brak jest szeroko dostępnych materiałów na ten temat. Oprócz tego zaplanowano napisanie artykułów, których tematyka dotyczyć będzie zagadnień dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie. Zaplanowano udział w posiedzeniu Komisji do spraw Bezpieczeństwa Pracy w Rolnictwie przy Okręgowym Inspektoracie Pracy w Bydgoszczy.

W zakresie bioasekuracji w gospodarstwie rolnym (Z.2.B.6.) ważnym działaniem będzie udzielanie informacji dotyczących zagrożeń związanych z ASF (afrykańskim pomorem świń) i grypą ptaków oraz zasad bioasekuracji w gospodarstwach rolnych i na fermach. Prowadzona będzie współpraca z rolnikami, hodowcami, Państwowym Instytutem Weterynaryjnym PIB w Puławach, Wojewódzkim Inspektoratem Weterynarii w Bydgoszczy oraz powiatowymi lekarzami weterynarii. Planowane są informacje na stronie internetowej oraz artykuły we Wsi Kujawsko-Pomorskiej.

Z.2.C Rachunkowość w gospodarstwach rolnych

Zaplanowano udzielanie informacji dotyczących: wyników standardowych gospodarstw rolnych prowadzących Polski FADN, zasad prowadzenia rachunkowości, rodzajów rachunkowości w gospodarstwach rolnych, zasad zakupu paliwa w gospodarstwie rolnym, zasad wystawiania faktury i składania deklaracji podatkowych oraz wielkości kwoty granicznej podatku dochodowego (dotyczy pozostawiania w systemie ubezpieczeń społecznych rolników) czy informacji o obowiązku badań lekarskich oraz szkolenia BHP w związku z zatrudnieniem pracownika.

Zaplanowano wydanie broszur pt. „Podatek VAT w rolnictwie”, „Jak analizować raport indywidualny gospodarstwa rolnego” oraz „Wybór formy opodatkowania działalności pozarolniczej”. Upowszechnianie informacji będzie również prowadzone przez stronę internetową Ośrodka.

Z.2.D. Rolnictwo ekologiczne

W ramach tematu produkcja metodami ekologicznymi (Z.2.D.1.) zaplanowano informacje wynikające z zapytań ze strony rolników, konsumentów i instytucji działających na rzecz rolnictwa ekologicznego. W planie na rok 2018 uwzględniono aktualizację strony internetowej w części dotyczącej dziedziny rolnictwa ekologicznego, w tym celu zaplanowane są informacje na stronie www. Dodatkowo zaplanowano artykuły do miesięcznika „Wieś Kujawsko-Pomorska” oraz stoisko informacyjno-promocyjne. Organizację stoiska informacyjno-promocyjnego przewidziano na miesiąc maj 2018 roku, podczas Targów Turystyczno-Ogrodniczych „Lato na Wsi”. W ramach stoiska planowana jest promocja ekologicznych metod produkcji żywności, edukacja konsumentów oraz promocja działalności doradczej w powyższym temacie. W roku 2018 planuje się propagowanie rolnictwa ekologicznego za pośrednictwem mediów lokalnych i regionalnych. W tym celu

zaplanowano audycje radiowe i telewizyjne. Doradcy zaplanowali również udział w komisjach konkursowych oraz posiedzeniach Rady Rolnictwa Ekologicznego działającej przy Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W ramach tematu sprzedaż produktów ekologicznych (Z.2.D.2.), zaplanowano informacje wynikające z zapotrzebowania rolników, konsumentów żywności ekologicznej. Informacje w powyższej tematyce dotyczyć będą głównie problematyki związanej zasadami sprzedaży produktów w jakości ekologicznej, sposobu ich wyszukiwania na rynku oraz znakowania. W temacie tym planuje się również przygotowanie artykułu do wydawnictwa periodycznego „Wieś Kujawsko-Pomorska”.

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego odnotowuje się ok. 400 gospodarstw ekologicznych, które w znacznej części korzystają z dostępnych funduszy unijnych. Wśród rolników ekologicznych zainteresowaniem cieszy się działanie „Rolnictwo ekologiczne” w ramach PROW 2014- 2020 (Z.2.D.3.), które wymaga wyjaśnień w zakresie jego wymogów. W tym celu udzielane będą informacje wynikające z potrzeb rolników. Zaplanowano także artykuł w miesięczniku „Wieś Kujawsko-Pomorska” oraz udział w posiedzeniu organizowanym przez MRiRW, które dotyczyć będzie zmian na rok 2018w działaniu „Rolnictwo ekologiczne” w ramach PROW 2014-2020.

Z.2.E.Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

W ramach tematu (Z.2.E.1.) udzielane informacje będą obejmowały zagadnienia związane z podejmowaniem i prowadzeniem działalności pozarolniczej. Informacje, które zaplanowano na poziomie 319, dotyczyły będą procedury rejestracji działalności gospodarczej, wyboru odpowiedniej formy opodatkowania, kwestii związanych z ubezpieczeniem społecznym, w tym podleganiu ubezpieczeniu w KRUS oraz ZUS, jak również możliwości rozwoju firmy. W ramach obszaru tematycznego zaplanowano również jeden artykuł w miesięczniku ODR oraz informację na stronę www.

Najwięcej udzielanych informacji będzie dotyczyło zagadnień związanych ze współpracą z lokalnymi organizacjami społecznymi oraz aktywizacją mieszkańców obszarów wiejskich. Z zaplanowanych informacji (Z.2.E.3.) większość będzie dotyczyć możliwości pozyskiwania środków przez lokalne organizacje (konkursy, granty) oraz promocji ich działalności.

W ramach działań informacyjnych służących aktywizacji mieszkańców (Z.2.E.4.) zostaną udzielone informacje związane z podejmowaniem własnej działalności oraz integracją lokalnych społeczności. Wspierając lokalne inicjatywy (Z.2.E.2.) zaplanowano głównie działalność informacyjną w zakresie możliwości zakładania i rejestracji organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej. Bazując na zainteresowaniu działalnością lokalnych grup działania zaplanowano udzielenie informacji z tej tematyki (Z.2.E.5.).

Ponadto doradcy będą brali udział w spotkaniach i posiedzeniach podmiotów działających na rzecz lokalnej społeczności oraz w imprezach okolicznościowych, zaangażują się też w prace komisji konkursowych. Z tej tematyki zaplanowano również opublikowanie artykułów we „Wsi Kujawsko-Pomorskiej” i materiałów informacyjnych na stronie internetowej.

Z.2.F. Unowocześnienie wiejskiego gospodarstwa domowego

Udzielane informacje wspomagają doradztwo i działalność szkoleniową, są pierwszym etapem działania, na którym temat będący przedmiotem zainteresowania zostaje krótko omówiony.

Działalność informacyjna w ramach tematu „Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego” będzie realizowana poprzez udzielenie informacji, napisanie i zamieszczenie artykułów w miesięczniku „Wieś Kujawsko-Pomorska”, artykułu w innych wydawnictwach i przygotowaniu stoiska promocyjnego. Ponadto pracownicy będą uczestniczyć w pracach komisji konkursowych związanych z estetyką wiejskiej zagrody.

Udzielane informacje w ramach profilaktyki prozdrowotnej i racjonalnego żywienia (Z.2.F.1.) będą dotyczyły: roli i znaczenia przydomowych sadów tradycyjnych, rodzajów ziół uprawianych w ogrodzie przydomowym oraz ich wykorzystania w żywieniu, przygotowywania i rodzajów dań bezglutenowych, znaczenia i wykorzystania warzyw w żywieniu człowieka, zmieniających się tendencji żywieniowych i ich wpływu na zdrowie człowieka. W zakresie estetyzacji wiejskiej zagrody (Z.2.F.2.) będą udzielane informacje dotyczące ogrodów przydomowych, które stanowią jeden z elementów wpływających na estetykę zagrody, poruszone zostaną zagadnienia właściwego poprowadzenia ogrodu przydomowego, wykonania prac pielęgnacyjnych w już istniejących ogrodach oraz planowania i zakładania ogrodu.

W ramach tematu świadomość konsumencka i ekologiczna (Z.2.F.3.) zaplanowano informacje dotyczące podnoszenia świadomości konsumentów w zakresie żywności ekologicznej. Zostaną udzielone też informacje poświęcone żywności proekologicznej.

Z.2.G. Ubieganie się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych

Rolnicy rokrocznie oczekują informacji potrzebnych przy ubieganiu się o płatności bezpośrednie (Z.2.G.1.), zasad wypełniania wniosków obszarowych i rolnośrodowiskowych, w zależności od rodzajów płatności, wymogów, jakie muszą być spełnione w gospodarstwie rolnym, zmian w odniesieniu do poprzedniego roku, korzystania z aplikacji e-wniosek. Program przewiduje również dużą liczbę działań informacyjnych dotyczących kwestii wiążących się z poszczególnymi działaniami, poddziałaniami i typami operacji realizowanymi ze środków PROW (Z.2.G.2). Przewiduje się udzielenie z tego zakresu ponad 2,7 tysiąca informacji, które często będą mieć charakter konsultacji, kiedy wnioskodawcy i beneficjenci pomocy uzyskują od doradców odpowiedzi na pytania dotyczące kryteriów przyznawania dofinansowania, zasad punktacji operacji, zobowiązań, rozliczania inwestycji i wielu innych zagadnień. Wsparcia merytorycznego oczekują również osoby korzystające z kredytów preferencyjnych, komercyjnych i leasingu (Z.2.G.4.). Zaplanowano też niewielką liczbę informacji z zakresu programów regionalnych (Z.2.G.3.) oraz innych programów pomocowych (Z.2.G.5.). Przewidziano opracowanie artykułów omawiających zmiany w warunkach uzyskiwania pomocy w ramach płatności bezpośrednich i najpopularniejszych typów operacji z PROW lub przypominających zasady udzielania tej pomocy, jeśli nie będzie zmian. Zaplanowano też podobną liczbę opracowań zamieszczanych na stronie internetowej. Nasilenie działań informacyjnych będzie skorelowane z terminami naboru wniosków w ramach PROW 2014-2020. Dodatkowo podczas imprez wystawienniczo-targowych będą funkcjonować stoiska informacyjne dla

odwiedzających. Doradcy wezmą też udział w posiedzeniach i spotkaniach konsultacyjnych dotyczących wdrażania i realizowania działań PROW.

Z.2.H. Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku

Szeroko pojęty zakres informacji dotyczyć będzie zasad organizowania i funkcjonowania grup producentów rolnych w ramach PROW 2014–2020 (Z.2.H.1.). Informacje będą udzielane na bieżąco dla zainteresowanych. Planowane są informacje na stronie internetowej oraz artykuły we Wsi Kujawsko-Pomorskiej.

W temacie (Z.2.H.2.) planuje się udzielenie informacji związanych z problematyką współpracy w ramach łańcucha żywnościowego, czy uzyskania zwrotu kosztów kontroli dla gospodarstw ekologicznych w ramach działania „Uczestnictwo rolników w systemach jakości” PROW 2014-2020.

Zaplanowano udzielenie informacji związanych z możliwością uzyskania przez produkty spożywcze oznaczeń gwarantujących wysoką jakość produktu (Z.2.H.3.).

Działalność informacyjna z zakresu systemów bezpieczeństwa żywności, dobrych praktyk higienicznych, produkcyjnych przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP (Z.2.H.4.) będzie dotyczyła wdrażania różnych systemów bezpieczeństwa żywności, dobrych praktyk higienicznych i produkcyjnych przy produkcji żywności w warunkach domowych. W ramach prowadzonej działalności doradczej przekazywane będą informacje o tematyce uboju zwierząt w gospodarstwie w celu produkcji mięsa na użytek własny, a także uboju z konieczności oraz wymagania weterynaryjne obowiązujące przy prowadzeniu takich ubojów. W ramach tego tematu będą zamieszczone materiały informacyjne na stronę www.

Z.2.J. Promocja produktów lokalnych i regionalnych

W związku z dużym zainteresowaniem możliwością legalnej sprzedaży produktów lokalnych oraz ich promowaniem wśród konsumentów zaplanowano udzielenie informacji, publikację artykułów w miesięczniku „Wieś Kujawsko-Pomorska” i udział w audycjach radiowych. Pracownicy KPODR wezmą też udział w posiedzeniach/zebraniach/spotkaniach poświęconych tej tematyce oraz w komisji konkursowej (Z.2.J.1.).

Zaplanowano również udzielenie informacji związanych ze sprzedażą bezpośrednią (Z.2.J.2.) oraz publikację artykułów w miesięczniku KPODR i materiałów na stronie internetowej.

Coraz więcej rolników jest też zainteresowanych wykorzystaniem możliwości, jakie powstały w związku z ustanowieniem rolniczego handlu detalicznego (Z.2.J.3.), z tej tematyki zaplanowano także informacje.

Z.2.K. Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy prawo wodne

Opracowany w 2002 roku Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej był zbiorem zaleceń agrotechnicznych przyjaznych środowisku. Ich stosowanie zapewniało zrównoważony rozwój gospodarstwa rolnego, co z kolei przenosiło się bezpośrednio także na ochronę zasobów wodnych kraju – zawierał go dotychczas rozdział H pt. „Skrócony zbiór zasad dobrej praktyki rolniczej dla potrzeb wdrażania Dyrektywy Azotanowej”. Zawierał on praktyczne rady, jak zmniejszyć ryzyko

zanieczyszczenia wód i w jaki sposób prowadzić kontrolę zanieczyszczeń pochodzących z gospodarstwa. Za pośrednictwem Kodeksu rolnicy byli informowani i instruowani o potrzebie podnoszenia walorów agroekosystemów, w których gospodarują. Obecnie trwają prace nad nowelizacją części H Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.

Z powyższego obszaru tematycznego planowane są informacje dotyczące zaleceń dobrej praktyki rolniczej, okresów kiedy rolnicze wykorzystanie nawozów jest niewłaściwe, rolniczego wykorzystania nawozów w terenie o dużym nachyleniu, rolniczego wykorzystania nawozów na gruntach zamrzniętych, zalanych wodą, nasyconych wodą lub przykrytych śniegiem, warunków rolniczego wykorzystania nawozów w pobliżu cieków naturalnych, zbiorników wodnych, kanałów i rowów, pojemności konstrukcji miejsc do przechowywania odchodów zwierzęcych oraz cieków z przechowywanych materiałów roślinnych czy też procedur rolniczego wykorzystania dawek i równomierności rozprowadzania nawozów.

Z.2.I. Zarządzanie gospodarstwem rolnym

Zaplanowano udzielanie informacji dotyczących opłacalności produktów rolniczych, cen targowiskowych płodów rolnych, również cen w punktach skupu. Informacje na stronie www dla informacji rynkowych dotyczyć będą cotygodniowej aktualizacji internetowej bazy „Notowania”.

W ramach działalności informacyjno upowszechnieniowej zaplanowano wydanie broszur pt. „Kalkulacje rolnicze” oraz „Metody wyceny produkcji”.

Z.2.L. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska

W ramach zadania w zakresie integrowanej produkcji (Z.2.L.1.) planowane jest udzielenie informacji, zamieszczenie informacji na stronie internetowej Ośrodka oraz artykułu we Wsi Kujawsko-Pomorskiej.

Integrowana ochrona roślin (Z.2.L.2.) stała się obowiązkiem rolników od 2014 roku. Jest stałym elementem wszystkich szkoleń technologicznych jak i specjalistycznych. Planuje się udzielanie informacji nt. korzyści dla środowiska wynikających z ograniczenia stosowania środków ochrony roślin oraz możliwości wykorzystania zasad integrowanej ochrony w prowadzeniu gospodarstw, planowane są artykuły w miesięczniku Wieś Kujawsko-Pomorska oraz aktualności przypominające o obowiązkach wynikających regulacji prawnych w tym zakresie. Informacje zamieszczone na stronie www. dotyczyć będą organizowanych szkoleń w zakresie powyższej tematyki. Rolnicy zapoznają się z wymogami ustawowymi dotyczącymi realizacji prawa w tym zakresie.

W ramach (Z.2.L.3.) zasady przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu na poziomie gospodarstwa zostały zaplanowane informacje, artykuły w miesięczniku ODR oraz artykuły w wydawnictwach obcych.

Z zakresu energetyki prosumenckiej (Z.2.L.4.) informacje dotyczyć będą m.in. dywersyfikacji źródeł pozyskiwania energii elektrycznej i obniżenie jej kosztu w obrębie gospodarstwa rolnego.

Energia odnawialna (Z.2.L.5.) jest szeroko pojętym zagadnieniem. W skład OZE wchodzi roślina szybkiej rotacji, energia słoneczna, geotermalna, biogazownie itp. Rolnicy poszukują informacji z zakresu OZE, instalacji fotoogrzewania i szukają obiektywnej opinii na temat dostępnych możliwości na rynku. Z powyższej tematyki planowane jest udzielanie informacji, napisanie artykułu do

miesięcznika Wieś Kujawsko-Pomorska oraz zamieszczenie informacji na stronie internetowej Ośrodka.

W temacie (Z.2.L.6.) gospodarka wodno-ściekowa oraz postępowanie z odpadami, zaplanowano udzielenie informacji, umieszczenie informacji na stronie internetowej Ośrodka oraz przygotowanie artykułów w miesięczniku Ośrodka i artykułów w wydawnictwach obcych dotyczących gospodarki wodno-ściekowej oraz postępowania z odpadami w świetle obowiązujących przepisów prawnych w aspektach funkcjonowania gospodarstwa. Dodatkowo temat promowany i propagowany będzie w mediach poprzez audycję radiową oraz audycję TV.

W zakresie ustawy o ochronie zwierząt (Z.2.L.7.) informacje na temat warunków utrzymania wszystkich gatunków zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie rolnym. Zwrócenie uwagi na prawidłowe warunki bytowe i środowiskowe zwierząt. Z powyższej tematyki planowane jest udzielanie informacji, napisanie artykułów w miesięczniku Wieś Kujawsko-Pomorska oraz informacja na stronie internetowej.

W ramach zadania (Z.2.L.8.) inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa zostanie udzielonych informacji dotyczących kompleksowej ochrony środowiska w gospodarstwie rolnym. Zostanie napisany artykuł do miesięcznika „Wieś Kujawsko-Pomorska”. Zaplanowano udział w posiedzeniach, zebraniach i spotkaniach a także udział w komisjach konkursowych dotyczących kompleksowej ochrony środowiska w zagrodzie wiejskiej i konkursów wojewódzkich organizowanych przy okazji imprez masowych w Ośrodku. Zaplanowano także udziały w targach na których promowane będą działania związane z ochroną środowiska oraz artykułów w wydawnictwach obcych.

Z.2.M. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzenia gospodarstwa rolnego

Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzenia gospodarstwa rolnego zostanie zrealizowana poprzez udzielenie informacji, zamieszczenie materiałów na stronie internetowej KPODR w Minikowie, napisanie i opublikowanie artykułów w miesięczniku Wieś Kujawsko-Pomorska, a także artykułów i informacji w innych wydawnictwach. W kategorii pozostałe działania zawarty jest udział w posiedzeniach, zebraniach i spotkaniach, komisjach konkursowych, przygotowanie stoiska KPODR podczas imprez targowych i udział w imprezie okolicznościowej - dożynkach.

Udzielane informacje w ramach dziedzictwa kultury materialnej wsi będą dotyczyły zagadnień związanych z nakrywaniem i dekoracją stołu oraz obsługą gości, wykorzystania ziół w kulturze ludowej i ludowym ziołolecznictwie (Z.2.M.1.). Informacje z zakresu zachowania tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi będą odnosiły się do tradycyjnych wiejskich ogrodów przydomowych (Z.2.M.2.). W ramach tradycyjnych zawodów i rękodzieła zostaną udzielone informacje dotyczące umiejętności rękodzielniczych, wykonywania tradycyjnych ozdób i dekoracji związanych z obchodzonymi świętami (Z.2.M.4.). Zaplanowano również udzielanie informacji związanych z twórczością ludową (Z.2.M.3.).

Tradycje kulinarne (Z.2.M.5.) polegają nie tylko na wytwarzaniu produktów regionalnych wysokiej jakości, ściśle powiązanych z danym obszarem kulturowym, ale również na kultywowaniu

obrzędów wynikających z wymiaru symbolicznego tych produktów. Wytwórcy oczekują pomocy w przygotowywaniu zgłoszeń na lokalne konkursy produktów tradycyjnych. Jest też wiele osób zainteresowanych kuchnią naszego regionu, w związku z tym zaplanowano udzielenie informacji, przygotowanie artykułów w miesięczniku ODR oraz materiału informacyjnego na stronę www. Ponadto pracownicy KPODR wezmą udział w posiedzeniach/spotkaniach oraz będą członkami komisji konkursowych.

Z.2.N. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku

Osoby działające w obszarze branży turystyki wiejskiej, jak również osoby planujące rozpocząć tego typu działalność stają się coraz bardziej zorientowane na potrzeby współczesnego klienta. Specjalizacja oferty staje się koniecznością dla osób chcących wyróżnić swoją działalność wśród konkurencji, więc oprócz poznania podstaw prawnych i organizacyjnych (Z.2.N.1.), największy nacisk zostanie położony na upowszechnienie wiedzy na temat aktualnie najatrakcyjniejszej możliwości specjalizacji oferty, czyli gospodarstw opiekuńczych. Wzrost zainteresowania tym typem specjalizacji jest spowodowany ograniczoną ilością rozwiązań dla problemu postępującego starzenia się społeczeństwa. Gospodarstwa opiekuńcze mogą stanowić wsparcie dla obecnie istniejących rozwiązań instytucjonalnych i kształtować, zgodny z duchem czasów, kierunek rozwoju obszarów wiejskich. Z tej tematyki (Z.2.N.3.) zaplanowano najwięcej informacji.

Obszary wiejskie stanowią doskonałe miejsce do odpoczynku, zarówno realizowanego w formie wypadów weekendowych, jak i dłuższych pobytów wakacyjnych, informacji w tym zakresie poszukują zarówno klienci, jak też usługodawcy kierujący swoją ofertę do określonych grup odbiorców (Z.2.N.4.). Niektórzy rolnicy są zainteresowani realizacją działań edukacyjnych i poszukują informacji związanych z funkcjonowaniem w Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych (Z.2.N.2.).

Upowszechnianie wiedzy na temat rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej, jak również promocja wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku, poza udzielaniem bezpośrednich informacji, będą następowały poprzez artykuły oraz stoiska informacyjne, co pozwoli na dotarcie do szerszego grona odbiorców. Zaplanowano również udział w posiedzeniu związanym z rozwojem turystyki wiejskiej.

Z.2.O. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych

Konieczność informacyjnego wsparcia rolników w zakresie zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna (Z.2.O.1.) wynika z konieczności realizacji zadań prawa wspólnotowego - Dyrektywy Rady nr 91/676 EWG implementowanej do prawa polskiego poprzez ustawę Prawo Wodne i inne. Od wejścia w życie opublikowanej w dniu 23 sierpnia 2017 roku ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku – Prawo wodne (Dz.U. z 2017 r. poz.1566) wprowadzono dla obszaru całego kraju jeden program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych tzw. program azotanowy (art.102 – 112 ustawy z dnia 20 lipca – Prawo wodne). Zmienia to dotychczasowe podejście do wdrażania dyrektywy azotanowej poprzez wyznaczanie obszarów OSN

i programów. Nowy program dla Polski będzie wprowadzony w trybie rozporządzenia. Planuje się zamieszczenie informacji na stronie www. oraz udzielanie informacji wg potrzeb rolników. Zadania mają charakter lokalny i podejmowane są głównie przez Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego w ramach zadań statutowych oraz odpłatnych. Planowane na 2018 rok ukazanie się Programu mającego na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych, w którym zawarte będą informacje nt. zasad realizacji postanowień Dyrektywy Azotanowej będzie wymagało poinformowania rolników na temat zmian. Projekt Programu zawiera wszystkie zasady spełniania przez polskich rolników wspomnianych postanowień Dyrektywy. Będzie to skutkowało koniecznością dostosowania gospodarstw rolnych do nowych, dla większości rolników, przepisów. Planowane działania będą propagowane na łamach wszystkich wykorzystywanych przez Ośrodek form informowania, jak wydawnictwa czy Internet.

Od 2014 roku nastąpił nowy nabór wniosków rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach PROW 2014-2020 (Z.2.O.2.). Ze względu na złożoność zagadnień i trudniejsze niż dotychczas wymogi, szczególny nacisk będzie położony na informację oraz doradztwo. Planuje się utrzymać współpracę z tymi gospodarstwami, które kontynuują zobowiązania oraz zachęcić jak największą grupę rolników, która zakończyła program do jego kontynuacji w następnych latach. Programy te mają duże znaczenie nie tylko dla środowiska i zasobów przyrody ale także dla rolników, którzy za dodatkowe obowiązki jakie realizują w ramach pakietów działań otrzymują dodatkowe wsparcie finansowe. Materiały informacyjne w postaci artykułu i na stronie internetowej Ośrodka, przygotowane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego będą miały na celu przekazanie zainteresowanym rolnikom istotnych zmian pojawiających się w aktach prawnych dotyczących działania.

Planuje się udzielenie informacji w obszarze bioróżnorodności obejmującą problematykę prowadzenia działalności rolniczej na obszarach Natura 2000 (Z.2.O.3.), walorów przyrodniczych i ich ochrony na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, jak również roślin inwazyjnych.

W związku z tym zaplanowano upowszechnianie tej informacji artykułami na stronie internetowej Ośrodka jak również w czasopiśmie własnym w postaci artykułów.

Zostanie również zorganizowane stoisko informacyjno-promocyjne poświęcone „Ochronie bioróżnorodności, w tym Natura 2000” podczas Tragów Turystyczno-Ogrodniczych „Lato na Wsi”. Przewidziano także udziały jako członka komisji w organizowanych przez Ośrodek konkursach proekologicznych o charakterze wojewódzki, a także udziały w posiedzeniach organizowanych przez instytucje pracujące na rzecz ochrony środowiska i ochrony bioróżnorodności.

Tab.3. Działalność informacyjna wg form

L.p.	Forma*)	Liczba form	Liczba uczestników /odbiorców
1.	informacja		23697
2.	wydawnictwa	Liczba form	Nakład
2.1.	broшуra	10	9450
2.2.	ulotka	4	5500
2.3.	materiały informacyjne na www.	120	

2.4.	artykuł w miesięczniku odr	307	
2.5.	inne	8	
3.	pozostale	Liczba form	
3.1.	audycje radiowe (w tym wywiady radiowe)	20	
3.2.	audycje tv (w tym wywiady tv)	10	
3.3.	artykuły w innych wydawnictwach (w tym wywiady prasowe)	17	
3.4.	stoisko informacyjne / promocyjne	23	
3.5.	inne	516	

Tab. 4. Działalność informacyjna wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka*)	Informacja	Wydawnictwa					Stoisko info.-promocyjne	Pozostałe**)
			Broszura	Ulotka	Info na www.	Art. w miesięczniku odr	Inne		
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>j</i>
Z.2.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	1117	-	2	13	62	2	6	74
Z.2.A.1.	Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej	694		1	9	40	2	6	65
Z.2.A.2.	Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej	368		1	4	20			6
Z.2.A.3.	Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)	55				2			3
Z.2.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	5064	5	-	27	86	3	9	229
Z.2.B.1.	Technologia produkcji roślinnej	1244	1		13	48	2	7	160
Z.2.B.2.	Technologia produkcji zwierzęcej	912	2		8	22			9
Z.2.B.3.	Normy i wymogi wzajemnej zgodności (w tym dobrostanu zwierząt)	643				6			
Z.2.B.4.	Poprawa stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych	173	1		1	6	1	2	48
Z.2.B.5.	BHP	270	1			2			7
Z.2.B.6.	Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym	1822			5	2			5
Z.2.C.	Rachunkowość w gospodarstwach rolnych	2249	3	1	16	24	-	-	-
Z.2.C.1.	Rachunkowość rolna	1115	1		4	12			
Z.2.C.2.	Rachunkowość podatkowa	937	1	1	8	10			
Z.2.C.3.	Ubezpieczenia społeczne oraz majątkowe	197	1		4	2			

Z.2.D.	Rolnictwo ekologiczne	228	-	-	3	6	-	1	12
Z.2.D.1.	Produkcja metodami ekologicznymi	151			3	4		1	11
Z.2.D.2.	Sprzedaż produktów ekologicznych	25				1			
Z.2.D.3.	Rolnictwo ekologiczne w ramach PROW 2007-2013, 2014-2020	52				1			1
Z.2.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	857	-	-	4	11	-	-	102
Z.2.E.1.	Prowadzenie działalności pozarolniczej	319			1	1			
Z.2.E.2.	Tworzenie i funkcjonowanie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej	113			2	2			2
Z.2.E.3.	Współpraca z lokalnymi organizacjami społecznymi	198			1	4			81
Z.2.E.4.	Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich	177				4			16
Z.2.E.5.	Program LEADER	50							3
Z.2.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	352	-	-	-	27	-	1	20
Z.2.F.1.	Profilaktyka prozdrowotna i racjonalne żywienie	93				14		1	1
Z.2.F.2.	Estetyzacja wiejskiej zagrody	249				13			19
Z.2.F.3.	Świadomość konsumencka i ekologiczna	10							
Z.2.G.	Ubieganie się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych, lub zagranicznych	6897	-	-	10	9	-	-	22
Z.2.G.1.	Płatności bezpośrednie	3985			1	1			7
Z.2.G.2.	PROW	2707			7	8			2
Z.2.G.3.	Programy Regionalne	10							
Z.2.G.4.	Kredyty preferencyjne, komercyjne, leasing	176			2				
Z.2.G.5.	Inne programy	19							13
Z.2.H.	Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku	156	-	-	4	5	-	-	15
Z.2.H.1.	Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji	88			2	5			15
Z.2.H.2.	Tworzenie sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego	13							
Z.2.H.3.	Systemy jakości żywności	13							

Z.2.H.4.	Systemy bezpieczeństwa żywności, dobre praktyki higieniczne, produkcyjne przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP	42			2				
Z.2.I.	Zarządzanie gospodarstwem rolnym	584	2	-	15	8	-	-	-
Z.2.I.1.	Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym	108	1		4	6			
Z.2.I.2.	Wyliczanie dochodów, kosztów i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej	51	1		2	2			
Z.2.I.4.	Informacja rynkowa	425			9				
Z.2.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	315	-	-	4	6	-	-	8
Z.2.J.1.	Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych	126				3			8
Z.2.J.2.	Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona	154			4	3			
Z.2.J.3.	Rolniczy handel detaliczny	35							
Z.2.K.	Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	406	-	-	-	-	-	-	-
Z.2.L.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska /7/	1194	-	-	5	21	1	1	27
Z.2.L.1.	Zasady integrowanej produkcji	119			1	1	1	1	1
Z.2.L.2.	Zasady integrowanej ochrony roślin	319				1			
Z.2.L.3.	Zasady przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu na poziomie gospodarstwa	14				6			5
Z.2.L.4.	Energetyka prosumencka	25							
Z.2.L.5.	Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym	199			1	5			1
Z.2.L.6.	Gospodarka wodno-ściekowa oraz postępowanie z odpadami	222			2	3			5
Z.2.L.7.	Ustawa o ochronie zwierząt	165			1	2			
Z.2.L.8.	Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa	131				3			15
Z.2.M.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzenia gospodarstwa rolnego /8/	465	-	-	7	20	2	-	36
Z.2.M.1.	Dziedzictwo kultury materialnej wsi	85			3	5	1		15

Z.2.M.2.	Zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi	15			1	3	1		1
Z.2.M.3.	Twórczość ludowa	15			1				2
Z.2.M.4.	Tradycyjne zawody i rękodzieło	111			1	3			2
Z.2.M.5.	Tradycje kulinarne	239			1	9			16
Z.2.N.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku /9/	732	-	-	5	16	-	4	2
Z.2.N.1.	Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej, tworzenie sieci współpracy	184			3	7		1	1
Z.2.N.2.	Zagrody edukacyjne	40				1			1
Z.2.N.3.	Gospodarstwa opiekuńcze	421			1	3		3	
Z.2.N.4.	Promocje wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku	87			1	5			
Z.2.O.	Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych /10/	3081	-	1	7	6	-	1	16
Z.2.O.1.	Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna	1936		1	2	2			8
Z.2.O.2.	Program rolno-środowiskowy i Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne	1058			1	1			2
Z.2.O.3.	Ochrona bioróżnorodności, w tym NATURA 2000	87			4	3		1	6
RAZEM		23697	10	4	120	307	8	23	563

Zadanie 3.

Prowadzenie działalności w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

Mechanizmy ekonomiczne powodują, że rolnicy będący właścicielami niewielkich gospodarstw są zmuszeni podejmować nowe aktywności w oparciu o posiadaną infrastrukturę lub poszukiwać szansy zarobku poza rolnictwem. W ramach zadania zaplanowano udzielenie 1247 informacji i porad w zakresie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich, jak również uzupełnienia kwalifikacji rolniczych, obowiązkowych uprawnień dla rolników oraz umieszczania informacji o możliwości podnoszenia kwalifikacji na stronach internetowych Ośrodka. W ramach tego zadania będą wydawane poświadczenia o ukończeniu kursów kwalifikacyjnych na podstawie Rejestru absolwentów przysposobienia rolniczego w latach 1979-1991. Dodatkowo będzie prowadzone doradztwo zawodowe dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich.

Zaplanowano zorganizowanie szkoleń dla uczniów szkół rolniczych w zakresie stosowania środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu naziemnego przeznaczonego do stosowania tych środków z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie – szkolenia podstawowe. W miarę zapotrzebowania będą również organizowane szkolenia podnoszące kwalifikacje lub nadające uprawnienia do zakładania własnej działalności gospodarczej.

Tab. 5. Działalność w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i mieszkańców wsi według form

L.p.	Forma*)	Liczba odbiorców
a	b	c
1.	informacja	1147
2.	porada indywidualna	100

Tab. 6. Działalność w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i mieszkańców wsi - wg form i tematów

Symbol	Tematyka*)	Informacja	Porada indywidualna	Pozostałe**)	Łączna liczba odbiorców
a	b	c	d	e	f
Z.3.1.	reorientacja zawodowa	35	100	-	40
Z.3.2.	podnoszenie kwalifikacji zawodowych	1035		-	1110
Z.3.3.	współpraca ze szkołami rolniczymi	72		-	87
Z.3.4.	inne	5		-	10

Zadanie 4.

Udzielanie pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych

W ramach zadania planuje się udzielenie 4542 porad indywidualnych oraz opracowanie (nieodpłatnie) dla 606 odbiorców dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy.

Wraz ze wzrostem liczby pozytywnych decyzji i zawieranych umów o udzieleniu pomocy w ramach PROW 2014-2020 przewidywane jest rosnące zapotrzebowanie na doradztwo indywidualne. W programie działalności na 2018 rok ujęto porady, które uzyskają beneficjenci wsparcia, a które będą przez nich oczekiwane na kolejnych etapach realizacji operacji. Szczególnie duże potrzeby w tym zakresie mogą przejawiać rolnicy realizujący założenia biznesplanów opracowanych w ramach „Restrukturyzacji małych gospodarstw” mający w większości mniejsze doświadczenie w procedurach ubiegania się o środki finansowe niż osoby kierujące większymi gospodarstwami.

Doradztwo indywidualne z zakresu płatności bezpośrednich będzie dotyczyło zmian w płatnościach obszarowych, wymogów spełnienia warunków przyznawania poszczególnych płatności, realizacji zobowiązań w zakresie zazieleniania, wypełniania e-wniosku oraz niezbędnych załączników.

Program działalności na 2018 rok przewiduje bezpłatne opracowanie dokumentacji związanej z uzyskiwaniem pomocy w ramach PROW. Najczęściej będą to ankiety monitorujące.

Doradcy i specjaliści KPODR pomogą również w przygotowaniu wniosków: na ograniczenie produkcji mleka krowiego, o nadzwyczajne wsparcie w sektorze mleka i wieprzowiny, na zwrot akcyzy paliwowej i o nadanie numeru gospodarstwa. Zapotrzebowanie na doradztwo związane z Regionalnym Programem Operacyjnym i pozostałymi formami pomocy dotyczącymi produkcji rolniczej jest znacznie mniejsze.

Tab. 7. Pomoc w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej wg form

Lp.	Forma*)	Liczba form	Liczba odbiorców
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1.	porada indywidualna		4542
2.	dokumentacja niezbędna do uzyskania pomocy (nieodpłatna)		606

Tab. 8. Pomoc w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej wg form i tematów

Symbol	Tematyka*)	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Liczba odbiorców (c+e)
			Liczba form	Liczba uczestników	
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>
Z.4.I.	działalność doradcza	4542	-	-	4542
Z.4.I.1.	płatności bezpośrednie	2345	-	-	2345
Z.4.I.2.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	1883	-	-	1883
Z.4.I.3.	programy regionalne	20	-	-	20
Z.4.I.4.	kredyty preferencyjne, kredyty komercyjne, leasing	250	-	-	250
Z.4.I.5.	pozostałe	44	-	-	44
Z.4.II.	dokumentacja niezbędna do uzyskania pomocy (nieodpłatna)	liczba odbiorców			
Z.4.II.1.	sporządzanie wniosków o płatności bezpośrednie i ONW	504			
Z.4.II.2.	wypełnianie dokumentacji do wniosków w zakresie PROW**))	61			
Z.4.II.5.	inne	41			

Zadanie 5.

Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji oraz gromadzenie i upowszechnianie informacji rynkowej w tym zakresie

W ramach zadania zaplanowano 689 notowań cen płodów rolnych, które są cotygodniowo zbierane w większości powiatów i wprowadzane do internetowej bazy danych „Notowania” oraz udostępniane na stronie Ośrodka. Ponadto informacje o notowaniach targowiskowych są przesyłane do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi za pomocą Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej.

Zaplanowano również 141 notowań cen wybranych nawozów mineralnych dla potrzeb Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, które zbierane są w następujący sposób: w I półroczu co miesiąc, w II półroczu w ujęciu kwartalnym. Okresowa analiza kształtowania się cen (12) pozwala na określenie tendencji na lokalnym rynku. Odbiorcami rolniczej informacji rynkowej poza instytucjami rządowymi są lokalne media, organizacje samorządowe i rolnicze, koła łowieckie oraz firmy ubezpieczeniowe. Informacje dostępne są na stronie Ośrodka oraz w biuletynie internetowym „Aktualności”.

Gromadzone i analizowane dane pozwolą również na doradztwo z zakresu informacji rynkowej poprzez udzielanie porad rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich.

Tab. 9. Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji wg form

L.p.	Forma*)	Liczba form
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
1.	monitoring	830
2.	analiza	12
3.	porada indywidualna	10

Tab. 10. Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji wg form i tematów

Symbol	Formy i zakres tematyczny*)	Liczba form
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
Z.5.I.	monitoring	830
Z.5.I.1.	monitoring cen nawozów mineralnych	141
Z.5.I.3.	monitoring cen płodów rolnych	689
Z.5.II.	analiza	12
Z.5.II.1.	analiza cen nawozów mineralnych	8
Z.5.II.3.	analiza cen płodów rolnych	4
Z.5.III.	porada	10

Zadanie 6.

Możliwość prowadzenia doświadczalnictwa odmianowego w ramach porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego

Zadanie nie jest realizowane w jednostce.

Zadanie 7.

Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska

W ramach zadania „Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska” na rok 2018 zaplanowano łącznie udzielenie 8605 porad, organizację pokazów, demonstracji upowszechnieniowych, konkursy, zorganizowanie i przeprowadzenie Olimpiady Wiedzy Rolniczej, imprez wystawienniczo-targowych oraz pozostałych form.

W ramach tematu nowe rozwiązania w produkcji roślinnej (Z.7.A.1.) udzielane rolnikom porady dotyczyć będą nowoczesnych rozwiązań w produkcji roślinnej; od doboru nowych odmian zbóż, rzepaku po nawożenie i ochronę przed agrofagami. Zorganizowane zostaną konkursy „Najsmaczniejsza odmiana ziemniaka Przysiek 2018”, „Najładniejsza odmiana ziemniaka Przysiek 2018” i „Ziemniak w tradycji kuchni Pomorza i Kujaw”. Na 2018 roku zaplanowano również demonstracje polowe pt. „Porównanie plonowania odmian kukurydzy w warunkach gospodarstwa rolnego”, „Monitoring śmietki kapuścianej i możliwości jej zwalczania w uprawie brokuła”, „Stosowanie wspomagania mikroflorą w procesie nawożenia biomasą w celu użyźniania gleby”, „Postęp biologiczny w zakresie rzepaku – porównanie odmian rzepaku w warunkach gospodarstwa rolnego”, „Kolekcja odmian Dni Pola Grubno 2018”, „Porównanie odmian pszenic w warunkach gospodarstwa rolnego” oraz „Porównanie odmian ziemniaka w technologii ochrony NegFry”. Zorganizowane zostaną pokazy bezorkowej uprawy gleby. Zaplanowano również imprezę „XXII Kujawsko-Pomorskie Dni Pola - Targi Regionalne” w Grubnie.

Udzielane porady dotyczyć będą nowoczesnych technologii i rozwiązań w produkcji bydła mięsnego, mlecznego i trzody chlewnej, drobiu i zwierząt futerkowych (Z.7.A.2.). W tym zakresie planowane jest przeprowadzenie lustracji gospodarstw rolnych. Tematy porad dotyczyć będą m.in. pozyskania odpowiedniego materiału hodowlanego, profilaktyki, możliwości rynkowych i zagrożeń wynikających z produkcji. Współpraca z rolnikami, potencjalnymi hodowcami i związkami hodowców zwierząt. W ramach nowoczesnych technologii produkcji zwierzęcej zaplanowano demonstracje nt. „Wykorzystanie nowoczesnych czujników gazów szkodliwych w budynkach inwentarskich w celu poprawy dobrostanu zwierząt”.

Rolnicy zajmujący się dodatkowo przetwórstwem żywności wraz ze wzrostem popytu na swoje wyroby są zainteresowani możliwością wytwarzania i dystrybucji ich na szerszą skalę, co umożliwia prowadzenie działalności marginalnej i ograniczonej (Z.7.A.3.). Wielu rolników chcących rozpocząć tego typu działalność zwraca się z prośbą o udzielenie porad w tym zakresie.

W ramach technologii produkcji roślinnej (Z.7.B.1.) udzielane porady dotyczyć będą aktualnych problemów występujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych, ale również będą miały na celu przekazanie szerszej liczbie rolników jak radzić sobie z pojawiającymi się problemami. Tematyka będzie obejmowała również analizę sytuacji pogodowej pod kątem występowania agrofagów oraz możliwości ich zwalczania. Bieżące analizy sytuacji na plantacjach sadowniczych

będą przekazywane w formie zaleceń z możliwością wykonania. Lustracje gospodarstw będą prowadzone pod kątem możliwości wykorzystania gruntu pod nasadzenia roślin sadowniczych, zbóż, rzepaku, roślin bobowatych, oceny stanu przetrzymywania, zagrożenia ze strony agrofagów z ich monitoringiem oraz stanu odżywienia roślin na plantacjach. Porady dotyczyć będą również technologii produkcji warzyw gruntowych i pod osłonami. Producenci coraz częściej zapraszają specjalistów do gospodarstwa aby rozwiązać problemy technologiczne dotyczące nawożenia oraz ochrony upraw warzyw. Zaplanowano również wizyty w gospodarstwach na polach producentów warzyw. Przed udzieleniem porady w większości wypadków należy wcześniej wykonać lustracje upraw w gospodarstwie.

Planowane działania będą obejmowały integrowaną ochronę roślin uprawnych, agrotechnikę ze szczególnym uwzględnieniem doboru odmian, nawożenia i ochrony zbóż, rzepaku, kukurydzy, ziemniaków, buraka cukrowego czy technologii produkcji zwierzęcej. Zaplanowano demonstracje dotyczące m.in. kolekcji odmian rzepaku ozimego oraz mieszańców kukurydzy w warunkach gospodarstwa rolnego oraz różnic odmianowych owsa i możliwości jego wykorzystania w żywieniu bydła opasowego. W trakcie wizyt w gospodarstwach będą udzielane porady z zakresu ochrony roślin oraz ochrony środowiska.

Planowane są następujące pokazy: „Praca maszyn w polu – DOD Zarzeczewo”, „Pokaz zbioru zielonki na sianokiszonkę”, „Zbiór zielonki na zieloną masę”, „Pokaz zbioru pomidorów kombajnem”, „Pokaz kolekcji mieszańców kukurydzy”.

W ramach technologii produkcji zwierzęcej (Z.7.B.2.) najczęściej omawiane tematy porad będą dotyczyć takich zagadnień jak: żywienie i pielęgnacja, problemy zdrowotne, profilaktyka w gospodarstwie czy na fermie, optymalne warunki mikroklimatu w budynkach gospodarskich, technologia sporządzania kiszonek. Ponadto porady dotyczyć będą technologii produkcji bydła, drobiu, trzody chlewnej i zwierząt futerkowych, owiec, kóz i jeleniowatych; zwykle dotyczą spraw związanych z rozpoczęciem hodowli, żywienia, pozyskania odpowiedniego materiału hodowlanego. Porady związane będą też z metodami prowadzenia pasieki, sposobów i terminów leczenia, ustawiania uli, ułożenia ramek w gniazdach, terminów poddawania węzy, zwalczaniu nastroju rojowego, sposobów łączenia rodzin i wymiany matki, a także metod odzysku wosku pszczelego. Również pobierania i konfekcjonowania produktów pszczelich takich jak miód, pyłek czy propolis. Udzielane będą porady dotyczące możliwości dystrybucji swoich produktów pszczelich i procedurze nadania numeru sprzedaży bezpośredniej, również porady nt. sprzedaży na targach i rynkach. Przekazana zostanie wiedza na temat przeprowadzania zabiegów ochrony roślin, gatunków miododajnych i transportu pszczół.

Zaplanowano współorganizację konkursu „Ogólnopolski Konkurs Producent Bydła Mięsnego 2018” razem z Polskim Zrzeszeniem Producentów Bydła Mięsnego w współpracy z Fundacją Edukacji Ekonomicznej i Rozwoju Obszarów Wiejskich. Celem konkursu jest integracja środowiska hodowców bydła mięsnego i opasowego z sektorem przemysłu mięsnego, upowszechnianie wiedzy o chowie i hodowli bydła ras mięsnych, ukazanie znaczenia z tego działu produkcji rolnej dla bioróżnorodności i dla gospodarki narodowej. Z kolei „Konkurs dla youtuberów” skierowany jest do ludzi, którzy uwieczniają na swoim kanale youtube technologie produkcji rolniczej w tym produkcji zwierzęcej podpatrzone podczas targów oraz „Konkurs wiedzy pszczelarskiej”.

Organizowane będą imprezy wystawienniczo-targowe: „IX Kujawsko-Pomorskie Miodowe Lato”, „XXVII Forum Pszczelarzy”, „XIX Regionalna Kujawsko-Pomorska Wystawa Zwierząt Hodowlanych” oraz „III Regionalna Wystawa Zwierząt Futerkowych, Drobiu Ozdobnego i Gołębi Rasowych”.

Planowane porady dotyczyć będą dobrostanu, warunków środowiskowych w budynkach inwentarskich ze szczególnym uwzględnieniem naturalnych zachowań behawioralnych zwierząt, warunków dobrostanu związanego z hodowlą trzody chlewnej, drobiu, bydła i zwierząt futerkowych roślinożernych, powierzchni na jakich powinny być utrzymywane zwierzęta oraz odpowiedniej obsady zwierząt (Z.7.B.3.).

Zaplanowane porady powinny przyczynić się do wzrostu zainteresowania prawidłowej eksploatacji użytkowanego sprzętu rolniczego oraz w podejmowaniu decyzji co do jego unowocześnienia (Z.7.B.4.). Obserwuje się ciągły wzrost podaży na rynek nowoczesnych ciągników i maszyn rolniczych więc porady powinny pomóc rolnikom w obiektywnym przemyśleniu co do ich zakupu i ekonomicznego wykorzystania. Należy podkreślić, iż wzrasta zainteresowanie rolników konkretnymi poradami w tematyce mechanizacji rolnictwa. W ramach zadania zaplanowano konkursy „Rolnik Pomorza i Kujaw 2018”, „Rolnik Farmer Roku 2018” i „Agroliga 2018”. Konkursy mają na celu promocję najlepszych działań na obszarach wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego. Brane są tu pod uwagę najlepsze gospodarstwa rolne jak i przedsiębiorstwa powiązane z rolnictwem. KPODR współpracuje z kapitułami krajowymi w zakresie wyłaniania laureatów i mistrzów wojewódzkich. W ramach tematu zaplanowano następujące pokazy pt. „Pokaz odsklepiania ramek pszczelich i wirowanie miodu”, „Renowacja i poprawa stanu technicznego starych maszyn rolniczych” i „Pokaz pracy maszyn rolniczych”. Zaplanowano następujące imprezy wystawienniczo-targowe: „XXXVII Dni Otwartych Drzwi – Targi Ogólnorolne” oraz „XLI Międzynarodowe Targi Rolno-Przemysłowe „AGRO-TECH”. Będzie również zorganizowana Wojewódzka Olimpiada Wiedzy Rolniczej (19 eliminacji powiatowych i 1 finał wojewódzki).

W zadaniu bezpieczeństwo i higiena pracy (Z.7.B.5.) zaplanowano udzielanie porad, które powinny przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy w gospodarstwach rolnych. Zaplanowano wizyty w gospodarstwach rolnych, których celem będzie sprawdzenie czy spełniają one wymagania pod względem bezpieczeństwa i higieny pracy. W trakcie wizyt będą udzielane porady dotyczące poprawy stanu warunków bhp w konkretnym gospodarstwie, a w szczególności na co należy zwrócić uwagę.

Podobnie jak w latach ubiegłych odbędą się konkursy: „Bezpieczne Gospodarstw Rolne” oraz „Konkurs Wiedzy o Bezpieczeństwie Pracy w Indywidualnym Gospodarstwie Rolnym” mające na celu uświadomienie rolnikom oraz uczniom szkół rolniczych, jak ważne jest odpowiednie zachowanie się przy wykonywaniu prac w gospodarstwie i na polu. Zachowanie zasad BHP w rolnictwie jest kluczowym elementem pozwalającym na uniknięcie wypadków, które według statystyk KRUS, w gospodarstwach zdarzają się często. Zaplanowane konkursy będą się odbywały na terenie województwa i dotyczą producentów z tego regionu. Pierwszy konkurs polega na lustracji gospodarstw, w trakcie których wskazane zostają rolnikom niewłaściwości oraz wybór z wszystkich uczestniczących rolników jednego laureata reprezentującego województwo w etapie krajowym.

Drugi konkurs skierowany jest do uczniów szkół rolniczych ponadgimnazjalnych. W trakcie jego trwania uczniowie zapoznają się z najważniejszymi zasadami BHP.

Ważnym działaniem będzie udzielanie porad dotyczących zagrożeń związanych z ASF (afrykańskim pomorem świń) i gripą ptaków oraz zasad bioasekuracji w gospodarstwach i na fermach (Z.7.B.6.). Współpraca z rolnikami, hodowcami, Państwowym Instytutem Weterynaryjnym PIB w Puławach, Wojewódzkim Inspektorem Weterynarii w Bydgoszczy oraz powiatowymi lekarzami weterynarii - planowane są również lustracje w gospodarstwach rolnych i na fermach.

Mając na względzie skomplikowane wymogi systemu rolnictwa ekologicznego oraz liczne zmiany w regulacjach prawnych zarówno krajowych, jak i unijnych w ramach produkcji metodami ekologicznymi zaplanowano udzielenie porad specjalistycznych. Tematyka porad dotyczyć będzie przede wszystkim produkcji zgodnie z wymogami rolnictwa ekologicznego, zasad przedstawiania gospodarstwa na metody ekologiczne oraz wymogi jakie trzeba w tym celu spełnić, jak i problematyki związanej z produkcją roślinną i zwierzęcą prowadzoną w gospodarstwie.

Planowane porady będą wynikiem zapotrzebowania rolnika, producenta i przetwórcy żywności ekologicznej. W ramach doradztwa wykorzystywane będą dobre praktyki upowszechniające systemy produkcji ekologicznej. W celach upowszechnieniowych w ramach tematu (Z.7.D.1.) „Produkcja metodami ekologicznymi” na rok 2018 zaplanowano konkursy: „Poznaję produkt ekologiczny” oraz „Na najlepsze gospodarstwo ekologiczne”. Realizacja konkursu pn. „Poznaję produkt ekologiczny” planowana jest w miesiącu maju 2018 roku na stoisku informacyjno-promocyjnym podczas Targów Turystyczno –Ogrodniczych „Lato na Wsi” w Minikowie. Beneficjentami powyższego konkursu będą rolnicy oraz potencjalni konsumenci żywności ekologicznej. Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego na przełomie II i III kwartału 2018 roku zaplanowano organizację wojewódzkiego etapu konkursu „Na najlepsze gospodarstwo ekologiczne”, którego współorganizatorem jest Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Radomiu.

Wychodząc naprzeciw rolnikowi w ramach powyższego tematu w roku 2018 zaplanowano lustracje gospodarstw ekologicznych położonych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Planowane lustracje pozwolą na nawiązanie kontaktu z rolnikami ekologicznymi województwa oraz zweryfikowanie problemów, wynikających z prowadzenia gospodarstwa metodami ekologicznymi.

Porady w ramach sprzedaży produktów ekologicznych (Z.7.D.2.) udzielane będą zarówno rolnikom ekologicznym, jak i konsumentom w zakresie pozyskania oraz możliwości sprzedaży surowca ekologicznego.

W program działalności ekologicznej PROW (Z.7.D.3.) porady udzielane będą w zakresie wymogów i możliwości skorzystania ze wsparcia w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” PROW 2014-2020, jak i PROW 2007-2013 „Program rolnośrodowiskowy”, pakiet 2. „Rolnictwo ekologiczne”. Beneficjentami powyższych porad będą certyfikowani rolnicy ekologiczni, jak również rolnicy zainteresowani przedstawieniem gospodarstwa na ekologiczny system produkcji żywności.

W ramach obszaru zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych (Z.1.H.1.) zaplanowano udzielanie porad, których tematyka dotyczyć będzie zasad organizowania grup producentów rolnych, zasad funkcjonowania tych grup, możliwości pozyskania i wykorzystania środków pomocowych przeznaczonych dla grup producentów w ramach PROW 2014-2020 oraz

wdrażanie nowego prawodawstwa dla grup producentów rolnych. Rolnik dowie się o możliwościach wykorzystania środków pomocowych przeznaczonych dla grup producentów oraz wdrażania nowego prawodawstwa w ramach PROW 2014-2020 i zasadach dotyczących określenia możliwości wprowadzenia zgodnie z prawodawstwem zmian do planów biznesowych.

Wielu rolników jest zainteresowanych wytwarzaniem produktów spożywczych, na bazie surowców z własnego gospodarstwa, jednakże nie dysponują odpowiednim zapleczem. Takie osoby mogą skorzystać z infrastruktury inkubatora kuchennego oferującego różnorodne rozwiązania w kwestii przetwórstwa. W związku z powyższym w temacie (Z.7.H.2.) tworzenie sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego zaplanowano porady i lustracje.

Zaplanowano porady z zachowania bezpieczeństwa przy produkcji żywności w warunkach domowych (Z.7.H.4.).

W ramach zasad integrowanej produkcji (Z.7.L.1.) zaplanowane jest udzielanie porad w celu przybliżenia producentom prowadzenia integrowanej produkcji.

Z zasad integrowanej ochrony roślin (Z.7.L.2.) prowadzone będą lustracje gospodarstw i udzielane porady mające na celu upowszechnianie wśród rolników obowiązku stosowania zasad integrowanej ochrony jak również wskazywania znaczenia niechemicznych metod ochrony w kontekście minimalizowania zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz środowiska.

W zakresie tematu wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym (Z.7.L.5.) prowadzone będą wizyty w gospodarstwach i udzielane porady, które dotyczyć będą różnego rodzaju źródeł energii odnawialnej i zastosowania ich w swoich gospodarstwach.

W ramach zadania zaplanowano udzielanie rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich porady z zakresu ochrony środowiska. Porady udzielane będą w trakcie wizyt w gospodarstwach z zakresu kompleksowej ochrony środowiska: postępowania z odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi pochodzenia rolniczego oraz z azbestem, gospodarki wodno-ściekowej, właściwego postępowania ze środkami ochrony roślin oraz estetyki zagrody wiejskiej szeroko rozumianej.

W ramach tematu (Z.7.L.6.) gospodarka wodno-ściekowa oraz postępowanie z odpadami zaplanowano udzielenie porad.

W zakresie upowszechniania przepisów ustawy o ochronie zwierząt (Z.7.L.7.) udzielane będą porady i prowadzone lustracje w gospodarstwach, dotyczące głównie warunków utrzymania zwierząt gospodarskich oraz psów i kotów.

W temacie (Z.7.L.8.) w ramach innych działań na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa zaplanowano udzielenie porad bezpośrednio w gospodarstwach w ramach kompleksowej ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa, przeprowadzenie lustracji oraz zorganizowanie i przeprowadzenie konkursów pt. „Ekologia i ochrona środowiska”, „Człowiek i środowisko”, „Ekologia w domu i zagrodzie”, „Z ekologią na ty”.

Tab.13. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska – wg form

Lp.	Forma realizacji *	Liczba form	Liczba odbiorców
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1.	porada indywidualna		8605
2.	pokaz	13	
3.	demonstracja	18	
4.	konkurs	17	
5.	olimpiada	1	
6.	targi / wystawy	7	
7.	pozostałe	30	

Tab.14. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska – działalność doradcza wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka*)	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Łączna liczba odbiorców (c+e)
			Liczba form	Liczba odbiorców	
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>
Z.7.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	1925	-	-	1925
Z.7.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	5273	-	-	5273
Z.7.D.	Rolnictwo ekologiczne	148	-	-	148
Z.7.H.	Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku	80	-	-	80
Z.7.L.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	1179	-	-	1179

Tab.15. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska – działalność upowszechnieniowa wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka*)	Liczba form					
		Pokaz	Demonstracja	Konkurs***)	Olimpiada***)	Targi/wystawy	Pozostałe**)
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>
Z.7.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	3	14	3	-	1	-
Z.7.A.1.	Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej	3	12	3		1	

Z.7.A.2.	Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej		2				
Z.7.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	10	4	8	1	6	30
Z.7.B.1.	Technologia produkcji roślinnej	6	4				23
Z.7.B.2.	Technologia produkcji zwierzęcej			3		4	7
Z.7.B.4.	Poprawa stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych	4		3	1	2	
Z.7.B.5.	BHP			2			
Z.7.D.	Rolnictwo ekologiczne	-	-	2	-	-	-
Z.7.D.1.	Produkcja metodami ekologicznymi			2			
Z.7.L.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	-	-	4	-	-	-
Z.7.L.8.	Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa			4			

Zadanie 8.

Podjęmowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego

W ramach zadania „Podjęmowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego” zaplanowano udzielenie łącznie 638 porad, organizację konkursów, pokazów, imprez wystawienniczo-targowych oraz pozostałych form.

Każda z planowanych do udzielenia porad, jest ważna, ponieważ dotyczy istotnych tematów z zakresu omawianego zadania i zostanie udzielona konkretnemu odbiorcy, który oczekuje rzetelnej oceny i analizy problemu oraz racjonalnej, pragmatycznej porady. W 2018 roku największego zainteresowania oczekuje się z zakresu profilaktyki prozdrowotnej, estetyzacji wiejskiej zagrody, dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów i rękodzieła oraz tradycji kulinarnych.

Wielu mieszkańców obszarów wiejskich jest zainteresowanych sprzedażą oraz zakupem produktów tradycyjnych, dlatego w tym zakresie zostaną udzielone porady oraz przeprowadzone lustracje. Wielu wytwórców planuje wpisanie swoich wyrobów na listę produktów tradycyjnych. W związku z powyższym zaplanowano również pomoc w przygotowaniu wniosków, wypełnienie dokumentacji rejestrowej dla produktów i wytwórców.

Ze względu na zaistniałe zmiany w polskim prawodawstwie dotyczące legalnej sprzedaży produktów pierwotnych i przetworzonych udzielane będą porady z zakresu sprzedaży bezpośredniej.

Przypuszczalnie znacznie mniej osób będzie potrzebowało doradztwa z zakresu zachowania tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi, wyrobów artystów ludowych i żywności proekologicznej.

Zadanie będzie realizowane również poprzez przeprowadzenie pokazów wykonywania stroików okolicznościowych podczas Jarmarku Wielkanocnego i Adwentowego.

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego będzie organizatorem konkursów pt.: „Piękna zagroda” i „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów”.

Zaplanowano także imprezy wystawienniczo-targowe: „XXIV Barwy Lata – Dary Jesieni”, „IX Jarmark Wielkanocny”, „XI Jarmark Adwentowy”, „VIII Święto Gęsi na Krajnie” i „V Jesienny

Jarmark Ogrodniczy – Karp nie tylko na Święta”, które stanowią cenną formę promocji produktów kulinarnych i rękodzielniczych.

Tab.16.Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego wg form

Lp.	Forma realizacji*)	Liczba form	Liczba odbiorców
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1.	porada		638
2.	pokaz	6	
3.	konkurs	2	
4.	targi / wystawy	5	
5.	pozostałe	5	

Tab.17. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego– działalność doradcza wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka*)	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Łączna liczba odbiorców (c+e)
			Liczba form	Liczba odbiorców	
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>
Z.8.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	235			235
Z.8.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	149			149
Z.8.M.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego	254			254

Tab.18. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego – działalność upowszechnieniowa wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka*)	Liczba form					
		Pokaz	demonstracja	Konkurs***)	Olimpiada***)	Targi / wystawy	Pozostałe**)
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>
Z.8.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	-	-	1	-	-	-
Z.8.F.2.	Estetyzacja wiejskiej zagrody			1			
Z.8.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	-	-	-	-	-	5

Z.8.J.1.	Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych						5
Z.8.M.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzenia gospodarstwa rolnego	6	-	1	-	5	-
Z.8.M.1.	Dziedzictwo kultury materialnej wsi	6					
Z.8.M.2.	Zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi					1	
Z.8.M.3.	Twórczość ludowa					2	
Z.8.M.5.	Tradycje kulinarne			1		2	

Zadanie 9.

Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku

W zadaniu tym zaplanowano udzielenie 699 porad z rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich oraz upowszechniania rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej i promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca do wypoczynku.

W ramach tematu udzielane doradztwo będzie obejmowało zagadnienia związane z podejmowaniem i prowadzeniem działalności pozarolniczej. Porady będą dotyczyły procedury rejestracji działalności gospodarczej krok po kroku, analizy oraz wyboru odpowiedniej formy opodatkowania, uzależnionej od zakresu prowadzonej działalności oraz kwestii związanych z ubezpieczeniem społecznym. Doradztwo obejmowało będzie także możliwości rozwoju firmy.

Mieszkańcy obszarów wiejskich są żywo zainteresowani uczestnictwem w różnorodnych inicjatywach wpisujących się w ekonomię społeczną; z tego względu doradztwo skupi się na współpracy z lokalnymi organizacjami społecznymi i pomocy mieszkańcom w aktywizacji społeczno-gospodarczej. Z kolei zainteresowanie działalnością lokalnych grup działania kształtuje się na stałym poziomie. Zaplanowano też udzielanie porad wspierających zakładanie podmiotów, których działalność poza wymiarem ekonomicznym służy też integracji lokalnej społeczności.

Wśród wielu zagadnień związanych z tematyką rozwoju turystyki wiejskiej i agroturystyki w 2018 roku postanowiono skupić się przede wszystkim na rozpowszechnianiu wiedzy na temat gospodarstw opiekuńczych. Ta innowacyjna specjalizacja oferty gospodarstw rolnych cieszy się coraz większym zainteresowaniem ze strony rolników i może w przyszłości stanowić chętnie wybieraną przez klientów możliwość spędzenia jesieni życia.

Nadal najwięcej porad będzie dotyczyło bezpośrednio działalności agroturystycznej i turystycznej: zagospodarowania zagrody pod potrzeby turystów, aktualnych przepisów prawnych obowiązujących w turystyce wiejskiej, przygotowania bazy noclegowej i tworzenia ciekawej oferty turystycznej oraz możliwości pozyskania zewnętrznego finansowania planowanych działań. Zaplanowano również doradztwo dla rolników zainteresowanych utworzeniem zagrody edukacyjnej.

Istotną częścią działań podejmowanych przez doradców Ośrodka są lustracje, podczas których można, w miejscu prowadzonej przez klienta działalności, prawidłowo ocenić problem

i w najbardziej trafny sposób udzielić porady. Dane pozyskane podczas lustracji obiektów posłużą do wzbogacenia istniejącej internetowej bazy gospodarstw agroturystycznych, stanowiącej narzędzie do promocji obiektów w niej zarejestrowanych.

Promocja agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku będzie prowadzona również na imprezach wystawienniczo-targowych - między innymi na XIX Targach Turystyczno-Ogrodnich „Lato na Wsi”, podczas konkursu „Turniej Powiatów” oraz w audycjach RTV i na stronie internetowej Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego.

Tab.19. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku wg form

Lp.	Forma realizacji *	Liczba form	Liczba odbiorców
a	b	c	d
1.	porada indywidualna		699
2.	konkurs	1	
3.	targi / wystawy	1	

Tab.20. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku – działalność doradcza wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka*)	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Łączna liczba odbiorców (c+e)
			Liczba form	Liczba odbiorców	
a	b	c	d	e	f
Z.9.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	230	-	-	230
Z.9.N.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku /9/	469	-	-	469

Tab. 21. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku – działalność upowszechnieniowa wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka*)	Liczba form					
		Pokaz	demonstracja	Konkurs***)	Olimpiada***)	Targi / wystawy	Pozostałe**)
a	b	c	d	e	f	g	h
Z.9.N.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku	-	-	1	-	1	-
Z.9.N.4.	Promocje wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku			1		1	

Zadanie 10.

Współdziałanie w realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych

W ramach zadania zaplanowano udzielenie 2497 porad. W ramach tematyki dotyczącej zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywy azotanowej i ramowej dyrektywy wodnej zaplanowano udzielenie porad, których tematyka dotyczyć będzie głównie zasad prowadzenia produkcji rolniczej na obszarach zagrożonych zanieczyszczeniem azotem w świetle nowych przepisów prawnych. Podczas wizyt w gospodarstwach będą udzielane porady w zakresie dostosowania gospodarstw do wymogów planowanego do wdrażania w całej Polsce programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu oraz prawidłowego prowadzenia dokumentacji z tym związanej.

W ramach Programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013 i Działań rolno-środowiskowo-klimatycznych PROW 2014-2020 tematyka porad dotyczyć będzie głównie zagadnień prowadzenia pakietu rolnictwo zrównoważone w programie rolno-środowiskowo-klimatycznym oraz prowadzenia nawożenia zgodnego z planowanym wdrożeniem w całej Polsce programem działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu u rolników będących jednocześnie beneficjentami działania rolno-środowiskowo-klimatycznego. Porady będą dotyczyły także zasad i wymogów oraz prowadzenia niezbędnej dokumentacji w ramach poszczególnych pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych. Zainteresowanie pakietami działania rolno-środowiskowo-klimatycznego wśród rolników jest duże, a szczególnie w zakresie zmian wymagań uczestnictwa w tym działaniu. Działalność kształceniowa dotycząca realizacji zadań wynikających z Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego oraz przyszłego programu działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych będzie realizowana poprzez zorganizowanie i przeprowadzenie szkoleń stacjonarnych organizowanych przez wszystkie Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego.

W ramach tematu ochrona bioróżnorodności, w tym NATURA 2000 zaplanowane porady dotyczyć będą zagadnień związanych z ochroną gatunków zagrożonych, prowadzenia działalności rolniczej na obszarach Natura 2000, ochrony i pielęgnacji starych drzew owocowych czy zwalczaniu roślin inwazyjnych w tym Barszczu Sosnowskiego, stanowiących istotny problem w środowisku wiejskim.

Upowszechnianie informacji w tym zakresie będzie prowadzone na stronach internetowych Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego, audycjach RTV oraz artykułach w publikacjach periodycznych i nieperiodycznych wydawanych przez Ośrodek.

Tab.22. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych wg form

L.p.	Forma realizacji *	Liczba odbiorców
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
1.	porada indywidualna	2497

Tab. 23. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych – wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka*)	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Pozostałe**))	Łączna liczba odbiorców
			Liczba form	Liczba odbiorców		
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>
Z.10.O.	Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych	2497	-	-	-	2497
Z.10.O.1.	Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna	1452	-	-	-	1452
Z.10.O.2.	Program rolno-środowiskowy i Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne	1022	-	-	-	1022
Z.10.O.3.	Ochrona bioróżnorodności, w tym NATURA 2000	23	-	-	-	23

Zadanie 11.

Prowadzenie analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej

W ramach zadania zaplanowano udzielenie 4129 porad i wykonanie 899 opracowań. W obszarze rachunkowości rolnej zaplanowano porady dotyczące analizy wyników produkcyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych między innymi: analiza wyników produkcyjno-ekonomicznych gospodarstwa rolnego na podstawie Raportu Indywidualnego Gospodarstwa Rolnego, analiza wyników ekonomicznych gospodarstwa rolnego na podstawie Raportu Dynamicznego Gospodarstwa Rolnego, analiza możliwości rozwojowych gospodarstwa rolnego na podstawie Raportu Porównawczego Gospodarstwa Rolnego. W obszarze rachunkowości podatkowej zaplanowano porady dotyczące zasad rozliczania podatku VAT i podatku dochodowego z działalności pozarolniczej między innymi: zasady rozliczania podatku VAT na zasadach ogólnych, sporządzenie deklaracji podatkowej PIT-36, zasady rozliczania przychodów z działalności pozarolniczej, zasady odliczania podatku VAT od zakupu samochodu osobowego. Porady z ubezpieczeń społecznych i majątkowych dotyczą zasad zatrudniania pracowników i zasad podlegania ubezpieczeniu KRUS między innymi: omówienie zasad ubezpieczenia społecznego rolników, przedstawienie zasad zatrudniania pracowników w rolnictwie. W zakresie zarządzania gospodarstwem rolnym zaplanowano porady dotyczące opłacalności produkcji rolniczej, między innymi: przedstawienie zasad sporządzania kalkulacji dla produkcji roślinnej i zwierzęcej, szczegółowa analiza Raportów z działalności rolniczych – Agrokosztów. W pozostałych opracowaniach zaplanowano sporządzenie 139 założeń i opinii do prowadzenia działalności rolniczej oraz 760 ankiet dla potrzeb Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie.

Tab. 24. Analizy przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej wg form

L.p.	Forma realizacji*)	Liczba odbiorców
a	b	c
1.	porada indywidualna	4129
2.	pozostałe	899

Tab. 25. Analizy przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej wg form i tematów

Symbol tematu	Tematyka*)	Analiza	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Pozostałe**)
				Liczba form	Liczba odbiorców	
a	b	c	d	e	f	g
Z.11.C	Rachunkowość w gospodarstwach rolnych	-	3819	-	-	-
Z.11.C.1.	Rachunkowość rolna		2650			
Z.11.C.2.	Rachunkowość podatkowa		1036			
Z.11.C.3.	Ubezpieczenia społeczne oraz majątkowe		133			
Z.11.I	Zarządzanie gospodarstwem rolnym	-	310	-	-	899
Z.11.I.1.	Badanie koniunktury w rolnictwie					760
Z.11.I.2.	Wyliczanie dochodów kosztów, i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej		111			
Z.11.I.3.	Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym		199			139

C.2. Zadania odpłatne

W ramach zadań odpłatnych w 2018 roku planuje się zrealizować następujące rodzaje zadań:

- prowadzenie ksiąg rachunkowości – Polski FADN, ewidencji przychodów i rozchodów dla beneficjentów PROW 2014-2020 oraz ewidencji podatkowej dla podatku dochodowego i VAT. Z tego zakresu planuje się wykonać w sumie 1836 działań,
- prowadzenie działalności szkoleniowej niezwiązanej z realizacją zadań nieodpłatnych. W tym zakresie planuje się przeprowadzenie 111 szkoleń dla rolników nadających im uprawnienia do wykonywania zabiegów środkami ochrony roślin oraz zakupu środków ochrony roślin zaliczanych do toksycznych i bardzo toksycznych dla ludzi,
- organizacja 13 imprez o charakterze wystawienniczo-targowych upowszechniających wiedzę rolniczą, nowe technologie produkcji i promujących produkty i wyroby przetwórstwa rolno spożywczego oraz rozwój obszarów wiejskich,
- sporządzanie licznych opracowań takich jak: plany nawozowe lub plany przechowalnictwa nawozów naturalnych (580), plany działalności rolnośrodowiskowej, plany ekologiczne oraz dokumentacje przyrodnicze (350), dokumenty, plany, opracowania wymagane przy organizacji

i funkcjonowaniu grup producentów rolnych, grup producentów owoców i warzyw (6), wypełnianie wniosków i innych dokumentów niezbędnych do ubiegania się o przyznanie pomocy finansowanej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych (9829).

Liczba zaplanowanych zadań odpłatnych w 2018 roku jest szacunkowa i wynika z zapotrzebowania rolników.

Tab.26.A. Płatne usługi na rzecz gospodarstw rolnych

L.P	Rodzaj zadania	Jednostka miary	Liczba
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1.	Prowadzenie rachunkowości, w tym:	Liczba odbiorców ogółem w tym:	1836
1.a.	Książki rachunkowości – polski FADN polski	Liczba książek	1420
1.b.	Prowadzenie ksiąg rachunkowych (ewidencja przychodów i rozchodów dla beneficjentów PROW 2014-2020)	Liczba odbiorców	1
1.c.	Inne (prowadzenie ewidencji podatkowej dla podatku dochodowego i VAT)	Liczba odbiorców	415
6.	Sporządzanie planów nawozowych lub planów przechowalnictwa nawozów naturalnych	Liczba odbiorców	580
7.	Sporządzanie planów działalności rolno-środowiskowej, planów działalności ekologicznej oraz dokumentacji przyrodniczych, w tym:	Liczba odbiorców ogółem w tym:	350
7.a.	Plany działalności rolnośrodowiskowej	Liczba odbiorców	194
7.b.	Dokumentacja przyrodnicza	Liczba odbiorców	20
7.c.	Aktualizacje planu działalności rolnośrodowiskowo-klimatycznej, rolnośrodowiskowej	Liczba odbiorców	110
7.d.	Aktualizacje planu działalności ekologicznej	Liczba odbiorców	6
7.e.	Zmiana/korekta wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich i ONW, płatności rolnośrodowiskowo-klimatycznej, rolnośrodowiskowej lub ekologicznej	Liczba odbiorców	17
7.f.	Plany działalności ekologicznej	Liczba odbiorców	3
10.	Sporządzanie dokumentów, planów, opracowań wymaganych przy organizacji i funkcjonowaniu grup producentów rolnych, grup producentów owoców i warzyw	Liczba opracowań	6

Tab.26.C. Działalność szkoleniowa nie związana z realizacją zadań nieodpłatnych

L.P	Tytuł szkoleń / kursów	Liczba form	liczba uczestników
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1.	Szkolenie w zakresie stosowania środków ochrony roślin sprzętem naziemnym, z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie	106	3180

2.	Szkolenie w zakresie doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin	5	150
----	---	---	-----

Tab. 26.D. Wypełnianie wniosków i innych dokumentów niezbędnych do ubiegania się o przyznanie pomocy finansowanej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych

L.P	Tematyka wniosków	Liczba odbiorców
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
1.	Płatności bezpośrednie	9241
2.	Modernizacja gospodarstw rolnych	109
3.	Premie dla młodych rolników	65
4.	Dopłaty do materiału siewnego	300
5.	Restrukturyzacja małych gospodarstw	41
6.	Biznes plan	56
7.	Dofinansowanie na rozwój działalności pozarolniczej	11
8.	Przetwórstwo i marketing produktów rolnych	2
9.	postępowanie ofertowe	1
10.	Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej	2
11.	Inwestycje w gospodarstwach położonych na Natura 2000	1

Tab. 26.E. Organizacja targów, wystaw, pokazów, konferencji i innych przedsięwzięć upowszechniających wiedzę rolniczą, nowe technologie produkcji i promujących produkty i wyroby przetwórstwa rolno spożywczego oraz rozwój obszarów wiejskich

L.P	Tytuł przedsięwzięcia	Ogólna informacja o przedsięwzięciu
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
1.	XXVI Forum Pszczelarzy, Przysiek, 10 marca 2018 r.	- celem forum jest wymiana doświadczeń, zapoznanie się z najnowszymi wynikami badań naukowych i regulacjami prawnymi dotyczącymi pszczelarstwa. Forum skupia naukowców, producentów sprzętu pasiecznego oraz rzeszę właścicieli pasiek, dla których co roku jest pierwszą w sezonie okazją wymiany doświadczeń. Planowana liczba wystawców - 55, zwiedzających – ok. 1,5 tys. Organizator: KPODR w Minikowie i Regionalny Związek Pszczelarzy w Toruniu.
2.	IX Jarmark Wielkanocny, Przysiek, 24 marca 2018 r.	-celem imprezy jest promocja produktów lokalnych, tradycyjnych, regionalnych i rękodzieła ludowego w aspekcie tradycji i obrzędów związanych z okresem Świąt Wielkanocnych. Planowana liczba wystawców - 120, zwiedzających – 3 tys. Organizator: KPODR w Minikowie.
3.	XIX Targi Turystyczno-Ogrodnicze "Lato na Wsi", Minikowo, 12-13 maja 2018 r.	-celem imprezy jest zaprezentowanie mieszkańcom województwa kujawsko-pomorskiego pozarolniczej działalności na obszarach wiejskich, tradycji kulturowych, walorów przyrodniczych regionu, a także ekologicznych metod produkcji żywności i możliwość wykorzystania energii odnawialnej. Planowana liczba wystawców - 230,

		zwiedzających – 25 tys. Organizator: KPODR w Minikowie.
4.	XIX Regionalna Kujawsko-Pomorska Wystawa Trzody Chlewnej, III Regionalna Wystawa Zwierząt Futerkowych, Drobiu Ozdobnego i Gołębi Rasowych, Minikowo, 12-13 maja 2018 r.	-celem wystawy jest pokazanie gatunków, ras i odmian zwierząt utrzymywanych obecnie w kraju i regionie kujawsko-pomorskim oraz przedstawienie postępu hodowlanego w prezentowanych kategoriach zwierząt.
5.	XXXVII Dni Otwartych Drzwi - Targi Ogólnorolne, Zarzeczewo, 9-10 czerwca 2018 r.	-celem imprezy jest pogłębienie wiedzy z zakresu innowacji technicznych i technologicznych oraz wskazanie możliwości korzystania z programów wspierających rolnictwo i obszary wiejskie. Planowana liczba wystawców - 200, zwiedzających – 20 tys. Organizator: KPODR w Minikowie.
6.	XXII Kujawsko-Pomorskie Dni Pola - targi regionalne, Grubno, 16-17 czerwca 2018 r.	-celem jest zapoznanie rolników z najnowszymi osiągnięciami w zakresie hodowli roślin uprawnych. Planowana liczba wystawców - 180, zwiedzających – 20 tys. Organizatorzy: KPODR w Minikowie, Zespół Szkół rolniczych w Grubnie.
7.	XLI Międzynarodowe Targi Rolno-Przemysłowe AGRO-TECH, Minikowo, 30 czerwca-1 lipca 2018 r.	-celem imprezy jest prezentacja najnowszych rozwiązań technicznych oraz osiągnięć hodowlanych w produkcji roślinnej i zwierzęcej, a także wspieranie procesów modernizacyjnych i rozwojowych gospodarstw rolnych. Planowana liczba wystawców - 420, zwiedzających – 35 tys. Organizatorzy: KPODR w Minikowie, DLG – Niemieckie Towarzystwo Rolnicze.
8.	XIX Regionalna Kujawsko-Pomorska Wystawa Zwierząt Hodowlanych, Minikowo, 30 czerwca -1 lipca 2018 r.	- celem wystawy jest promowanie postępu hodowlanego, wymiana doświadczeń technologicznych i promocja polskiej hodowli. Organizatorzy: KPODR w Minikowie, związki i organizacje branżowe hodowców. Planowana liczba wystawców około 70.
9.	IX Miodowe Lato, Zarzeczewo, 12 sierpnia 2018 r.	- celem jest promocja miodów i innych produktów pasiecznych, popularyzacja spożycia miodów oraz uświadomienie uczestnikom ważnej roli pszczół i owadów zapylających w przyrodzie. Planowana liczba wystawców - 40, zwiedzających – 3 tys. Organizatorzy: KPODR w Minikowie i Regionalny Związek Pszczelarzy Ziemi Kujawsko-Dobrzyńskiej.
10.	XXIV Barwy Lata, Dary Jesieni, Przysiek, 8 września 2018 r.	- celem imprezy jest popularyzacja produktów regionalnych, tradycyjnych, rękodzieła ludowego oraz przedsiębiorczości na wsi. Planowana liczba wystawców-130, zwiedzających – 5 tys. Organizatorzy: KPODR w Minikowie, Oddział w Przysieku.
11.	V Jesienny Jarmark Ogrodniczy – Karp nie tylko na Święta, Minikowo, 16 września 2018 r.	– celem imprezy jest promocja konsumpcji karpia i produktów przetworzonych na jego bazie przez cały rok. W szczególności promocja spożywania produktów wysokiej jakości pochodzących od lokalnych wytwórców. Planowana liczba wystawców - 60, zwiedzających – 8 tys. Organizatorzy: KPODR w Minikowie i CGFP Ryby Sp. z o.o. (Gospodarstwo

		Rybackie w Ślesinie).
12.	VIII Święto Gęsi na Krajinie, Minikowo, 11 listopada 2018 r.	- impreza ma na celu wzrost świadomości konsumenckiej na temat spożycia gęsiny i jej walorów odżywczych. Ponadto daje możliwość zdobycia wiedzy na temat przygotowania potraw i produktów co przekłada się na wzrost zainteresowania zakupem i jednocześnie pozwala wypromować lokalnych wytwórców. Planowana liczba wystawców - 50, zwiedzających – 3 tys. Organizator: KPODR w Minikowie.
13.	XI Jarmark Adwentowy, Przysiek, 15 grudnia 2018 r.	12. XI Jarmark Adwentowy, Przysiek – 15 grudnia 2018r. - celem imprezy jest promocja produktów lokalnych, tradycyjnych, regionalnych i rękodzieła ludowego w aspekcie tradycji i obrzędów związanych z okresem Świąt Bożego Narodzenia. Planowana liczba wystawców - 100, zwiedzających – 2 tys. Organizator: KPODR w Minikowie.

C.3.Projekty i zadania zlecone

Tab. 27. Projekty i zadania zlecone

L.P	Tytuł projektu/ nr umowy	Cele	Produkty/ rezultaty	Okres realizacji	Źródła finansowania
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>
1.	„Bukiet z pól. Kampania informacyjno-edukacyjna na rzecz zatrzymania spadku różnorodności biologicznej w krajobrazie rolniczym”.	Upowszechnienie dobrych praktyk rolniczych, przyjaznych różnorodności biologicznej, budowanie poparcia społecznego dla ochrony przyrody.	Produkty: Artykuły w wydawnictwie „Wieś Kujawsko-Pomorska”-8, Artykuły na stronie internetowej KPODR w Minikowie - 8, Konferencja wojewódzka dla 50 osób, Warsztat dla 10 osób. Rezultaty: Promocja zrównoważonego rozwoju, Ochrona bioróżnorodności w krajobrazie rolniczym.	III 2017- VI 2018	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
2.	Zielona opieka – gospodarstwa opiekuńcze w woj. kujawsko-pomorskim, Umowa nr UM_EF.433.1.047.2016, Województwo Kujawsko-Pomorskie (wniosek składany do Urzędu Marszałkowskiego), KPODR jest liderem projektu	Zwiększenie dostępności usług opiekuńczo-aktywizujących dla 225 osób niesamodzielnych w formie pobytu dziennego w 15 gospodarstwach opiekuńczych poprzez utworzenie 75 miejsc na obszarach wiejskich w województwie kujawsko-pomorskim (na terenie powiatów: brodnickiego, mogileńskiego, świeckiego, tucholskiego i wąbrzeskiego) oraz podniesienie kompetencji w zakresie usług opiekuńczych 30 osób do czerwca 2018 roku	Produkty: 225 os. niesamodzielnych korzystających z opieki, 30 os. uczestniczących w kursie opiekuna osób starszych i niepełnosprawnych. Rezultaty: Utworzenie i funkcjonowanie miejsc świadczących usługi społeczne dla 75 osób, Podniesienie kompetencji 30 osób w zakresie opieki nad osobami starszymi.	IX 2016 – VI 2018	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 9 Solidarne społeczeństwo, Działanie 9.3 Rozwój usług zdrowotnych i społecznych, Poddziałanie 9.3.2 Rozwój usług społecznych

3.	Usługi rozwojowe dla przedsiębiorstw. Koordinator – Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie jest jednym z czterech partnerów.	Wsparcie dostępu do usług rozwojowych dla przedsiębiorstw	Produkty: 6076 osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, 1457 mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie. Rezultaty: 30% osób uzyska kwalifikacje lub nabędzie kompetencje po opuszczeniu programu, 1015 mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw zrealizuje swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie.	I 2017 – XII 2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 8 Aktywni na rynku pracy Działanie 8.5 Rozwój Pracowników i przedsiębiorstw MŚP w regionie Poddziałanie 8.5.1 Wsparcie dostępu do usług rozwojowych Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie
4.	„Ekologizacja wsi woj. kujawsko-pomorskiego, kształtowanie postaw i zachowań społeczeństwa wiejskiego poprzez wdrażanie w życie tzw. Dobrej Kultury Rolnej”	Nadrzędnym celem programu jest edukacja ekologiczna skierowana do wszystkich grup społecznych i wiekowych, zamieszkujących zarówno wieś jak i jego obrzeża, ale głównie ukierunkowana jest na edukację dorosłych mieszkańców wsi. do których zdecydowanie najtrudniej dotrzeć. Celem przedsięwzięcia jest zatem,	Produkty: Konferencja wojewódzka – 50 osób. Konkurs o zasięgu wojewódzkim – 1 dla 8 gospodarstw. Konkurs o zasięgu gminnym – 8 w ośmiu gminach dla 120 gospodarstw.	II 2018 - 30 XII 2018	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego

		podnoszenie wiedzy, oddziaływanie na świadomość ekologiczną, wdrażanie programów rolno-środowiskowych, wdrażanie w życie obowiązujących przepisów prawa polskiego a zrazem unijnego w zagadnieniach dotyczących ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Dodatkowe cele to: 1. Wypracowanie właściwych nawyków i kształtowanie proekologicznych postaw wobec środowiska naturalnego. 2. Propagowanie zdrowego stylu życia. 3. Zapobieganie zanieczyszczeniom punktowym i obszarowym w celu ochrony wody, gleby, powietrza i krajobrazu przyrodniczego. 4. Promocja rolnictwa ekologicznego i integrowanego. 5. Skoncentrowanie się na najważniejszych problemach związanych z ochroną środowiska oraz trwałym i zrównoważonym rozwojem w skali lokalnej, przy wykorzystaniu różnych efektywnych i dostępnych metod edukacyjnych. 6. Propagowanie nowych proekologicznych wzorców korzystania z zasobów środowiska.	Szkolenia dla uczestników konkursu – 16 szkoleń w 8 gminach dla 240 osób. Pokaz kompostowania odpadów organicznych – 8 pokazów w 8 gminach dla 120 osób. Prowadzenie 120 demonstracji dotyczących ekologicznego zagospodarowania zagrody wiejskiej (estetyka zagrody, sanitacja, gospodarka odpadami, profilaktyka zdrowia, ochrona krajobrazu). Rezultaty: Projekt skierowany do docelowej grupy gospodarstw rolnych zlokalizowanych na terenie woj. k-p w 8 wybranych gminach po 15 w każdej. Programem objętych zostało 120 gospodarstw, w których realizowana będzie kompleksowa ochrona środowiska związana z ograniczeniem wpływu zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego i socjalno - bytowego do środowiska. W tym celu opracowane zostaną dla każdego gospodarstwa programy naprawcze. W ramach programu każde gospodarstwo prowadzić będzie selektywną zbiórkę odpadów		w Minikowie
--	--	---	---	--	-------------

		7. Wdrażanie w życie Dobrej Kultury Rolnej. 8. Wykorzystanie energii odnawialnej na poziomie gospodarstwa. 9. Wdrażanie w życie obowiązujących przepisów prawnych dot. ochrony środowiska, pomocnych przy realizacji programów gminnych i powiatowych dot. wody, gleby, powietrza i krajobrazu.	z wydzieleniem i oznaczeniem odpadów niebezpiecznych, założy kompostownik, zadba o szeroko rozumianą estetykę zagrody, dokona nowych nasadzeń itd.		
5.	„Promocja żywności proekologicznej na rynku konsumenckim”	Edukacja rolników z zakresu rolnictwa ekologicznego bezpiecznego dla środowiska, promowanie produktów ekologicznych ułatwienie dostępu po produkty ekologiczne.	Produkty: Konferencja wojewódzka– dla 50 osób. Szkolenia - 8 szkoleń dla 160 osób. Warsztaty ekologiczne- 3 dla 60 osób. Promocja produktów ekologicznych na wystawie targowej „Lato na wsi” – 1 stoisko informacyjno-promocyjne. Rezultaty: Wzrost świadomości rolnika w tematyce związanej z przestawianiem produkcji konwencjonalnej na ekologiczną oraz odbiorców czyli konsumentów umiejących odróżnić produkty od siebie. Promocja tych produktów na rynku. Zapoznanie odbiorców z obowiązującymi przepisami prawnymi dot.	1 II 2018 – 30 XI 2018	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie

			rolnictwa ekologicznego. Oraz nowym oznakowaniem.		
6.	„Ogólnopolskie spotkania ekologiczne” oraz Imprezy Ekologiczne	Podniesienie stanu świadomości ekologicznej, uwrażliwienie uczestników na problemy związane z rozwojem obszarów wiejskich oraz ze stanem i ochroną środowiska naturalnego w regionie i w Polsce, ukształtowanie postawy otwartej na rozwiązywanie problemów środowiskowych i działania proekologiczne.	Produkty: Forum Ochrony Środowiska – konferencja ponad wojewódzka nt. „Zarządzanie gospodarką odpadami w świetle obowiązujących przepisów prawnych” dla 50 osób. Materiały konferencyjne nt. „Zarządzanie gospodarką odpadami w świetle obowiązujących przepisów prawnych” -250 szt. Rezultaty: Wzorem lat ubiegłych zaplanowano konferencję ponad wojewódzką przeznaczoną dla samorządowców naszego województwa i województw ościennych, przybliżającą gospodarkę odpadami w tym odpadami niebezpiecznymi oraz zmianami zachodzącymi w prawodawstwie.	1 IV 2018 – 30 IX 2018	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie
7.	„Edukacja z zakresu ekologii i ochrony środowiska dla mieszkańców obszarów wiejskich woj. kujawsko-pomorskiego”	- przekazanie wiedzy z zakresu ekologii i ochrony środowiska na obszarach wiejskich, - wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju na obszarach wiejskich, - wskazanie problemu jakim są rośliny inwazyjne, - szukanie właściwych metod	Produkty: Przygotowanie i przeprowadzenie 14 szkoleń oraz organizacja 1 konferencji dla 50 osób. Rezultaty: 14 Szkolenia – dla 280 osób 1 Konferencja - dla 50	III 2018 – 30 XI 2018	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu Kujawsko-Pomorski Ośrodek

		zapobiegawczych i walki z nimi, - doskonalenie wiedzy rolników w tym zakresie	rolników.		Doradztwa Rolniczego w Minikowie
8.	Konkursy	Upowszechnianie wiedzy w proekologicznej wszystkim chętnym mieszkańcom wsi i miast na różnego rodzaju targach, festynach itd. oraz rozwijanie wiedzy , świadomości i wrażliwości z zakresu ochrony środowiska i edukacji ekologicznej.	Produkty: Konkursy – 5 (Minikowo, Zarzeczewo), dla 1000 osób, przewidziano po 40 nagród na każdy konkurs Rezultaty: Konkursy opracowane w formie pytań testowych skierowane zostaną do osób uczestniczących w imprezach organizowanych przez KPODR. Działania konkursowe mają na celu nie tylko sprawdzenie wiedzy ekologicznej ale także jej pogłębienie. Rezultat stanowią będą osoby , które prawidłowo odpowiedzą na pytania konkursowe i otrzymają nagrody rzeczowe w postaci drzewek i krzewów	1 V 2018 – 30 IX 2018	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu Kujawsko- Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie

C.4. Operacje realizowane w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR)

Zadania wykonywane w ramach SIR w 2018 roku wynikają z zapisów o których mowa w art.55 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2017 r. poz. 562, z późn. zm.), w celu wsparcia funkcjonowania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 w zakresie Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, oraz realizacji Planu operacyjnego KSOW na lata 2018-2019 na poziomie województwa w tym:

1. Realizację zadań KSOW w województwie wykonywanych w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, w tym zadań polegających na współpracy w ramach sieci europejskiego partnerstwa innowacyjnego, tj.:
 - współpracy z CDR w zakresie realizacji zadań na rzecz wspierania innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich w ramach SIR w szczególności przy prowadzeniu baz danych;
 - identyfikacji potrzeb i problemów związanych z funkcjonowaniem SIR w województwie oraz zgłaszaniu ich do CDR,
 - ułatwianiu tworzenia sieci kontaktów pomiędzy partnerami KSOW w ramach SIR w województwie,
 - wsparciu tworzenia i organizacji grup operacyjnych na rzecz innowacji oraz opracowywania przez nie projektów na terenie województwa,
 - gromadzeniu, rozpowszechnianiu, przekazywaniu do CDR i udostępnianiu społeczeństwu wyników badań naukowych i prac rozwojowych dotyczących innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich, a także informacji na temat wdrażania nowych rozwiązań w zakresie tych innowacji w województwie,
 - podnoszeniu poziomu wiedzy i umiejętności partnerów KSOW oraz podmiotów tworzących grupy operacyjne, działających w ramach SIR w województwie, w zakresie przygotowania i realizacji operacji w ramach dwuletnich planów operacyjnych i w ramach działania „Współpraca”, wykorzystujących wyniki badań naukowych i prac rozwojowych dotyczących innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich,
 - współpracy z grupami operacyjnymi EPI;
 - promocji SIR i informowaniu społeczeństwa o SIR w województwie we współpracy z jednostkami regionalnymi;
 - uczestnictwo w wojewódzkich grupach roboczych i grupach tematycznych KSOW,
 - realizacji czynności związanych z wdrażaniem Planu operacyjnego KSOW na lata 2018-2019 w zakresie SIR,

- współpracy z CDR przy opracowaniu dwuletniego sprawozdania na temat realizacji Planu operacyjnego KSOW na lata 2016-2017 w zakresie SIR, jednej półrocznej informacji na temat realizacji Planu operacyjnego na lata 2018-2019 w zakresie dot. SIR oraz rocznego sprawozdania z realizacji planu działania na 2017 r.

2. realizacji operacji własnych na poziomie wojewódzkim w ramach Planu operacyjnego KSOW na lata 2018-2019,

3. Realizacji operacji przez partnerów krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Planu operacyjnego KSOW na lata 2018- 2019.

Zaproponowane do realizacji w 2018 roku operacje własne będą dotyczyły działania 5 – „Poszukiwanie partnerów KSOW do współpracy w ramach działania „Współpraca”, o którym mowa w art. 3 ust.1 pkt. 13 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW w ramach PROW na lata 2014-2020 oraz ułatwianie tej współpracy”.

Tworzenie nowych grup operacyjnych oraz przygotowanie przez nie projektów z wnioskami o dofinansowanie z działania „Współpraca” będzie dla pracowników SIR w województwie priorytetem.

Tab. 28. Operacje własne planowane do realizacji w ramach SIR

L.p.	Tytuł/nazwa operacji	Cel i przedmiot operacji	Wskaźniki realizacji operacji (nazwa i jednostka miary oraz wartości)	Okres realizacji	Budżet brutto operacji	Źródła finansowania
a	b	c	d	e	f	g
1.	Produkcja wołowiny w systemie QMP	Celem operacji jest przedstawienie hodowcom żywca wołowego czynników, które mają wpływ na efektywność ekonomiczną chowu bydła mięsnego. Przedstawienie korzyści jakie daje produkcja certyfikowanej wołowiny QMP. Wyżej wymienione cele realizowane będą poprzez przekazanie od strony teoretycznej i praktycznej wiedzy z zakresu organizacji produkcji, przedstawienie sektorów decydujących o efektywności ekonomicznej tj. rozród, zakup i wychów cieląt, genetyka, żywienie, profilaktyka chorób, skala produkcji, rodzaj produkowanej	Konferencja – 1, uczestników - 40. Warsztaty – 1, uczestników - 30	I-III kw. 2018r.	24500, 00 PLN	Pomoc techniczna w ramach PROW 2014-2020

		wołowiny, miejsce sprzedaży. Część praktyczna w gospodarstwie, gdzie na jego przykładzie przedstawiony zostanie system chowu bydła. Operacja ma na celu motywowanie uczestników do wspólnego działania na rzecz produkcji żywca wołowego, wystandaryzowanego, specjalnie wyselekcjonowanych ras bydła, hodowanych z myślą o mięsie kulinarnym, a przez to poprawienie opłacalności produkcji.				
2.	Wspieranie procesu tworzenia partnerstwa na rzecz innowacji w serowarstwie.	Celem ogólnym jest tworzenie płaszczyzny wymiany doświadczeń i praktyk w zakresie produkcji serów oraz wdrożenie założeń w zakresie poszukiwania i nawiązywania partnerstw pomiędzy producentami (rolnikami), przetwórcami, środowiskiem naukowym i badawczym w celu wzmocnienia ich siły przetargowej, czego rezultatem ma być zwiększona obecność rynkowa tych podmiotów	Wyjazd studyjny – 1, uczestników – 25. Warsztaty – 1, uczestników – 25.	I-IV kw. 2018 r.	32100,00 PLN	Pomoc techniczna w ramach PROW 2014-2020
3.	Spełnienie wymogów środowiskowych i odpowiednie bilansowanie żywienia warunkiem poprawy dochodowości gospodarstw produkujących mleko	Podstawowym celem operacji będzie przedstawienie producentom mleka obowiązujących wymogów w zakresie dobrostanu zwierząt jako jednego z warunków wpływających na zdrowotność i wydajność zwierząt. Przedstawione zostaną również zasady bilansowania, sporządzania i konserwacji pasz dla poszczególnych grup technologicznych .	Konferencja -1 , uczestników – 50. Warsztaty – 50 uczestników.	II – IV kw.	23400,00 PLN	Pomoc techniczna w ramach PROW 2014-2020

D. Współpraca z innymi instytucjami i samorządem

Tab.29. Współpraca z instytucjami i samorządem

L.p.	Nazwa instytucji	Przedmiot/ cel współpracy
Instytucje krajowe		
1.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	- bieżąca współpraca w zakresie obsługi rolników składających wnioski o dofinansowanie i płatności dotyczące m.in. płatności bezpośrednich do gruntów rolnych, rolno-środowiskowo-klimatycznych, wnioski o pomoc kłęskową oraz innych działań PROW 2007-2013, PROW 2014-2020 - organizacja i prowadzenie szkoleń dla rolników - stoiska informacyjno-promocyjne na targach, dożynkach - konsultacje dotyczące sporządzania dokumentacji rejestracyjnej dla grup producentów rolnych - wymiana broszur, ulotek i plakatów związanych z dopłatami, działaniami oraz rozpowszechnianie ich wśród rolników - przekazywanie komunikatów beneficjentom dotyczących różnych działań uruchamianych przez ARiMR
2.	Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa	- merytoryczne wsparcie dotyczące między innymi obrotu ziemią rolną - organizacja i prowadzenie szkoleń - upowszechnianie informacji - współpraca w ramach działań prowadzonych przez KOWR - konsultacje w sprawie opinii wydawanych przy zakupie gruntów rolnych dla osób nie posiadających odpowiednich kwalifikacji rolniczych - konsultacje dotyczące informacji w zakresie warunków udzielania dopłat do materiału siewnego oraz składania deklaracji na fundusze promocji przez producentów - bieżąca współpraca w zakresie obsługi rolników - stoiska informacyjno-promocyjne na targach - upowszechnianie analiz ekonomicznych - wymiana informacji na temat sytuacji w rolnictwie
3.	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych	- merytoryczne wsparcie w dziedzinie ubezpieczeń społecznych rolników - konsultacje dotyczące warunków przejścia na emerytury rolnicze - współpraca w zakresie obsługi rolników - stoiska informacyjno-promocyjne na targach - organizacja szkoleń - współpraca w zakresie realizacji powiatowych eliminacji Olimpiady Wiedzy Rolniczej - współorganizowanie konkursów „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne” i „Konkurs Wiedzy o Bezpieczeństwie Pracy w Indywidualnym Gospodarstwie Rolnym”

		- przekazywanie komunikatów, informacji wydawanych przez KRUS beneficjentom – tablica ogłoszeń
4.	Banki, banki spółdzielcze, banki zrzeszające banki spółdzielcze oraz izba gospodarcza zrzeszająca banki spółdzielcze	- sporządzanie planów inwestycji na przedsięwzięcia rolnicze objęte kredytowaniem - upowszechnianie informacji - bieżąca wymiana informacji na temat warunków kredytowania rolnictwa - współpraca w zakresie powiatowych eliminacji Olimpiady Wiedzy Rolniczej - współpraca w zakresie organizacji szkoleń, konferencji - działania informacyjno-promocyjne - współpraca w zakresie obsługi rolników - udział w posiedzeniach i spotkaniach
5.	Izby rolnicze oraz Krajowa Rada Izb Rolniczych 1. Kujawsko-Pomorska izba Rolnicza	- prezentowanie informacji dotyczących bieżącej sytuacji w rolnictwie - udział w posiedzeniach i spotkaniach - współpraca w zakresie realizacji powiatowych eliminacji Olimpiady Wiedzy Rolniczej - prezentowanie informacji dotyczących bieżącej sytuacji w rolnictwie na posiedzeniach delegatów, w tym warunków pozyskiwania środków na działania w ramach PROW - współpraca w ramach komisji klęskowych - współpraca w zakresie organizacji szkoleń i obsługi rolników - wymiana informacji - stoiska informacyjno-promocyjne na targach
6.	Regionalne zarządy gospodarki wodnej: 1. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku 2. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie 3. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu	- merytoryczna współpraca w zakresie Obszarów Szczególnie Narażonych (OSN) - pomoc rolnikom w interwencjach dotyczących regulacji stosunków wodnych na terenie powiatu - udział w posiedzeniach i spotkaniach konsultacyjnych - współpraca w opracowywaniu zleceń - udział w szkoleniach
7.	Placówki oświatowe w zakresie prowadzenia szkoleń zawodowych wynikających z potrzeb lokalnego rynku pracy	- współpraca w organizowaniu kursu na wykonywanie zabiegów środkami ochrony roślin dla uczniów klas ostatnich i absolwentów szkoły - pośrednictwo dotyczące możliwości podnoszenia kwalifikacji rolniczych wynikających z konieczności realizacji zobowiązań oraz poprawy organizacji pracy w gospodarstwie rolnym poprzez korzystanie z dostępnych kursów - wydawanie poświadczeń nabycia określonych umiejętności i uprawnień, m.in. ukończenia kursu przysposobienia rolniczego

8.	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	- merytoryczna współpraca w zakresie nowego prawa wodnego - współpraca nawiązywana będzie w miarę potrzeb
9.	Lokalne i regionalne organizacje wspierania przedsiębiorczości 1. Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego 2. Klaster Spółdzielczy „Spizarnia Kujawsko-Pomorska” 3. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości 4. Agro Klaster Kujawy - Stowarzyszenie Na Rzecz Innowacji i Rozwoju 5. Lokalne Grupy Działania (np. LGD Partnerstwo Dla Ziemi Kujawskiej) 6. Kujawsko-Pomorska Organizacja Turystyczna	- partnerstwo na rzecz realizacji projektu “Zielona opieka – gospodarstwa opiekuńcze w woj. Kujawsko-Pomorskim” - współpraca w działaniu na rzecz rozwoju lokalnej społeczności zamieszkałej na terenie działania LGD - uczestnictwo w Krajowym Systemie Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw - współpraca w promowaniu wizerunku województwa kujawsko-pomorskiego jako regionu o wysokim potencjale turystycznym - wymiana doświadczeń i informacji - udział w posiedzeniach, zebraniach i spotkaniach organizowanych przez LGD - organizacja stoisk promocyjnych na niektórych imprezach - obecność LGD na imprezach targowych organizowanych przez KPODR - współpraca w zakresie realizacji szkoleń, projektów i działań PROW - upowszechnianie informacji na temat realizowanych działań wspierających przedsiębiorczość - współpraca dotycząca programów pomocowych dla mieszkańców powiatu
10.	szkoły, szkoły wyższe, jednostki badawczo-rozwojowe i placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk <u>SZKOŁY</u> 1. Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Samostrzelu 2. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Bydgoszczy, Sypniewie, Kowalu, Starym Brześciu 3. Zespół Szkół Rolniczych w Grudziądzu 4. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Praktycznego w Aleksandrowie Kujawskim, Grubnie 5. Technikum Rolnicze w Zespole Szkół w Skępem, Dobrzyniu nad Wisłą 6. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie, Przemystce 7. Zespół Szkół nr 2 w Golubiu-Dobrzyniu 8. Zespół Szkół Licealnych	- rolnictwo ekologiczne/ promocja i edukacja w zakresie rolnictwa ekologicznego - ochrona środowiska/ prowadzenie wykładów nt. bioróżnorodności, wpływu obcych gatunków na florę i faunę Polski - udostępnianie sal wraz z wyposażeniem na potrzeby organizacji szkoleń, olimpiad wiedzy rolniczej - współpraca dotycząca organizacji szkoleń, konferencji, olimpiad - udział w targach, spotkaniach i posiedzeniach - stoiska informacyjno-promocyjne na targach oraz działania informacyjne - transfer wiedzy między instytucjami - propagowanie edukacji rolniczej - prowadzenie wykładów wg potrzeb zgłaszanych przez zespoły szkół, centra kształcenia praktycznego m.in. z zakresu produkcji roślinnej, ogrodnictwa, technologii sadowniczej, stosowania środków ochrony roślin - prowadzenie szkoleń polowych w oparciu o kolekcję odmian Kujawsko-Pomorskich Dni Pola w Grubnie - konsultacje dotyczące monitoringu agrofagów, stanu odżywienia roślin, kondycji przechowywanych owoców - demonstracje upowszechnieniowe i wdrożeniowe - organizacja i prowadzenie konkursów - organizacja stoisk i prezentacji promujących postęp biologiczny - organizacja doskonalenia zawodowego doradców - organizacja i udział w realizacji projektów

	i Agrotechnicznych w Tucholi 9. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Kościelcu, Kobylnikach <u>JEDNOSTKI BADAWCZO-ROZWOJOWE</u> 1. Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach 2. Instytut Zootechniki - Państwowy Instytut Badawczy – Kołuda Wielka 3. Stacja Zasobów Genetycznych Drobiu Wodnego Instytutu Zootechniki - Państwowy Instytut Badawczy w Dworzyskach 4. Państwowy Instytut Weterynaryjny - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach 5. Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach 6. Instytut Zootechniki - Państwowy Instytut Badawczy Balice koło Krakowa 7. Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie 8. Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach 9. Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu 10. Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego w Warszawie 11. Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Państwowy Instytut Badawczy, Oddział w Jadwisinie 12. Przemysłowy Instytut Maszyn Rolniczych 13. Zakład Doświadczalny Oceny Odmian w Głębokim 14. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy 15. Rada Grudziądzka Federacji	- zapoznanie młodzieży z zadaniami KPODR - rozpowszechnianie informacji na temat kursów kwalifikacyjnych, rozpowszechnianie ulotek informacyjnych - udział młodzieży szkół rolniczych w szkoleniach organizowanych przez PZDR - prowadzenie ksiąg rachunkowych Polskiego FADN zgodnie z umową, upowszechnianie wyników rachunkowości rolnej wśród rolników
--	--	---

	Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT <u>SZKOŁY WYŻSZE</u> 1. Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy 2. Uniwersytet Rolniczy w Krakowie 3. Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy 4. Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu 5. Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy 6. Politechnika Łódzka 7. Uniwersytet Łódzki, Szczeciński 8. Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu	
11.	Jednostki administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego 1. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi 2. Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego 3. Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy 4. Urzędy Gmin, Urzędy Miast, Urzędy Miasta i Gmin 5. Urzędy Skarbowe 6. Sądy Rejonowy w Bydgoszczy i w Nakle n. Notecią 7. Urząd Kontroli Skarbowej w Bydgoszczy 8. Starostwa Powiatowe 9. Izba Skarbowa w Bydgoszczy 10. Wojewódzki Inspektorat Weterynarii w Bydgoszczy oraz Powiatowe Inspektoraty Weterynarii 11. Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej i Artykułów Rolno-Spożywczych w Bydgoszczy 12. Wojewódzki Fundusz Ochrony	- współpraca w zakresie realizacji projektu „Zielona opieka – gospodarstwa opiekuńcze w woj. Kujawsko-pomorskim” oraz na rzecz poprawy dostępności do usług opiekuńczych na obszarach wiejskich - wspólne działania na rzecz promocji i rozwoju agroturystyki, turystyki wiejskiej, dziedzictwa kulinarnego, promocji sprzedaży bezpośredniej - udział w Radzie Rolnictwa Ekologicznego przy MRiRW / wspieranie przedsięwzięć służących rozwojowi rolnictwa ekologicznego i konsultowanie propozycji rozwiązań systemowych w rolnictwie ekologicznym - rolnictwo ekologiczne/ wymiana doświadczeń oraz doradztwo w zakresie rolnictwa ekologicznego - współpraca w zakresie działalności edukacyjnej, szkoleniowej prowadzonej w temacie rolnictwa ekologicznego - rolnictwo ekologiczne/ współpraca w zakresie promocji rolnictwa ekologicznego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego - monitoring gatunkowy Barszczu Sosnowskiego na terenie ścieżki dydaktyczno-przyrodniczej - ochrona środowiska/ rolnictwo ekologiczne/ działalność edukacyjna i promocyjna w zakresie ochrony środowiska i promocji ekologicznych metod produkcji żywności - monitoring stanu środowiska w województwie kujawsko-pomorskim - współpraca dotycząca właściwego nawożenia, badania warzyw i gleby - współpraca w ramach wdrażania w gospodarstwach rolnych kompleksowej ochrony środowiska ze szczególnym uwzględnieniem selektywnej zbiórki odpadów w tym odpadów niebezpiecznych - przekazywanie do zarządu powiatu corocznych informacji dotyczących Strategii Rozwoju Powiatu i realizacji celów strategicznych dotyczących działalności Ośrodka Doradztwa Rolniczego - udział w komisjach rolnictwa, konkursowych, kłeskowych, posiedzeniach rad gmin, spotkaniach, zebraniach

	Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu 13. Stacje Sanitarно-Epidemiologiczne 14. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy 15. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Oddziały Terenowe 16. Państwowa Inspekcja Pracy/ Okręgowy Inspektorat Pracy w Bydgoszczy 17. Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu 18. Stacja Doświadczalnictwa Oceny Odmian w Chrzastowie 19. Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Bydgoszczy 20. Ośrodki Pomocy Społecznej 21. Regionalna dyrekcja Ochrony Środowiska 22. Samorządy powiatowe i gminne woj. kujawsko-pomorskiego 23. Starostwa powiatowe	wiejskich, dożynkach itp. - współpraca przy organizacji powiatowych eliminacji Olimpiady Wiedzy Rolniczej - współpraca przy organizacji szkoleń, konferencji - współpraca z urzędami, starostwami w zakresie związanym z rolnictwem, ochroną środowiska, obszarami wiejskimi i promocją regionu - prezentowanie informacji dotyczących bieżącej sytuacji w rolnictwie na posiedzeniach rad gmin oraz wybranych komisji wymienionych rad - udział w gminnych komisjach oceniających straty w uprawach polowych spowodowane złymi warunkami pogodowymi (komisje kłęskowe) oraz komisjach ds. szacowania strat przez zwierzyńę leśną - organizowanie stoisk informacyjnych na imprezach organizowanych cyklicznie przez gminy np. dożynki - udział w komisji oceniającej gospodarstwa w konkursie „Rolnik powiatu lipnowskiego” - konsultacje w sprawie interpretacji prawodawstwa dotyczącego organizowania grup producentów rolnych - budowanie sieci współpracy z lokalnym samorządem - wspólna promocja dziedzictwa kulturowego oraz kulinarnego - wspólna promocja powiatu oraz zachęcanie mieszkańców do podejmowania działań aktywizujących - współpraca z zakresu promowania i kultywowania dziedzictwa kulinarnego - udział w sesjach rady miasta - udział przedstawicieli władz samorządowych w pokazach, olimpiadach - omawianie bieżących spraw w rolnictwie np. zagrożenie ASF, stawki dopłat bezpośrednich, dopłaty do materiału siewnego itp. - dyżury doradców w Urzędach Gmin - współpraca w zakresie organizacji targów i innych imprez rolniczych m.in. Targów Turystyczno-Ogrodniczych „Lato na Wsi”, Kujawsko-Pomorskich Dni Pola w Grubnie, Festynu Barwy Lata, Dary Jesieni - współorganizacja konkursów - badania ankietowe
12.	Związki zawodowe i społeczno-zawodowe organizacje rolników 1. Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka 2. Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS” 3. Kujawsko-Pomorski Związek Hodowców Bydła 4. Polski Związek Hodowców i Producentów	- współpraca oraz doradztwo w zakresie rolnictwa ekologicznego - udział w uroczystościach organizowanych przez koła gospodyń, w spotkaniach okolicznościowych - pomoc przy organizowaniu wyjazdów na targi organizowane przez KPODR - współpraca odnośnie przechowywania i przygotowania komponentów pasz dla zwierząt - współorganizacja i udział w konferencjach, szkoleniach, konkursach, spotkaniach - udział w spotkaniach i posiedzeniach, imprezach tematycznych i okolicznościowych - czynnik doradczy w negocjacjach cenowych - współpraca podczas targów i wystaw zwierząt futerkowych i drobnego inwentarza m.in. poprzez uczestnictwo w komisjach oceny zwierząt

Bydła Mięsnego 5. Regionalny Związek Hodowców Owiec i Kóz 6. Krajowy Związek Hodowców Szynszyli z siedzibą w Myślenicach 7. Polski Związek Hodowców Gołębi Rasowych i Drobnego Inwentarza 8. Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt 9. Wojewódzki Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych 10. Regionalny Związek Pszczelarzy Ziemi Kujawsko-Dobrzyńskiej we Włocławku 11. Stowarzyszenie rolników „STOROL” w Kowalewie Pomorskim 12. EKOŁAN - Kujawsko-Pomorskie Stowarzyszenie Producentów Ekologicznych 13. Zakład Doświadczalny Oceny Odmian w Głodowie 14. Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych 15. Polska Izba Nasienna 16. Koła Gospodyń Wiejskich 17. Gminne Rady Kobiet i Kół Gospodyń Wiejskich 18. Regionalny związek Pszczelarzy w Toruniu 19. Stowarzyszenie Kujawsko-Pomorskie Centrum Rolnicze 20. Związek Kółek Rolników i Organizacji Rolników w Inowrocławiu 21. Koła Gospodyń Wiejskich 22. Gminna Rada Kobiet i Kół Gospodyń Wiejskich 23. Fundacja Powiatu Mogileńskiego	- transfer wiedzy między instytucjami - działalność informacyjna - współpraca z kołami gospodyń wiejskich - współorganizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów oraz seminariów
---	---

13.	Środki masowego przekazu: 1. Telewizja Polska S.A./Oddział w Bydgoszczy 2. Radio PIK 3. Gazeta CGD 4. Gazeta Pomorska 5. Gazeta CLI 6. Nowości 7. Tygodnik Pałuki 8. Czas Świecia 9. Nasze Świecie 10. Radio Nakło	- współpraca przy przygotowywaniu programu ekologicznego EKOOPCJE oraz innych programów promujących wieś kujawsko-pomorską - współpraca polegająca na przekazywaniu aktualnych problemów dotyczących ochrony środowiska oraz promujących działania Ośrodka - publikacja informacji i udzielanie wywiadów dotyczących organizowanych szkoleń, konkursów, olimpiad, relacji z wydarzeń - promowanie w środkach masowego przekazu działań podejmowanych przez KPODR - współpraca w zakresie opracowywania tematów rolniczych - nagrywanie audycji radiowych i telewizyjnych wg zgłaszanych potrzeb np. dotyczących sytuacji w poszczególnych branżach
14.	Firmy obsługujące rolnictwo w zakresie: 1. nasiennictwa 2. uprawa roślin 3. nawożenia 4. środków ochrony roślin 5. hodowla zwierząt 6. usług rolniczych 7. certyfikacji w rolnictwie ekologicznym 8. mechanizacja rolnictwa	- rolnictwo ekologiczne/ współpraca w zakresie edukacji i doradztwa - współpraca w certyfikowaniu gospodarstw i produktów ekologicznych - zakładanie poletek doświadczalnych - wymiana informacji o zaopatrzeniu w rolnictwie - notowanie cen nawozów i środków - współpraca w zakresie organizacji szkoleń - wymiana informacji, dostarczanie opakowań do pobierania próbek glebowych przez rolników - stoiska informacyjno-promocyjne na targach - współorganizacja szkoleń i konferencji - doradztwo na temat doboru odmian i zakupu kwalifikowalnego materiału siewnego - kolekcje odmian roślin m.in. zbóż, rzepaku, roślin strączkowych - organizacja i współpraca podczas szkoleń w ramach Centrum Techniki Rolniczej

E. Wykaz ważniejszych wydarzeń

Spośród imprez wystawienniczo–targowych najważniejsze dla wystawców i zwiedzających są „Dni Otwartych Drzwi” - Targi Ogólnorolne, Kujawsko-Pomorskie Dni Pola, Międzynarodowe Targi Rolno-Przemysłowe „AGRO-TECH”, Targi Turystyczno-Ogrodnicze „Lato na Wsi” oraz Regionalne Wystawy Zwierząt, podczas których prezentowane są najlepsze zwierzęta hodowlane oraz upowszechniane nowoczesne rozwiązania techniczne i technologiczne w produkcji zwierzęcej.

Pszczelarze i sadownicy będą mogli kontynuować coroczne spotkania, gdzie omawiane będą bieżące problemy danej branży oraz uwarunkowania rynkowe krajowe i zagraniczne.

Ważnym aspektem jest upowszechnianie zagadnień związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii i dlatego Kujawsko–Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego wspiera te działania organizując corocznie Forum Energetyki Odnawialnej. Tematyka Forum będzie dotyczyła technik pozyskiwania energii odnawialnej, przepisów prawnych w tym zakresie oraz możliwości pozyskania dofinansowania do konkretnych instalacji.

Od kilku lat wspólnie z Gazetą Pomorską organizowane jest Forum Rolnicze, na którym spotykają się rolnicy, przedsiębiorcy rolni, przedstawiciele firm z branży rolniczej, przedstawiciele nauki, organizacji rolniczych i producenckich, przedstawiciele Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, władz rządowych i samorządowych województwa. Forum składa się z paneli dyskusyjnych i debaty podczas których omawiane są zagadnienia z zakresu produkcji roślinnej, zwierzęcej i przetwórstwa, a w trakcie debaty przedstawiciele władz odpowiadają na pytania redaktorów i rolników.

Tab.30. Wykaz ważniejszych wydarzeń

L.p.	Nazwa	Termin	Miejsce	Organizator/współorganizator
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>
1.	XLI Międzynarodowe Targi Rolno-Przemysłowe "AGRO-TECH"	30.06.-1.07.2018	Minikowo	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie, DLG – Niemieckie Towarzystwo Rolnicze
2.	XIX Regionalna Kujawsko-Pomorska Wystawa Zwierząt Hodowlanych	30.06.-1.07.2018	Minikowo	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie, Związki i organizacje branżowe hodowców
3.	XXII Kujawsko-Pomorskie Dni Pola - targi regionalne	16-17.06.2018	Grubno k. Chełmna	KPODR, ZS CKP Grubno, Agro-Sieć Chełmno, Starostwo Powiatowe w Chełmnie
4.	XIX Targi Turystyczno-Ogrodnicze "Lato na Wsi"	12-13.05.2018	Minikowo	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie
5.	XIX Regionalna Kujawsko-Pomorska Wystawa Trzody Chlewnej, III Regionalna Wystawa Zwierząt Futerkowych, Drobiu Ozdobnego i Gołębi Rasowych	12-13.05.2018	Minikowo	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie, Branżowe związki hodowców
6.	V Forum Rolnicze	październik 2018	Bydgoszcz	Gazeta Pomorska, Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie
7.	XXXVII Dni Otwartych Drzwi - Targi Ogólnorolne	9-10.06.2018	Zarzeczewo	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie
8.	XXVII Forum Pszczelarzy	10.03.2018	Przysiek	KPODR w Minikowie, Regionalny Związek Pszczelarzy w Toruniu
9.	IX Zjazd Sadowników Województwa Kujawsko-Pomorskiego	22.11.2018	Przysiek	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie
10.	XIV Forum Energetyki Odnawialnej	14.11.2018	Przysiek	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie

F. Plan wydawniczy

Tab.31.Plan wydawniczy

L.p.	Tytuł	Forma	Nakład
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
1.	Wież Kujawsko-Pomorska	miesięcznik	32400
2.	Kalkulacje Rolnicze	broszura	1 000
3.	Jak analizować Raport Indywidualny Gospodarstwa Rolnego	broszura	1 000
4.	Wybór formy opodatkowania działalności pozarolniczej	broszura	1 000
5.	Podatek VAT w rolnictwie	broszura	1 000
6.	Metody wyceny produkcji roślinnej w toku	broszura	1 000
7.	Kujawsko-Pomorskie Seminarium Szynszyli	broszura	150
8.	Aktualne tendencje w hodowli i chowie drobiu wodnego	broszura	150
9.	Chwasty naszych pól – odporność chwastów na herbicydy (wznowienie)	broszura	1000
10.	IX Zjazd Sadowników Województwa Kujawsko-Pomorskiego	broszura	150
11.	Wydawnictwo promocyjne KPODR	broszura	3000
12.	Podatki w rolnictwie	ulotka	1000
13.	Uprawa soi	ulotka	2000
14.	Hodowla zwierząt futerkowych	ulotka	500
15.	Program mający na celu ograniczenie odpływu azoty ze źródeł rolniczych	ulotka	2000
16.	Informator Kujawsko-Pomorskie Dni Pola Grubno 2018	katalog	1000
17.	Katalog Lato na Wsi	katalog	500
18.	Katalog AGRO-TECH	katalog	1500
19.	Katalog regionalnej wystawy zwierząt	katalog	300
20.	Katalog DOD Zarzeczewo	katalog	3000
21.	Forum Nasienne – nowości odmianowe zbóż	informator	200
22.	Folder promocyjny AGRO-TECH	folder	600
23.	Folder imprezy wystawienniczo-targowe KPODR	folder	600
24.	Kalendarz KPODR na 2019	kalendarz	500
25.	Zaproszenia na imprezy rolnicze, konkursy, konferencje, plakaty,	zaproszenia/plakaty	6450

G. Kształcenie i doskonalenie zawodowe kadry własnej

Od 2014 roku obowiązuje Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. W ramach niego uruchamiane są działania oraz poddziałania umożliwiające mieszkańcom obszarów wiejskich zdobywanie pomocy finansowej. Pracownicy powiatowych zespołów doradztwa rolniczego oraz pracownicy merytoryczni Oddziałów muszą być na bieżąco z nowymi zagadnieniami w rolnictwie oraz formami wsparcia w ramach funduszy Unii Europejskiej. Wymagane, więc jest ciągle podnoszenie kwalifikacji kadry doradczej. Te wyzwania i nowe oraz obowiązujący system zarządzania jakością w KPODR powodują, że doskonalenie zawodowe oraz jego monitoring jest nieodłącznym elementem pracy doradczej.

Co roku Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie przesyła własną ofertę szkoleń dla doradców Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego. Po szczegółowym prześledzeniu oferty wraz z kierownikami merytorycznymi poszczególnych działów KPODR opracowywany jest roczny plan szkoleń dla pracowników Ośrodka, w którym zawarte są szkolenia, kursy, konferencje, seminaria itp. zarówno zewnętrzne jak i wewnętrzne.

Ponadto otrzymujemy zaproszenia na szkolenia/konferencje od instytucji takich jak: Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach, Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin - Państwowy Instytut Badawczy w Radzikowie, Instytut Zootechniki - Państwowy Instytut Badawczy Balice koło Krakowa, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, Instytut Ochrony Roślin Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu. W większości szkolenia prowadzone są w formie wykładów, warsztatów oraz pokazów.

Ciągle doskonalenie zawodowe pracowników Ośrodka pozwala na prowadzenie szkoleń i wykonywanie usług doradczych na wysokim poziomie.

Tab.32. Kształcenie i doskonalenie kadry własnej

Symbol	Tematyka szkoleń	Planowana liczba uczestników
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>
G.1.	szkolenia wewnętrzne	
G.1.2.	rozwój obszarów wiejskich	150
G.1.3.	rolnictwo ekologiczne i programy rolno-środowiskowo-klimatyczne	75
G.1.4.	ekonomika i zarządzanie gospodarstwem rolnym	150
G.1.5.	metodyka i organizacja doradztwa rolniczego	
G.1.6.	inne *)	
	Zasady ekologicznego zagospodarowania zagrody wiejskiej	30
G.2.	szkolenia zewnętrzne	
G.2.1.	systemy produkcji rolnej	61
G.2.2.	rozwój obszarów wiejskich	16
G.2.3.	rolnictwo ekologiczne i programy rolno-środowiskowo-klimatyczne	56
G.2.4.	ekonomika i zarządzanie gospodarstwem rolnym	25
G.2.5.	metodyka i organizacja doradztwa rolniczego	59
G.2.6.	inne *)	
	Szacowanie szkód w rolnictwie	3
	Spotkanie informacyjno-szkoleniowe dla pracowników Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego wykonujących zadania na rzecz SIR	2
	Spotkanie informacyjno-szkoleniowe dla pracowników Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego pełniących rolę brokerów innowacji	2
	Korzystanie z systemów informatycznych i zasobów Internetu w pracy	10

	doradczej	
	Wykorzystanie programów INDESIGN i PREZI w pracach wydawniczych i pokazach medialnych	2
	Przepisy z zakresu zatrudniania pracowników	2

H. PODSUMOWANIE

Tab. 33. Zbiorcza informacja na temat działalności szkoleniowej, doradczej, informacyjnej i upowszechnieniowej planowanej do realizacji w 2018 r.

L.P.	Rodzaj działalności		Liczba
1	Działalność szkoleniowa	Szkolenie	894
		Szkolenie wyjazdowe	82
		Konferencja	26
		Uczestnicy form edukacyjnych	20710
2	Działalność doradcza	Porady indywidualne	21220
		Odbiorcy porad indywidualnych i grupowych	21220
3	Działalność informacyjna	Informacje	24844
		Broszura	10
		Ulotka	4
		Informacja na stronę www.	120
		Artykuł w miesięczniku ODR	307
		Inne wydawnictwa	8
		Stoisko informacyjno-promocyjne	23
4	Działalność upowszechnieniowa	Pozostałe	563
		Pokaz	19
		Demonstracja	18
		Konkurs	20
		Olimpiada	20
		Targi/wystawy	13

Konkluzje

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w 2018 roku będzie skupiał swoją aktywność zarówno na działalności szkoleniowej, doradczej, informacyjnej i upowszechnieniowej. Przeprowadzenie ponad 1000 spotkań edukacyjnych pozwoli na przeszkolenie ponad 20 tys. rolników i mieszkańców obszarów wiejskich.

Dużym wyzwaniem będzie działalność doradcza i informacyjna, szczególnie w zakresie płatności bezpośrednich i pozyskiwania środków w ramach działań PROW 2014-2020.

Doradcy spełniając oczekiwania klientów Ośrodka będą realizować działania upowszechnieniowe w formie pokazów i demonstracji technologicznych, co wzbogaci ofertę w zakresie poprawy konkurencyjności i podnoszenia poziomu zarządzania gospodarstwem rolnym.

Powyższe działania są zaplanowane zgodnie z zapotrzebowaniem na usługi doradcze klientów oraz opiniami wyrażanymi przez związki zawodowe rolników i związki branżowe. Ośrodek będzie rozszerzał również współpracę z jednostkami naukowymi, badawczymi poprzez wspólne projekty i inne przedsięwzięcia zawarte w Programie działalności KPODR na 2018 rok.

Ryzyko związane z realizacją programu działalności.

Ryzykiem niewykonania programu działalności doradczej jest:

- a) brak wystarczających środków finansowych na realizację szkoleń realizowanych w ramach dotacji (np. wynagrodzenie wykładowców, wynajem sal,)
- b) poziom skomplikowania dokumentacji oraz brak ogłoszeń naborów do działań PROW 2014-2020,
- c) nowa forma wniosków o płatności obszarowe – możliwość nabrania doświadczenia w wypełnianiu wniosków przez doradców oraz brak lub zbyt późne ogłoszenie szkoleń praktycznych pozwala nabycia umiejętności sprawnego wypełniania e-wniosków,
- d) niedobór kadrowy w PZDR-ach i działach merytorycznych,
- e) pojawienie się zagrożeń związanych z wystąpieniem chorób, które mogą wymagać nadzwyczajnych działań również w doradztwie,
- f) ryzyko wystąpienia niekorzystnych zjawisk meteorologicznych, które jakkolwiek nieprzewidywalne, pojawiają się praktycznie co roku.

G. Załączniki elektroniczne